

KISKUNSÁGI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG

2014. ÉVI

SZÖVEGES BESZÁMOLÓJA

Tartalomjegyzék

1. Feladatkör, szakmai tevékenység

- 1.1. Az intézmény neve, törzskönyvi azonosító száma, honlapjának címe.
- 1.2. Az intézmény szakmai tevékenységének összefoglaló értékelése. Ennek keretében az intézmény alapító okiratában, illetve SzMSz-ben rögzített feladatok közül az év során ténylegesen teljesült feladatok, a szakmai feladatokban bekövetkezett változások bemutatása, jellemző naturális mutatókkal a szakmai működés értékelése
- 1.3. Az év folyamán az intézményen belül bekövetkezett szervezeti-szerkezeti változások, ezen belül a szervezeti és feladatstruktúra korszerűsítésére intézményi hatáskörben tett intézkedések bemutatása

2. Az előirányzatok alakulása

- 2.1. A főbb kiadási tételek feladatteljesítéssel összefüggő alakulásának bemutatása, részletezve a kiemelt tételeken belül elsősorban azon tételeket, ahol az előző évi eredeti, illetve módosított adatokhoz képest jelentős változás vagy eltérés tapasztalható (nem csak a %-os mértéket kell bemutatni, hanem azt, hogy mi valósult meg az előirányzatból)
 - 2.1.1. Az előirányzatok évközi változásainak, illetve a tényleges teljesítéseket befolyásoló főbb tényezőknek bemutatása
 - 2.1.2. A személyi juttatások előirányzatának alakulása, a létszámváltozások, illetve az ahhoz kapcsolódó személyi juttatási előirányzatok alakulása, az előző évhez viszonyított átlagilletmény (juttatás) változás
 - 2.1.3. A dologi kiadások előirányzata változásának bemutatása, feltüntetve a takarékosági intézkedéseket is. A dologi kiadások összetételének vizsgálata 2013-re nézve, illetve az ebben bekövetkezett változások levezetése 2012-2014. között. A tartozásállomány évközi alakulásának, a változás okainak bemutatása
 - 2.1.4. A felhalmozási kiadások előirányzatának alakulása, az eredeti előirányzathoz képest a változás okai. A felújítások és beruházások (beleértve a folyamatban lévőket is) tételes bemutatása, indokolása, összefoglalása (a mellékelt táblázat szöveges összefoglalása).
 - 2.1.5. Egyéb működési célú támogatások és átadott pénzeszközök felhasználásának bemutatása
- 2.2. Bevételek alakulása, jellege, típusai bemutatása, rendszerezése:
 - 2.2.1. A közhatalmi és intézményi működési bevételek elemzése, főbb tételeinek bemutatása. Az esetleges felhalmozási bevételek rövid bemutatása
 - 2.2.2. A közhatalmi és intézményi működési többletbevételek, illetve a tervezettől való elmaradás okai, azok egyszeri, illetve tartós jellege; azokat milyen kiadások finanszírozására fordították, illetve milyen kiadásokat kellett elhalasztani, átütemezni
 - 2.2.3. Az ÚMVP és HOP egyes jogcímeihez kapcsolódóan, illetve a Technikai Segítségnyújtás (TS) keretében realizált bevételek és felhasználásuk. A közvetlen európai uniós mezőgazdasági támogatások felhasználása
 - 2.2.4. Egyéb külföldi és belföldi pályázati bevételek és azok felhasználásának bemutatása
 - 2.2.5. A követelésállomány alakulásának bemutatása összetétel és lejárat szerint, a követelések nyitó állományához viszonyított változások bekövetkezésének okai.
- 2.3. A költségvetési támogatás alakulása 2012-2014. között.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM
KÖLTSÉGVETÉSI FŐOSZTÁLY

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság - Kecskemét		
Érkezett: 2015 AUG 28.		
Küldve:		
Küldőszám: 1598-S/2015		
Melléklet:	Előírat:	Előadó: m: Kócskó E E: J. Balcz

Ügyiratszám: KF/ 980 /2015.

Ügyintéző: Bartha Dénes
Telefon: 795-6723
E-mail: denes.bartha@fm.gov.hu

Ugró Sándor
igazgató úr részére

Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Kecskemét
Pf.:186
6001

Tárgy: jóváhagyott 2014. évi szöveges beszámoló megküldése

Tisztelt Igazgató Úr!

Szíves megőrzésre mellékelten megküldöm az Ön által vezetett intézmény 2014. évről szóló jóváhagyott szöveges beszámolóját.

Budapest, 2015. augusztus „*28*”

Üdvözlettel:

Klenczner Gergely
főosztályvezető-helyettes

2.4. Költségvetési-maradvány

- 2.4.1. A 2013. évi költségvetési-maradvány főbb felhasználási jogcímei kiemelt előirányzatonként, a felhasználást befolyásoló tényezők bemutatása
- 2.4.2. A 2014. évi költségvetési-maradványok kialakulása, összetétele, keletkezésének okai (pl.: jogszabály megváltozásból eredő maradványok, feladat-elmaradás, áthúzódó kötelezettségek, bevételi többletek stb.)

3. Egyéb

- 3.1. A belső számviteli szabályozásban, illetve a belső kontrollok működtetésében végrehajtott évközi változások összefoglaló értékelése
- 3.2. A gazdálkodás és a vagyonváltozás (azaz az előirányzat-teljesítés és a mérleg záró állományának összefüggései) az intézményi vagyon állományváltozásának értékelése, nagyértékű eszközök értékesítése
- 3.3. A 2014. évben végrehajtott vagyonhasznosítások (bérbeadás, elidegenítése), a befolyt bevétel és felhasználása
- 3.4. A gazdasági társaságokban való részvétel és indokai (a gazdasági társaságokban való részvétel mértékének bemutatásával)
- 3.5. A lakásépítés munkáltatói támogatására fordított kiadások alakulása, a kölcsönben részesítettek száma
- 3.6. A humánszolgáltatások ellátására biztosított normatív állami hozzájárulások felhasználása, amelyeknél tételesen be kell mutatni a feladatmutatók tervezett és tényleges nagyságát
- 3.7. A letéti számlák nyitó és záró állománya, valamint az évközi forgalom tartalmi értékelése
- 3.8. A kincstári finanszírozás továbbfejlesztése, az előirányzat-gazdálkodási rendszer, a feladatfinanszírozás, a kincstári információ-szolgáltatás tapasztalatai
- 3.9. A kincstári körön kívül lebonyolított pénzforgalom és ügyletek alakulása (pl.: devizaszámla, lakásalap számla)
- 3.10. Az intézmény vállalkozási tevékenységének bemutatása (jellege, mértéke; változása, eredményessége; a költségvetési befizetési kötelezettsége; az eredmény felhasználási céljai, ideértve, hogy abból mennyit fordítottak az alaptevékenység finanszírozására).
- 3.11. Annak bemutatása, hogy hogyan alakult a költségvetésből az elmúlt 3 évben kiszervezett tevékenységek, szervezetek helyzete.
- 3.12. Az intézmény alapítói/vagyonkezelői felügyelete alá tartozó alapítványok, közalapítványok, közhasznú társaságok, gazdasági társaságok (kft., Zrt.) bemutatása az alábbiak szerint:

Gazdálkodó szervezet megnevezése	Saját tőke értéke (mFt)	Állami tulajdoni részesedés		Költségvetési támogatás összege (mFt)	Költségvetési támogatás célja
		aránya	összege		

Mellékletek

1. 2014. évi szakmai tevékenység és feladatkör

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság feladatát a 2012. június 26-án egységes szerkezetben újra kiadott KGF/575/2/2012. számú okiratban foglaltak szerint látja el.

Magyarország második legidősebb nemzeti parkja a Duna–Tisza köze szikes tavainak, az azt körülvevő és egyben attól függő élővilágnak, a hagyományos állattartási módok megőrzésére alakult 1975-ben. A nemzeti park-igazgatóság természetvédelmi kezelőként ugyancsak gondoskodik a működési területén található további természetvédelmi szempontból jelentős értékek (ex lege vagy egyedi jogszabály révén védett természeti területek Natura 2000 területek, védett vagy fokozottan védett növény- és állatfajok) megőrzéséért, fennmaradásáért. E kezelői tevékenység elérhető munkaerőforrások és pénzügyi források hatékony kiaknázása kiemelt szerepet kapott, illetve kap az Igazgatóság tevékenységén belül, egyfelől a közmunkaprogram eredményes működtetése, másfelől a 2014-ig terjedő európai uniós pénzügyi ciklus még elérhető pályázati forrásainak minél teljesebb körű kiaknázása révén.

Ahol a természeti értékek megőrzése aktív élőhely-kezeléssel biztosítható, ott régi magyar háziállatfajtákat, magyar szürke marhát, illetve bivalyokat veszünk igénybe. Ahol a természetvédelmi célok elérését az nem veszélyezteti, az igazgatóság vagyonkezelésében lévő területek kezelésére földhaszonbérlet útján egyéni gazdálkodók vagy gazdasági szervezetek közreműködését vesszük igénybe.

Kiemelt hangsúlyt helyezünk a társszervezetekkel – ezen belül különösen a régióban működő önkormányzatokkal –, illetve a lakossággal való együttműködésre, illetve arra, hogy céljaink, eredményeink közérthető módon, a lakosság minél szélesebb köréhez eljuthasson.

Az Igazgatóság folyamatosan kiemelt feladatként kezeli a társadalmi tudatformálást, melyet színvonalas rendezvények, szakmai programok, kiadványok, bemutató létesítmények segítségével kívánunk megvalósítani.

1.1 Intézmény neve, törzskönyvi azonosító száma, honlapjának címe

Intézmény neve: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
6000 Kecskemét, Liszt Ferenc út 19.

Törzskönyvi azonosító szám: 323880

Honlap címe: www.knp.hu

1.2. Az intézmény szakmai tevékenységének összefoglaló értékelése, teljesített feladatok, azok változásainak természetes mutatói, szakmai működés értékelése

Igazgatóságunk 2014. évi költségvetési gazdálkodási évet likviditási probléma nélkül teljesítette, a kitűzött feladatok végrehajtásra kerültek. Áthúzódó feladatok a közbeszerzési eljárások elhúzódása, eredménytelen közbeszerzések miatti megismételt eljárások okozták.

2014. évben rendkívüli nehézséget okozott a csapadékos időjárás, mely mind az állattartási feladatainkat, mind a mezőgazdasági területeken, kaszálókon nehezítette a betakarítási munkákat.

Több helyen a bálázott takarmányt nem sikerült betakarítani a csapadékos időjárási viszonyok miatt, valamint a betakarított takarmány minősége is jóval alul maradt az átlagosnál.

Így a téli takarmányszükségletet nem sikerült betakarítani, így tél végén nagyobb mennyiségű takarmányvásárlásra volt szükség.

Az európai uniós pályázatok megvalósítása révén jelentős természetvédelmi kezelési, élőhelyvédelmi programokat valósítottunk meg, illetve a projektekben szereplő informatikai, és egyéb monitoring eszközökkel a szakmai tevékenységünk technikai felszereltségét, a számítógépek, terepi eszközök pályázati forrásból történő megvalósításával sikerült megoldani.

Személyi állomány

A 2014. évben az Igazgatóság tevékenységi körét (kutatás, igazgatás, tervezés, fejlesztés, gazdálkodás, oktatás, nevelés, őrzés, állattartás stb.) az alábbi táblázatban szereplő személyi állománnyal valósítottuk meg.

Szakképzettség	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
Kormánytisztviselő	0	13	68	81
Kormányzati ügykezelő	0	1	0	1
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	20	37	4	61
Szerződéses munkavállaló*	0	1	8	9
Mindösszesen	20	52	80	152

*EU-s projekt keretében foglalkoztatottak

Munkatársaink nyelvismeretét tekintve angolul, németül, olaszul, oroszul, szerbül, franciául és eszperantó nyelven beszélnek alap-, közép- vagy felsőfokon. Személyzeti állományunk nyelvismereti megoszlása:

Személyi állomány	fő/nyelvvizsgák száma
Kormánytisztviselő	44/56
Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	2/3
EU-s projekt keretében foglalkoztatott szerződéses munkavállaló	7/11
Mindösszesen	53 fő/ 70 nyelvvizsga

A személyi állomány 2014. január 1-jén 140 fő volt, míg 2014. december 31-én 147 fő volt (az 1 fő prémiuméves programban résztvevő és a 2 fő GYES-en levő munkatárs nélkül). A 2014. évben 2 fő kormánytisztviselő jogviszonya közös megegyezéssel, 1 fő munkavállaló jogviszonya pedig azonnali hatályú felmondással szűnt meg. Az elmúlt évben egy fő kormánytisztviselő kezdeményezte kormányzati szolgálati jogviszonyának felmentéssel történő megszüntetését az öregségi teljes nyugdíjra való jogosultságának elérésére tekintettel. Év közben és december 31-én is 2-2 fő munkavállaló munkaviszonya szűnt meg a határozott időre létesített munkajogviszony megszűnése miatt. Az igazgatóság 3 fő kormánytisztviselővel és 10 fő munkavállalóval létesített jogviszony az elmúlt évben. 1 fő kormánytisztviselő Gyes-t követően tért vissza az igazgatóság aktív állományába az elmúlt évben. 2014-ban 1 fő kormánytisztviselő és 1 fő munkavállaló volt gyesen. 2014-ben egy fő vett részt prémiuméves programban. Az alkalmazottak javadalmazása a 2011. évi CXCV. törvény a közszolgálati tisztviselőkről, a Munka Törvénykönyvéről, és a Közszolgálati

Szabályzatunknak megfelelően került sor. Jutalmazásokra csak a törvényi kereteken belüli kötelező jellegű (jubileumi jutalom: 1 fő) került sor 2014-ban. A cafetéria-juttatás kifizetése a törvényi előírások és belső szabályzatunk szerint történt. A 2014. évben 8 fő kormánytisztviselő tett sikeres közigazgatási alapvizsgát, 10 fő pedig sikeres közigazgatási szakvizsgát.

A Föld Napja alkalmából munkája elismeréseképpen Miniszteri Elismerő Oklevelet kapott az igazgatóság két természetvédelmi tájegység-vezetője Kurmai Péter és Pálincás Csaba, valamint egy közfoglalkoztatási jogviszony keretében foglalkoztatott dolgozója, Kósa Gyula, aki önkéntes tevékenységéért részesült elismerésben.

Egyéb foglalkoztatások közmunka program

Igazgatóságunk 2014-ben 2 db közmunkaprogramban vett részt, ezek:

2013. évi országos közfoglalkoztatási program 2013. 11. 05. – 2014. 04. 30. 89 fő

2014. évi országos közfoglalkoztatási program 2014. 05. 12. – 2014. 09. 30. 91 fő

A program meghosszabbítva 2014. 10. 01. – 2015. 02. 28. 90 fő

A természetvédelmi területkezelési feladatok közül a következő konkrét feladatok megvalósításában vettek részt hatékonyan az Igazgatóságnál alkalmazott közfoglalkoztatottak: inváziós és tájidegen fás-, és lágyszárú növények irtása erdőkben, és a KNPI vagyongazdálkodásában álló földutak mentén; a viperaboxok karbantartása, lehálózása a Rákospiper-védelmi Központban; mocsári teknős tojásrakó hely létesítése (homokfeltöltéssel) volt tözeggödrök mellett; kézi cserjeirtás; tuskópászta felszámolása; hatósági táblák kihelyezése és oszlopok javítása; szemét és hulladék összegyűjtése; vetési varjak által okozott kár mérséklése; kóborló emlősök (róka és borz) kóborlásának feltérképezése; segédkezés a monitorozási feladatokban; madárodú kihelyezése és karbantartása; illegális vízelvezetések megkeresése és betemetése.

Az erdészeti feladatok közül a következő konkrét feladatok megvalósításában vettek részt közfoglalkoztatottak: erdészeti ápolások; erdészeti tisztítások; erdőfelújítások; fásításból való fakitermelés; tuskósortok felszámolása; úttisztítások; nyíladektisztítás; selyemkórótól való mentesítés; cserjeirtás, akácsarj leverés; talajszelvény kiadás; fatömeg becslés; aprítékolás.

Az üzemeltetés, karbantartási feladatok közül a következő konkrét feladatok megvalósításában vettek részt közfoglalkoztatottak: irodafelújítások elvégzése; a KNPI vagyongazdálkodásában földútkezelés kézi eszközökkel (feltöltés, vízelvezetés); irodabútorok karbantartása; különböző ingatlanok kisebb napi szintű karbantartási feladatainak megoldása, teendőinek ellátása; kerítésbontás, kerítésepítés, kerítés karbantartás; nyílászáró cserék, mázolás, karbantartás; karám, bontás, felújítás, villanypásztor építés; járdaépítés; üdülő faházak rendben tartása, takarítása, parkgondozás, vendégek fogadása.

Az adminisztratív, nyilvántartási feladatok közül a következő konkrét feladatok megvalósításában vettek részt közfoglalkoztatottak: a közmunkaprogram vezényletében, annak adminisztratív feladatainak ellátásában; természetvédelmi teendők és nyilvántartások adminisztratív feladatainak ellátásában; területkezelési teendők és nyilvántartások adminisztratív feladatainak ellátásában; a közmunkaprogram keretében, megfelelő szakmai képességekkel bíró közmunkásai segítségével az Igazgatóság számos olyan adatgyűjtést végzett, amelyek eredménye a természeti értékek adatbázisát gyarapítja, illetve felhasználható

az államigazgatási eljárásokban adott természetvédelmi kezelői nyilatkozataihoz, továbbá területkezelési koncepcióihoz.

Az Igazgatóság a környezetvédelmi, természetvédelmi, vízvédelmi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló **481/2013. (XII. 17.) Korm. rendelet** által **megállapított működési területe 1 005 894 ha.** (az előző évhez képest 11 ha növekedést mutat a működési terület nagysága, melynek oka a térképi területpontosítás).

Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal kihirdetett védett természeti területek

Kiskunsági Nemzeti Park terület	50 523 ha
Tájvédelmi körzet (3 db)	26 833 ha
Természetvédelmi terület	4 891 ha
Összesen	82 247 ha

Védelemre tervezett természeti területek:

Terület	kiterjedés (ha)
Bácsalmási gyapjas gyűszűvirág termőhelye természetvédelmi terület (bővítés)	27,6931
Érsekalmi hét-völgy természetvédelmi terület (bővítés)	243,8952
Gátéri fehér-tó természetvédelmi terület	702,6649
Imrehegyi gyepek természetvédelmi terület	94,0970
Kiskunsági nemzeti park (bővítés)	5222,4254
Kiskunsági nemzeti park (bővítés, 2. ütem)	2788,1675
Peszéri-erdő természetvédelmi terület	640,5268
Tázlári homokbuckák természetvédelmi terület	761,6698
Összesen	10481,1397

Az Igazgatóság működési területén két db *földtani alapszelvény* országosan védett természeti terület részeként természeti oltalom alatt áll, azonban a többi földtani alapszelvény kiemelt oltalma természeti emlékként történő egyedi védetté nyilvánítással biztosítható. Három nem védett alapszelvény (Szeged-Óthalom, Katymári Téglavető, Madarasi Téglavető) részletes kezelési terve elkészült és az Igazgatóság megküldte a szakterületért felelős minisztérium részére véleményezés céljából, továbbá egy, a császártöltési alapszelvény kezelési tervét megalapozó dokumentáció elkészült. A földtani alapszelvények védetté nyilvánításáról szóló jogszabálytervezet és a védetté nyilvánítás folyamatának véleményezése megtörtént.

„Ex lege védett” természeti területek:

	Kiterjedés	Darab
Láp	22 860 ha	125
Szikes tó	14 744 ha	220
Kunhalmok	—	124
Földvár	—	6

2014-ben tovább folytatódott az *ex lege* területek és természeti területek határainak pontosítása, mintegy 2000 hektárnyi területet mértünk fel. A felmérések során további kiegészítő adatokat gyűjtöttünk az előforduló élőhelyekről, ritka és védett fajokról, veszélyeztető tényezőkről, amelyek digitális adatbázisba rendezése folyamatban van. Ezzel párhuzamosan *ex lege* földtulajdonlapi feljegyzési kérelmekkel fordultunk az ATIKÖTEVIFE-hez. Csongrád- és Bács-Kiskun-megyében egyaránt több láp és szikes tavi rájegyzés megtörtént az év során, illetve néhány eljárás folyamatban van. 2013 folyamán leválogattuk azon ingatlanokat, amelyek a KNPI térképi nyilvántartásában és a Vidékfejlesztési Értesítőben egyaránt – részben vagy teljes egészükben – *ex lege* láp vagy szikes tó védelemmel érintettek, ám természetbeni állapotuk alapján nem felelnek meg a kritériumoknak (szántóterületek, száraz gyepek, tanyák stb.). A közel 550 helyrajzi számot – amelyből kb. ötvenre tehető az egyedi határozattal korábban lehatárolt területek száma – tartalmazó listát megküldtük az Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség részére, és kértük a védelem tényének törlését, ami 2014 során megtörtént. Az ATIKÖTEFE által összeállított, szintén több száz téves feljegyzést tartalmazó hrsz-listát ugyancsak áttekintettük 2014 folyamán, és ennek alapján ezekről az ingatlanokról is törlésre került a védelem. Ugyanakkor továbbra is minimum több száz, de akár néhány 1000 olyan hrsz lehet a Kiskunságban, amelyeken tévesen szerepel a védelem ténye, ám a nyilvántartásunkban nem szerepel, így tudomásunk nincs róla, ezáltal a téves jogi jelleg törlése nem történhetett meg.

Kunhalmok és földvárak: A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén mai ismereteink szerint 124 regisztrált kunhalom és 7 földvár található. A kunhalmok megőrzendő tájképi elemként bekerültek az Európai Unió által előírt ún. „Kölcsönös Megfeleltetés” rendszerébe. Ez azt jelenti, hogy megőrzésük a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot feltételrendszerének részévé vált, amelyet a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal a saját eljárásrendjén belül ellenőriz. Az egyes kunhalmokról és földvárakról azonban a kevés adat és a komplex kutatások hiánya miatt keveset tudunk. Folyamatos ellenőrzésük, további vizsgálataik elengedhetetlenek megőrzésükhöz, további pusztulásuk megakadályozása érdekében elkerülhetetlen további, gyakorlati lépéseket tenni. A szükséges monitoring feladatok megvalósítása 2014-ben megkezdődött (lásd. 4.2.4. Élettelen környezeti tényezők monitorozása.)

„Ex lege” védett természeti értékek (barlangok /kiépítések, műszaki beavatkozások, hasznosítási jelentések, dokumentációs tevékenységek, térképezések, állapotfelvevételek, kezelési tervek, nagyobb feltárások/)

Az Igazgatóság működési területén a Tvt. definíciójának megfelelő barlang, forrás vagy víznyelő nem található.

Natura 2000 területek

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelésében álló Natura 2000 területek kiterjedése:

csak különleges madárvédelmi terület (KMT)	58 833 ha
csak különleges természetmegőrzési terület (KTT)	50 205 ha
KMT és KTT is egyben	71 307 ha
Összes Natura 2000	180 345 ha

Az Igazgatóság működési területén található Natura 2000 területek kiterjedése (függetlenül attól, ki a természetvédelmi kezelő): 168 005 ha.

Nemzetközi jelentőségű területek:

Az előzőekben felsorol Natura 2000 területeken túl Igazgatóság működési területén található természetvédelmi szempontból nemzetközi jelentőségű területek kiterjedése:

Nemzetközi jelentőségű vizes területek	31 827 ha
MAB bioszféra-rezervátum	23 761 ha
Biogenetikai rezervátum (Kolon-tó)	2 962 ha

A nemzetközi jelentőségű vizes területek határait pontosította az Igazgatóság (ingatlanhatárhoz kiigazítva; ez eredményezte az összterület növekedését). Az Igazgatóság működési területén Európa-diplomás terület, Világörökség-helyszín vagy geopark nem található.

Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű részterületei (köztük a védelemre tervezett földtani alapszelvények, földtani képződmények, ásvány- és ősmaradvány-lelőhelyek)

Az Igazgatóság működési területén két *földtani alapszelvény* országosan védett természeti terület részeként természeti oltalom alatt áll, azonban a többi földtani alapszelvény kiemelt oltalma természeti emlékként történő egyedi védetté nyilvánítással biztosítható. Három nem védett alapszelvény (Szeged-Öthalom, Katymári Téglavető, Madarasi Téglavető) természetvédelmi kezelési terve elkészült, védetté nyilvánításra vonatkozó felterjesztése az FM részére megtörtént.

A nemzetközi jelentőségű vizes területek határait pontosította az Igazgatóság (ingatlanhatárhoz kiigazítva; ez eredményezte az összterület növekedését). Az Igazgatóság működési területén Európa-diplomás terület, Világörökség-helyszín vagy geopark nem található.

Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

Földterület-vásárlás	db	Területnagyság	Vételár
kisajátítás révén*	—	—	—
védeltségi szint helyreállítás	1	0,3012 ha	255 360 Ft
elővásárlási jog révén saját forrásból	16	24,6741 ha	11 897 020 Ft
pályázati (LIFE, KEOP), uniós forrásból	202	153,0238 ha	83 614 319 Ft
Együtt	219	177,9991 ha	95 766 699 Ft

A földek összesített átlagára 538 018 Ft/ha.

***Kisajátítási eljárás**

Az 1233/2012. (VII. 12.) Korm. határozat végrehajtása érdekében, jogellenesen magántulajdonba került, a védettségi szint helyreállításáról szóló törvény hatálya alá tartozó mintegy 130 ha védett természeti terület (2 db ingatlan) tulajdonjogának kisajátítás útján történő megszerzésére a VM által biztosított 40 millió Ft fedezet terhére 2012-ben kisajátítási eljárást indítottunk. A hatóság 165 067 074 Ft kártalanítást állapított meg; a jelentős eltérés oka egyrészt a megemelkedett földárból, másrészt az elmaradt haszon megállapításából adódott. A kártalanítás fedezete a VM-től pótlólagosan kapott 234 millió Ft volt, melyhez 2014-ben mintegy további 70 000 millió Ft-ot kapott az Igazgatóság, tekintve, hogy a tulajdonosok a megállapított kártalanításon felül további 572 912 864 Ft kártalanítási igényt terjesztettek elő a közigazgatási perben. Az eljárás áthúzódott 2015-re is.

Az Igazgatóság 2 db vagyonekezelési szerződést kötött 2014-ben az MNV Zrt-vel, elsősorban olyan művelés alól kivett földingatlanokra vonatkozóan, melyek jelentős természeti értékeket hordoznak, pl. vízállások, mocsarak. Továbbá vagyonekezelésbe kapott az Igazgatóság egy olyan izsáki ingatlant is, melyre pályázat útján bemutató épület létesülhet. A két szerződésben a KNPI 9,24 ha vagyonekezelői jogát kapta meg, melyeknek a becsült értéke 2 818 981 Ft.

Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek**Védelemre tervezett mesterséges üregek**

Az Igazgatóság területén védelemre tervezett mesterséges üreg nem található.

Egyéb speciálisan megkülönböztetett védelemben részesülő területek:**Erdőrezervátum-területek kiterjedése**

Erdőrezervátum magterület	129,58 ha
Pufferterület	189,82 ha
Összesen	319,40 ha

Nemzeti Ökológiai Hálózat

Típus	Kiterjedés (ha)
Magterület	165 279,204
Ökológiai folyosó	93 595,8513
Puffer	28 791,2805
Összesen	287 666,336

Magas Természeti Értékű Területek**Az Igazgatóság működési területén belül található MTÉT területek**

Duna-völgyi-sík MTÉT	88 735 ha
Homokhátsági MTÉT	64 154 ha
Összesen	152 889 ha

Típus	Kiterjedés (ha)
Magterület	169 300,4503
Ökológiai folyosó	83 834,1580
Puffer	33 932,4887
Összesen	287 068,2216

Kutatás és monitorozás (saját, illetve más szervvel végeztetett, külön megjelenítve)

Természetvédelmi kezelési tevékenység

Élő természeti értékek kutatása

Ágasegyháza-Orgovány értékleltár és élőhelytérkép elkészítése

Helyszíne: Ágasegyháza, Orgovány. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság. **Főbb eredményei:** Nagymennyiségű, térinformatikai adatbázisba rendezhető biotikai adat keletkezett védett természeti értékekről (védett növények, bogarak, lepkék, madarak, emlősök, kételtűek, hüllők), továbbá elkészült a terület élőhelytérképe (korábban nem állt rendelkezésre). Számos olyan védett faj került elő, amelyek jelenlétének publikálására korábban nem került sor. Korábban nem publikált, vagy egyéb okból kiemelendő előfordulások: fehér zászpa (*Veratrum album*), egypelyvás csetkaka (*Eleocharis uniglumis*), pókbangó (*Ophrys sphegodes*) új állománya, pompás virágbogár (*Protaetia eruginosa*), smaragdzöld virágbogár (*Protaetia affinis*), óriás-galacsinhajtó (*Scarabeus typhon*), homoki szemeslepke (*Hipparchia statilinus*), homoki ökörszemlepke (*Hiponephele lupina*), pompás lápiaraszoló (*Chariaspilates formosaria*), homoki csuklyásbagoly (*Cuculia balsamitae*).

A felméréseket végző kutatók szerint a természeti értékek legfontosabb veszélyeztető tényezői között szerepel a rendszeresen előforduló vízhiány, a vizes élőhelyek fokozatos feltöltődése és kiszáradása, valamint egyes gyepek túllegeltetése, különösen a terület DK-i részein.

Felső-kiskunsági szikes tavak monitorozása

Helyszíne: Felső-kiskunsági szikes tavak. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** MTA Ökológiai Kutatóközpont. **Főbb eredményei:** A szikes tavak hosszú távú állapotváltozásainak monitorozásához felhasználható, változatos és igen részletes alapadatok gyűjtésére került sor a vizsgálat során. Ilyenek egyebek között: a tavak vízkészletének mennyiségi és minőségi jellemzése; a vizekben található szerves szénkészlet (koncentrációjának, időbeli dinamikájának) jellemzése; a növényi tápelemek változásai; a fitoplankton biomasszaváltozásai, külön kiemelve az autotróf pikoplankton jellemzőit; a tavak oxigénmérlege; a tavak makrofiton vegetációjának jellemzése; a mezozooplankton jellemzői; a vízimadár-együttesek mennyiségi viszonyai és tápanyagterhelése. A vizsgálat sorozatban olyan összehasonlító méréseket végeztek a zavaros (fehér) vízű, illetve a színes vízű szikes tavak anyagforgalmi tulajdonságainak és planktonikus termelési-lebontási viszonyainak összehasonlítására, amelyet korábban még sehol nem publikáltak.

Erdei legeltetés lehetséges hatásainak vizsgálata a Duna-Tisza közén

Helyszíne: Duna-Tisza köze. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** MTA Ökológiai Kutatóközpont. **Főbb eredményei:** A 2015. év végén lezáruló kutatási program keretében részjelentés készült 2014. év júliusában. A részjelentés adatokkal, hivatkozásokkal beszámolt az erdei legeltetéssel kapcsolatos tájtörténeti adatgyűjtésről. Ennek összefoglalásaképpen kijelenthető, hogy „az erdei legeltetés az ország más területeihez hasonlóan a Duna-Tisza közén is egészen a XX. század közepéig elterjedt használati forma volt, mind homoki és ártéri területeken is. Annak ellenére, hogy a Duna-Tisza közén az erdővel borított területek aránya az országos átlaghoz képest alacsonynak mondható, a meglévő erdők kiemelt szereppel bírtak a hagyományos legeltetési rendszerben ebben a térségben is. Az erdei legeltetés visszaszorulása és szinte teljes mértékű eltűnése az országos folyamatokhoz hasonlóan játszódott le a Duna-Tisza közén az elmúlt 200 esztendőben.”

A kutatási jelentés szerint „természetvédelmi szempontból az erdei legeltetés kiemelten fontos lehet az erdősztyepp erdők és a felnyíló erdők kezeléséért és az özönnövények visszaszorításában. Mindamellert az erdei legeltetés biológiai és kulturális sokféleség fenntartásában, a vidék megtartó erejének növelésében és minőségi, bioélelmiszer termelésében is kiemelt szereppel bírhat. Az utóbbi időben az erdei legeltetés törvényi szintű engedélyeztetésére vonatkozó igény a természetvédelmi szakma mellett az agrárszférában is felmerült, többek között az EU-s szinten megnyilvánuló projektek és jövőbeni támogatások kapcsán is (*Agro-forestry systems for Europe FP7-KBBE-2013-7 pályázat - Nyugat-magyarországi Egyetem Kooperációs Kutatási Központ Nonprofit Kft.; Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ*). Számos EU tagországban és több szomszédos országban is az erdei legeltetés törvényileg szabályozott keretek között jelenleg is engedélyezett tájhasználati forma.” A részjelentés példákat ismertet az erdei legeltetésre vonatkozó európai jogi szabályozásról.

A HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Miklapusztá Natura 2000 terület 10500 ha kiterjedésű északi részére vonatkozó természeti értékleltár és természetvédelmi kezelési koncepciógyűjtemény elkészítése

Helyszíne: Felső-kiskunsági szikes tavak és Miklapusztá. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Doronicum Kft. **Főbb eredményei:** elkészült a térség flóralistája, friss élőhelytérképe (sok területről az első hasonló jellegű anyag), inváziós növényfajok elterjedésének térképe; igen nagy mennyiségű, térinformatikai adatbázisba rendezhető biotikai adat keletkezett védett természeti értékek előfordulásáról, különösen növényfajokat és rovarfajokat illetően (továbbá kételtűek és hullők tekintetében), részletes tájtörténeti, hidrológiai, tájhasználati elemzések születtek, továbbá részletes természetvédelmi kezelési javaslatok az élőhelyek ökológiai és hidrológiai állapotának javítására.

Korábban nem publikált, vagy egyéb szempontból jelentős előfordulási adatok: epergyöngyike (*Muscari botryoides*), sziki ballagófű (*Salsola soda*) teljeskörű állományfelmérése (házánk legnagyobb állománya); őszi füzértkeres (*Spiranthes spiralis*) 17 élőhelyfoltban, a KNP működési területének legnagyobb állománya; nyúlánk sárma (*Ornithogalum pyramidale*); mocsári szitakötő (*Libellula fulva*); nagy foltosrabló (*Lestes macrostigma*), valószínűsíthetően házánk legnagyobb állománya; farkos lombszöcske (*Tettigonia caudata*); pannon hólyaghúzó (*Zonabris pannonica*) tömeges előfordulása; nagyszemes boglárka (*Glaucopsyche alexis*); dongószender (*Hemaris tityus*); sávós pohók (*Lemonia dumi*); sziki ürömbagoly (*Saragossa porosa kenderiensis*); törpe szender (*Proserpinus proserpina*), délvidéki poszméh (*Bombus argillaceus*); vörhenyes poszméh (*Bombus pomorum*); változékony poszméh (*Bombus humilis*), rozsdássárga poszméh (*Bombus mocsary* – *B. laesus*); elevenszülő gyík (*Zootaca vivipara*).

A részletes vegetációfelmérések során két nagyobb régió került elő, ahol kiváló természetességű löszgyepek maradtak fenn, viszonylag nagyobb kiterjedésben. A kisebbik régió a Kelemen-szék és Csaba-rét között elterülő térség, a nagyobbik a Böddi-szék térsége a Kígyóstól nyugatra. Utóbbi helyen még 6 hektár kiterjedésű löszgyep is előkerült, a környéken táji szintű ritkaságok is előfordulnak. A jól lehatárolható állományok kiterjedése eléri a 141 hektárt, míg az ürmöspusztákkal kevert vagy kissé leromlott állományai további 162 hektárt borítanak. A löszgyepek múltbeli fajgazdagságára bizonyíték a felmérés során – sajnos csak csekély állományokban, sokszor néhány m²-es foltban, vagy néhány egyeddel – előkerült sztyeppfajok: *Dorycnium germanicum*, *Inula salicina*, *Koeleria gracilis*, *Melandrium viscosum*, *Ornithogalum × degenianum*, *Ornithogalum kochii*, *Ornithogalum pyramidale*, *Potentilla heptaphylla*, *Potentilla recta*, *Rosa zagrabiensis*, *Trifolium montanum*, *Sanguisorba minor*, *Stipa pennata*, *Veronica austriaca*, *Vincetoxicum hirundinaria*, *Viola hirta*, *Astragalus excapus*, *Iris spuria*, *Orchis coriophora*, *Ophrys sphegodes*, *Peucedanum alsaticum*, *Seseli varium*, *Silene multiflora*, *Spiranthes spiralis*, *Thalictrum minus*, *Muscari botryoides*, *Artemisia pontica* stb.

A területkezelési javaslatok közül kiemelendők:

- a részletesen kidolgozott csatorna-megszüntetési és vízmegőrzési javaslatok;
- a szikes tavak medrének szarvasmarha- és lófélékkel történő legeltetésére vonatkozó javaslatok,
- a juhféle legeltetésének további mérséklésére vonatkozó javaslatok, a régióban ugyanis – összehasonlítva a Felső-Kiskunsági szikes pusztákkal – feltűnően kicsi a pillangósvirágúak mennyisége a legelőkön, ami a vizsgálatok szerint egyértelműen a juhfélekkel történő túllegeltetés

következménye, és jelentős fajsza-csökkenő hatást gyakorol a gyepek állatközösségeire is (egyebek között szerepet játszik az ürge környékbeli ritkaságában, a hártácsszárnyú fauna viszonylagos szegénységében stb.);

- egyfaj helyett vegyes, többfaj legeltetés minél szélesebb körű elterjesztésére vonatkozó javaslatok.

A LIFE06 NAT/H/000104 azonosítójú tartós szegfű LIFE pályázat utókövetése során monitorozandó tartós szegfű állományok 2014. évi részletes állományfelmérése

Helyszíne: Ásotthalom, Bócsa, Harkakötöny, Kiskunmajsa, Nemesnádudvar. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Gál Attila, KNPI. **Főbb eredményei:** A tartós szegfű (*Dianthus diutinus* Kit.)-állomány monitoringja a tartós szegfű Life projekt 2011-es zárását követően a kisebb állományokon teljes populációra kiterjedő, míg a nagyobbaknál egyes kijelölt részpopulációkat érintően zajlik. A 2014. éves eredmények alapján a részpopulációkban észlelt egyedszámadatokat a teljes állományra arányosítva becsült adatot kaptunk. A nagyobb állományok becsült állományadatai csökkenő tendenciát mutatnak a 2011-ben, a Life projekt utolsó évében összesített egyedszám-maximumhoz képest. Az egyedszámlálásba a protokoll szerint nem csak a generatív, hanem a vegetatív egyedek (1 éves, még nem virágzó, illetve az adott évben megjelenő magoncok (rozetták) is felmérésre kerültek. Feltűnő volt az őszi, korábban nagy számban megjelenő magoncok hiánya. Ennek egyik oka lehet az egyes állományokban jelentősen lecsökkent magproduktum, mely egyrészt a virágok megtermékenyülésének hiányával, az érő/érett tokok rovarkárosításával, valamint a tokok beérésének lassúságával, elmaradásával indokolható. További, részletesebb vizsgálatot igényel az időjárási tényezők (aszályos illetve csapadékos vegetációs időszakok) hatására bekövetkező egyedszám-változások értelmezése, az endemikus növényfaj természetes állománydinamikai trendjének értelmezése és hosszú távú fennmaradásának biztosítása érdekében.

Herpetológiai vizsgálatok módszertanának kidolgozása és felmérés (tarajos göte, mocsári teknős)

Helyszíne: Gátéri Fehér-tó, Baksi-puszta, Péteri-tó, Dél-Örjeg **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** MME Kételtű- és Hüllő Szakosztály. **Főbb eredményei:** Elsősorban a mocsári teknős populációkról sikerült értékes adatokat gyűjteni, az egyedek észlelése mellett fészkek előfordulási adatokat. A legközelebbi tartós felszíni vízborítástól 170, sőt 500 m-re is sikerült mocsáriteknős-fészkeket találni, tehát vizes élőhelyek környékén nemcsak a partok közvetlen környezetében, hanem ezen a távolságon belül egyebütt is érdemes törekedni tojásrakásra alkalmas területek kialakítására és fenntartására. A felmérés szerint a tartósabb vizű belvízcsatornáknál jelentős sűrűségű mocsáriteknős-állomány él – ez erősíti a csatornakerbantartások természetvédelmi szabályozásának indokoltságát.

Denevérkolóniák felmérése a KNPI Natura 2000 területein

Helyszíne: Lakitelek Töserdő, Alpár-bokrosi ártéri öblőzet, Nyárlőrinci-erdő, Peszéri-erdő, Solti-sziget, kunbaracsi tölgyesek **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Utsi Gabriella, Dobrosi Dénes (e.v.). **Főbb eredményei:** 2014 tavaszán összesen 258 mintavételi helyen történt detektoros denevérhang-felvételezés. A gyűjtött hanganyagból 190 hely hanganyagának kiértékelésére került sor. A hanganyagok gyűjtését vizuális észlelések és fényképes dokumentálás egészítette ki. Nagymennyiségű, térinformatikai adatbázisba rendezhető biotikai adat keletkezett védett, sok esetben Natura 2000 jelölő denevérfajok előfordulásáról. A jelentés részletesen ismerteti a fajok síkvidéki erdőterületeken jellemző élőhelyi igényeit, és élőhelyeik javasolt természetvédelmi kezelését. Előkerült fajok: *Myotis emarginatus*, *Myotis daubentonii*, *Myotis dasycneme*, *Myotis nattereri*, *Myotis mystacinus*, *Myotis blythii*, *Myotis myotis*, *Nyctalus noctula*, *Nyctalus leisleri*, *Eptesicus serotinus*, *Pipistrellus pipistrellus*, *Pipistrellus nathusii*, *Pipistrellus pygmeus*, *Pipistrellus kuhlii*, *Barbastella barbastella*, *Plecotus austriacus*.

A Tisza-völgy Magas Természeti Értékű Terület megvalósíthatósági tanulmányának elkészítése

Helyszíne: Tisza-völgy MTÉT. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Králl Attila. **Főbb eredményei:** A megvalósíthatósági tanulmány részletes szakmai indokolás kíséretében lehatárolta a tervezett MTÉT területét. Ismertette az új MTÉT területről a térségbeli gazdálkodókkal, agrár-

érdekképviselői szervvel, érintett államigazgatási intézményekkel folytatott egyeztetéseket, összefoglalta a felvetett problémákat, természetvédelmet érintő konfliktusokat. Bemutatta az agrár-környezetgazdálkodási támogatási rendszer várható változásait, az EU Közöségi Agrárpolitikájának tervezett változásait.

„Fenntartható természetvédelem” Svájci–Magyar Együttműködési Program Keretében készülő élőhelytérképek kiegészítése

Helyszíne: HUKN20009, HUKN10002 Natura 2000 területek déli része. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Horváth András. **Főbb eredményei:** A Felső-Kiskunsági szikes tavak és Miklapusztta (HUKN20009) kjt. Natura 2000 terület déli, miklapusztai területegységéről, valamint a Kiskunsági szikes tavak és az örjegi turjánvidék (HUKN10002) kmt. Natura 2000 terület déli részéről Á-NÉR élőhelytérkép készült, a Natura 2000 élőhelyek elterjedését mutató térkép, természetességi térkép; 2014. évre vonatkozó, aktuális védett növény elterjedési adatok lettek gyűjtve; a Natura 2000 fenntartási tervhez kezelési egységek lehatárolására került sor; 40 db monitorozási célú cönológiai felvétel és a területek aktuális állapotát dokumentáló fényképtár készült; az előforduló élőhelytípusok általános jellemzésére, veszélyeztetői tényezők felsorolására, természetvédelmi kezelésükre vonatkozó javaslatok kidolgozására került sor.

Korábbi élőhelytérképek adataival összevetve, több mint másfél évtized alatt a következő legfontosabb változások történtek Mikla-pusztta természetes élőhelyeiben:

- az egész térségben jellemző a sziki nádasok terjedése (ami természetvédelmi szempontból sokszor kedvezőtlen) az alacsonyabb szikes vegetációtípusok, szikes rétek, szikfokok rovására;
- helyenként közvetlenül megfigyelhető a szikes élőhelyek kiédesedése, például szikes mocsarak mocsári sásos közösséggé alakulása; az előző pontban említett nádasodás egyik hajtóereje is lehet a kiédesedés; összességében a tájban lassú kiédesedés, az erősebben szikes élőhelyek visszaszorulása zajlik (nem függetlenül a következő pontban említett, lassú talajvízszint-süllyedéstől);
- egyes szikes területek üdébbé váltak, mások inkább szárazabbá; az üdébbé válást az átlagosnál jóval csapadékosabb évek növekvő gyakorisága (a felszíni lefolyásból származó vizek mennyiségének megnövekedése) okozhatja a közvetlen emberi beavatkozásokon (vízmegőrzés, árasztás) kívül, a szárazodást – amely elsősorban a kisebb felszíni vízgyűjtőjű, erősebben talajvíztől függő vízháztartású területrészekben mutatható ki – az időnkénti csapadéktöbbletek ellenére is bekövetkező, lassú, regionális léptékű talajvízszint-csökkenés (amelyet sajnos a Duna medersüllyedése is elősegít).

Csengettyűvirág kutatása

Helyszíne: Kiskörös. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Vojtkó András (e.v.), Farkas Tünde (ANPI), Mészáros András (BfNPI), Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület, Gál Attila (KNPI). **Főbb eredményei:** Populációméret-felmérés és fenobiológiai vizsgálatok, maggyűjtés és vetés, regionális kezelési terv elkészítése. Az állomány jelentősen nem változott a korábbi évekhez képest (96 fő), de továbbra is igen alacsony a szaporodási rátája: összesen két növény termései érték be. Magvetéssel *ex situ* mesterséges szaporítás történt 2014-ben is. A 2013. évi magvetésből 25 egyed sikertelenül felnevelni, eredeti élőhelyre történő visszatelepítés egyelőre nem történt az alacsony példányszámok miatt. Az *ex situ* nevelt állomány jelenleg génmegőrzési célokat szolgál, illetve továbbsszaporítása tervezett.

Mocsári kardvirág populáción belüli genetikai mintázatának feltárását megalapozó mikroszatellit-régió tesztelés

Helyszíne: laboratóriumi vizsgálat. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Sramkó Gábor. **Főbb eredményei:** A kutatás annak tesztelésére szolgált, hogy egy dél-afrikai elterjedésű rokonfaj populációgenetikai karakterizálására kifejlesztett mikroszatellit régiók alkalmazhatók-e a mocsári kardvirág populáción belüli genetikai mintázatának jellemzésére is (genetikai diverzitás parameterezésére, esetlegesen eltérő földrajzi régiókból történő származás kimutatására). A vizsgált hat lokusból három mutatott olyan variabilitást, amely alapján felhasználhatók lennének a vizsgálati célkitűzések megvalósítására. Mivel azonban csak ennél több, a jelentés szerint minimálisan hat

lókusz egyidejű vizsgálata ad megbízható, érdemben analizálható eredményt, további mikroszatellit-régiók újonnan történő – becslés szerint 1 millió Ft-os nagyságrendű – felderítésére lenne szükség ahhoz, hogy a genetikai mintázat megbízhatóan jellemezhető legyen.

A rákosi vipera táplálékbázisát képező egyenesszárnýú közösségek vizsgálata

Helyszíne: Kunpeszér. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Szövényi Gergely. **Főbb eredményei:** A LIFE program keretében letermelt faültetvények helyén megvalósított gyeprekonstrukciók a viperák rovar táplálékának megteremtése szempontjából sikeresek. A gyeprekonstrukciók kilencedik évére - természetes gyepekkel összehasonlítva - átlagos biomasszasűrűségű és fajszámú egyenesszárnýú közösség alakult ki a vizsgált területeken. Három védett faj folyamatosan jelen volt 2014-ben a mintaületeken: törös szöcske (*Gampsocleis glabra*), sisakos sáska (*Acrida ungarica*) és barbársáska (*Calliptamus barbarus*). A 2014-es év csapadékos időjárása általában némileg visszavetette az egyenesszárnýú közösségeket, különösen az őszi mintavételek idejére. A jelentés részletes alapadatokat és származtatott adatokat tartalmaz az egyenesszárnýú közösségekre vonatkozóan.

A talajvíz és vegetáció kapcsolatának vizsgálata a Körös-éri Tájvédelmi Körzet részét képező Csipak-semlyéken és Csodaréten

Helyszíne: Körös-éri Tájvédelmi Körzet. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete. **Főbb eredményei:** Nyolc év részletes talajvíz-észlelési adatai lettek összefoglalva, különböző vegetációjú gyepterületeken mélyített talajvízkutakból. Az adatok egyértelműen rávilágítanak arra, hogy a semlyékek kékperjés láprétjeinek és szikes rétjeinek különbségeit nem a talajvízszintek eltérése okozza (ezek éves dinamikájában nincs érdemi különbség), hanem egyéb vízháztartási különbségek (valószínűsíthetően a felszíni lefolyásból és felszínközben áramló vizekből származó, állandó talajvízzel közvetlen kapcsolatban nem lévő időszakos felszíni/felszínközeli vízkészlet mennyiségi és – a bepárolódás által erősen befolyásolt – kémiai különbségei, a vízhatások által alakított talajviszonyok különbségei, és esetlegesen a talajvíz kis térbeli távolságon belül is megnyilvánuló kémiai különbségei).

A bivalylegeltetés hatásának felmérése korábbi kaszálóterületen, a Körös-éri Tájvédelmi körzet részét képező Észak-Tanaszi-semlyéken

Helyszíne: Körös-éri Tájvédelmi Körzet. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Magyar Ökológusok Tudományos Egyesülete. **Főbb eredményei:** 2007–2013 között bekövetkezett növényzeti változások dokumentálására került sor, megismételt cönológiai felvételezéssel. Emellett a 2013-ban elkezdett bivalylegeltetés rövidtávú hatásának vizsgálata történt meg 2014-ben. A megismételt cönológiai felvételezések tanúsága szerint a növényzet változásai függtek attól, hogy az adott vegetációfoltok milyen térbeli kapcsolatban voltak a távolabbról vezetett vizeket szállító belvízcsatornával. A csatornához közelebbi, mélyebb fekvésű területeken, ahol a rendkívül csapadékos 2010-es évben hosszabb időre is beraktározódhattak a vizek (ezek részben távolabbról származtak és a csatorna hozta őket), a kékperjés lápréti növényzet visszaszorult, helyén nádasodás indult, illetve fajszegényebb mocsárréti vegetáció alakult ki. A magasabb fekvésű, és/vagy csatornától távolabbi területeken kevésbé tolódott el vízigényesebb típusok irányába a növényzet, sőt, a csatornától (és az általa időszakosan szállított többletvizektől) jobban elzárt, lokális mélyedésekben nem volt tetten érhető vízigényesebb fajok előretörése, inkább az általános szárazodási tendencia folytatódott, ha nem is intenzíven. A szárazabb vegetációtípusok erősödését ilyen helyeken az intenzív kaszálás is fokozhatta. Összességében a tapasztalt változások jól illeszkedtek a Duna–Tisza köze közelmúltbeli vegetációdinamikájáról alkotott általános képbe, amelyet számos különböző helyről gyűjtött adat alapján alkotott meg az Igazgatóság. Ennek lényege, hogy a közelmúlt erősen csapadékos éveinek hatására kötött talajokon általában nedvességedvelőbb növényzeti típusok előretörése volt megfigyelhető, a jó vízáteresztő képességű homoktalajokon ugyanakkor az egy-két csapadékos év általában nem tudta megfordítani, legfeljebb lassítani a régóta tartó kiszáradási folyamatokat. Lokális hatások az általános vegetációdinamikai trendeket természetesen befolyásolhatják, hatékony vízmegőrzések vagy a csatornák által szállított többletvizek például alkalmasak erre. A Tanaszi-

semlyéken folyó vegetációfelmérés azt is megerősítette, hogy a homokhátság kékperjés láprétjei rendszerint olyan termőhelyeken alakultak ki, ahol jelentős a felszín alatt áramló vizek hatása, de nincs rendszeresen kialakuló, tartós felszíni vízborítás. Amennyiben ilyen mégis kialakul (például csatornák mellett, mesterséges eredetű többletvizek hatására), ott a kékperjés visszaszorul, és mocsárréti/mocsári jellegű növényzet veszi át a helyét.

Tekintettel arra, hogy a cönológiai felvételek tanúsága szerint 2007–2013 között, a belvízcsatornához közel eső, mélyebb fekvésű területeken a korábbi fajgazdagabb kékperjés láprétek és mocsárrétek helyén általában fajokban szegényebb, magasnövésű egyszikűek (pl. nád, fehér tippán) által dominált növényzet alakult ki, a vizsgálat eredményei szerint is indokolt volt a bivalylegeltetési területkezelés megindítása. A jól megválasztott intenzitású legelés és taposás olyan mikroszukcessziós folyamatokat indít el, amelyek újból növelhetik az érintett élőhelyek, életközösségek diverzitását. Egy év alatt is észlelhető volt, hogy a bivalylegelés jelentősen visszaszorította a nádas állományokat, és bár – természetesen – helyileg túllegett foltokat is kialakított, természetvédelmi szempontból egyelőre csak kedvező folyamatokról számolt be a vizsgálat.

A regenerációs folyamatok vizsgálata a bugaci NP törzsterület tüzzel érintett természetes és természetközeli élőhelyein

Helyszíne: Bugac, Bugacpusztaháza. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Aradi Eszter, KNPI. **Főbb eredményei:** A bugaci borókás jelentős részén pusztító 2012-es tűz nyomán károsodott gyepek, nyarasok és a szinte teljes egészében megsemmisült borókások regenerációs folyamatainak nyomon követése a KNPI egyik legfontosabb feladata az elkövetkező években. A változások ismeretében van csak lehetőség a szükségessé váló természetvédelmi célú beavatkozások megtervezésére és végrehajtására. 2013-ban 200 db, 5x5 méteres kvadrát lehelyezésére került sor a tüzzel érintett területen. A kvadrátok 2-2 sarkát karóval jelöltük, a központi koordinátát GPS segítségével rögzítettük. A vizsgált területek között ritkább és sűrűbb egykori borókás állományok, nyaras és cserjés csoportok, évelő nyílt homoki gyepek egyaránt szerepelnek, továbbá az akác (*Robinia pseudoacacia*) és a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) tűz utáni terjedésének, és az oltási munkálatok során húzott tűzpászták növényzeti regenerációjának vizsgálatára is jelöltünk ki mintaterületeket. 2013-ban a kvadrátok első évi felvételezése megtörtént, amelyet 2014-ben megismételtünk. A lágyszárú fajok többsége már 2012-ben újjahajtott, azonban az egyes fajokat nem azonos mértékben viselte meg a tűz, illetve a borókák leégése miatt keletkezett nagy kiterjedésű nyílt homokfelszínek jöttek létre, amelyek növények általi kolonizációja hosszú éveket fog igénybe venni. A tűz utáni második évben szembetűnő volt a betyárkóró (*Erigeron canadensis*) előretörése, illetve 2013-hoz hasonlóan magas volt a homoki ballagófű (*Salsola kali*) borítása is. Az adventív özöngyom selyemkóró (*Asclepias syriaca*) is terjed, új területeken is megjelent, de magas borítási aránnyal egyelőre csupán a korábban is erősen fertőzött területeken van jelen. A természetes gyepalkotók közül elsősorban a báránypirosító (*Alkanna tinctoria*), illetve a tavaszi efemerek térhódítása jellemző az egykori borókás nyílt homokfelszínein. A cserjék a boróka kivételével töröl nagyrészt kihajtottak, a 2014-es csapadékos év hatására megerősödtek. A nyarak sarjadása is igen erőteljes, számtalan helyen a regenerálódó gyep kárára terjeszkednek.

2014-ben a bálványfás csoportok teljes körű felmérése megtörtént az égett területen, egy szakdolgozatot készítő hallgató segítségével az összes állományt GPS-el lehatároltuk. A cönológiai felvételezés során több fokozottan/védett faj új állománya is előkerült, többek között a védett csikófark (*Ephedra distachya*), piros madársisak (*Cephalanthera rubra*), borzas len endemikus alfajának (*Linum hirsutum* subsp. *glabrescens*) populációi.

Kolon-tó szakirodalmi adatainak gyűjtése

Helyszíne: Izsák: Kolon-tó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület. **Főbb eredményei:** A Kiskunsági Nemzeti Park kolon-tavi törzsterületéről készült szakirodalmi adatbázis. A program során 133 dokumentum került feltárássra. E dokumentumokat digitalizálták, és az irodalmi adatokat adatbázisba szervezték¹. A nyomtatott

¹ Elérhetőek a <https://onedrive.live.com/?cid=32368E8598514FEC&id=32368E8598514FEC%217253> címen

anyagok a Kolon-tavi Madárvárta dokumentumtárában is megtalálhatók. Így az eddig megjelent kutatási anyagok elérhetőek a természetvédelmi őrszolgálat részére és felhasználhatóak a természetvédelmi kezelés szervezésére. Az online dokumentumok felhasználása lehetővé teszi a kolon-tavi diplomamunkájukat készítő hallgatók hatékony munkavégzését.

Vizes élőhelyek botanikai felmérése

Helyszíne: Izsák: Kolon-tó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Magyar Biológiai Társaság. **Főbb eredményei:** A növényközösségek részletes jellemzésére került sor (több éve folyó felmérések újabb állomásaként) a Kolon-tó nádasaiban kialakított 11 kisebb vízfelület (tóka), az ún. Öreg-kotrás és a néhány éve létesített Nagy-kotrás területére vonatkozóan. A felmérések segítségével a jövőben jósolható a kotrással létesített nyílt vízfelszínnek vegetációdinamikája, hínarasodásának sebessége és a növényközösség szerkezeti változásai. Ezen ismeretek szükségesek annak megtervezéséhez, hogy milyen gyakorisággal történjék a fenntartani kívánt nyílt vízfelszínnek karbantartó kotrása, és a beavatkozások mely hínárfajok állományaira milyen hatást gyakorolnak.

Izsáki Kolon-tó Natura 2000 területen lappantyúrevírek pontszerű geoadatbázis vásárlása.

Helyszíne: Izsák Kolon-tó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Pullus Alapítvány. **Főbb eredményei:** A lappantyú (*Caprimulgus europaeus*) hazánk rendszeresen fészkelő, védett, Natura 2000 jelölőfaja. Magyarországi állományának nagyságáról, élőhelyéről, illetve az azt veszélyeztető tényezőkről kevés információnk van. 2008 óta zajlik a Kolon-tavi Madárvártán a faj vonuláskutatási vizsgálata, territóriumterképezése, illetve élőhelypreferencia-vizsgálatok. Ezekre a munkákra alapozva készült el a "Lappantyú költőállományának becslése és geoadatbázisa, valamint az izsáki Kolon-tó Natura 2000 területen feltérképezett állomány geoadatbázisa" című munka. Az élőhelyet a fásszáru vegetáció szerkezete alapján mértük fel (távérzékeléssel), az állomány nagyságát éneklő hím madarakban adtuk meg. Becsléseink szerint a Kolon-tó Natura 2000 területen 410 hektáron található megfelelő szerkezetű élőhely, ahol 20-25 éneklő hím becsülhető. A Kiskunsági Nemzeti Park teljes területére nézve 33 000 hektár alkalmas élőhelyet jelöltünk ki, majd arányszámmal 1600-2000 éneklő hím közé tehető a becsült állománynagyság. Pontosabb adatok szerzéséhez javasoljuk a folyamatos állománymonitoringot, kiemelt figyelmet fordítva a potenciális élőhelyi foltokra, valamint ajánljuk a geoadatbázis három évenkénti felülvizsgálatát.

Izsáki Közös-erdő felmérése.

Helyszíne: Izsák: Kolon-tó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Kétágú-hegy Természetvédelmi és Kulturális Egyesület. **Főbb eredményei:** A vizsgálatban a Kolon-tavi terület és a környező védett Natura 2000-területek kezelésének további optimalizálására kívántunk javaslatokat tenni. Főbb konklúzióink: A terület gyepekösszegei (sztyepprétek és láprétek) pozitívan reagálnak a legeltetésre, így bevezetése valamilyen formában minden nem legeltetett területen javasolt. Ennek intenzitása azonban különösen a sztyeppesedő hátak esetén alacsony legyen (nem minden évben, kis állatsűrűséggel). A korábban (akár több évtizede) megszántott gyepek spontán visszagyepesedése a sztyeppesedő hátak esetén tökéletlen, elősegítésére aktív fajbetelepítés, jobb állapotú gyepekről szénaráhordás és időnkénti meglegeltetés jöhet szóba. A korábban megszántott láprétek regenerációs potenciálja jobb. A lép- és mocsárrétek esetén szárazabb években időnként korai (maximum május végi!) kaszálást javasolunk a talaj víztartalmának megőrzése, számos későnyári védett faj magaszórásának biztosítása és a nádasodás visszaszorítása érdekében. Az erdőfoltok mentén kialakult szegélyek kezelése speciális eset, a szegélyfajok, pl. keleti békakorsó megőrzése és a gyepek rovarközösségeinek kedvezőtlen irányú migrációjának (erdőfoltba irányuló) elkerülése érdekében bizonyos években érdemes fennhagyni egy minimum 5 m széles szegélysávot.

A kúszó zeller kiskunsági állományainak felmérése, cönológiai viszonyainak vizsgálata

Helyszíne: Sükösd, Nemesnádudvar, Érsekcsanád, Császártöltés. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Aradi Eszter, KNPI. **Főbb eredményei:** A védett, Natura 2000 jelölő faj kúszó zeller (*Helosciadium repens*) újabb 2 állománya került elő 2014-ben – az érsekcsanádi Harábó szegélyében élő néhány tucat töves (szub)populációt Sirok Attila polgári természetőr, a császártöltési, néhány száz

töves állományt Aradi Eszter észlelte –, ezáltal a 2010 óta ismertté vált kiskunsági populációk száma hatra növekedett. 2014-ben mind a 6 állomány lelőhelyén, az összes szubpopulációnak otthont adó élőhelyfolton 1x1m-es kvadrátokban cönológiai felvételek készültek, feljegyeztük a veszélyeztető tényezőket. (ld még Bátori Z., Erdős L., Cseh V., Tölgyesi Cs. & Aradi E. 2014. Adatok Magyarország flórájához és vegetációjához I. *Kitaibelia* 19: 89–104).

Rákosivipera-állományok monitorozása egyes Natura 2000 területeken és veszélyeztetett példányok kimentése a bugaci Nagy-pusztán.

Helyszíne: Kunpeszér, Bugac. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület. **Főbb eredményei:** Kunpeszéren összesen 36 viperaészlelés történt 2014-ben, melyből 34 esetben volt azonosítható a példány. Ezek a példányok mind 2012. júliusi kibocsátásúak, így már második szabadban töltött telüket élték túl bizonyíthatóan. Az áttelelő jeladós példányok mind természetes üreget használtak. A relatíve enyhe tél során egy felmelegedő periódust követően sorra eltűntek a jelek. Ez a tény és a dombon talált frissen megrágott vízisikló tetem arra enged következtetni, hogy a késő őszihez hasonlóan a télvégi, illetve kora tavaszi periódus a legveszélyesebb a viperák számára. Ezt erősíti, hogy a 20-as számú jeladót az állat testén kívül találtuk meg. Kunpeszéren mindenképp biztató tendenciák figyelhetők meg. Rendszeresen észlelünk rákosi viperákat, melyek között számos a több éve kint élő példány. A nem regisztrált egyedek észlelésszámának növekedése pedig arra utal, hogy a kibocsátásra került példányok szaporodnak, illetve keverednek a szomszédos élőhelyek állományaival. A jeladós állatok visszafogás-számai többszöröse a nem jelölt példányokénak és sokszor a jeladós mellett nem-jeladós állatokat is észlelünk, ezért ilyen szempontból a módszer mindenképp nagyon sikeresnek tekinthető. Az észlelt mortalitási ráta viszont rámutat a magas predációs nyomás problémájára, ami megmagyarázhatja a viszonylag alacsony visszafogási rátát természetes állományokban. Ez a predációs nyomás úgy tűnik, nem egyenletesen oszlik meg az év során, hanem a tél végi és kora tavaszi időszakban kiugróan magas, amikor a rákosi viperák a viselkedésükből fakadóan, illetve a növényzeti borítottság alacsonyabb szintje miatt, gyakran válnak keresett táplálékká egyébként generalista ragadozóknak (bizonyos ragadozó madarak, esetleg rókára és borz).

Bugacon a pusztát átszelő csatorna betemetése során volt szükség a viperák kimentésére. Összesen 10 példány rákosi viperát sikerült befognunk, melyek a Rákosivipera-védelmi Központba kerültek. A bugaci mentőakció mindenképp sikeresnek mondható. A kibocsátáskor megfontolandó, hogy néhány adult példányt rádiótelemetriás jeladóval lássunk el, így bizonyosodva meg a rákosi viperák bolygatást követő területhasználatáról, illetve a visszabocsátott kigyók túléléséről.

A KNPI működési területén található láperdők florisztikai felmérése.

Helyszíne: Közös-erdő, Keceli Berek-erdő, Káposztási turjános, Szücsi-erdő, Tabdi-erdő, Kulléri-erdő. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Radiola Kutató és Tanácsadó Bt.. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.06.15.

A jakabszállási Kisasszony-erdő, a Szabadszállási homokbuckák és a bugaci Monostori-erdő florisztikai felmérése.

Helyszíne: Jakabszállás, Szabadszállás, Bugac. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Babahordozó Bt. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.05.15.

Védett és egyéb, természetvédelmi szempontból jelentős állatfajok természeti értékleltárának elkészítése a Bugaci homokpusztán.

Helyszíne: Bugac. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Fóti Boglárka Alapítvány. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.10.31.

Bácsszentgyörgyi legelő faunisztikai felmérése.

Helyszíne: Bácsszentgyörgy. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Tüzlepke Bt. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Csatornakotrások víziállatokra gyakorolt hatásának felmérése a KNPI működési területén.

Helyszíne: egyeztetés alatt (ahol beavatkozást terveznek). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.10.31.

Dunamenti természetközeli élőhelyek felmérése.

Helyszíne: Dunapataj, Ordas, Géderlak, Dunaszentbenedek, Uszód, Foktő, Bátya, Solt, Dunaegyháza, Apostag, Dunavecse, Szalkszentmárton. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.06.15.

Védett és egyéb, természetvédelmi szempontból jelentős állatfajok természeti értékleltárának elkészítése a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetben.

Helyszíne: Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Tűzlepke Bt. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet Baksi-pusztá területén botanikai felmérés.

Helyszíne: Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Barina Zoltán. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Nagynyíri-erdőben vadhatás vizsgálat.

Helyszíne: Nagynyíri-erdő (HUKN20006). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Kun András. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.11.15.

A Bácskai löszös hátság Császártöltés - Sükösd közötti területén található, magas természeti értékű löszvölgyek 2001-es botanikai felmérésének megismétlése.

Helyszíne: Császártöltés, Sükösd. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Horváth András. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.06.30.

Beporzó fauna felmérése Kunpeszér környéki, természetközeli állapotú erdőössztyeppi élőhelyeken és hasonló környezeti adottságú faültetvényeken.

Helyszíne: Kunpeszér. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Tölgy Természetvédelmi Egyesület. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.06.25.

A szarvasmarha-legeltetési preferenciák vizsgálata fajgadag gyeptársulásokban, különös tekintettel a legeltetésnek a természetvédelmi oltalom alá eső növényfajokra gyakorolt hatására

Helyszíne: Kunpeszér. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Bierbaum Bt. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.06.25.

Az izsáki Kolon-tavon végzendő standard vonuláskutatás és populációvizsgálat.

Helyszíne: Izsák: Kolon-tó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Turján Bt. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015.12.31.

Élettelen természeti értékek kutatása

Réti dolomit felmérése.

Helyszíne: Izsák: Kolon-tó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Szegedi Tudomány Egyetem Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszék. **Főbb eredményei:** Talajtani vizsgálati módszerek: A „Tókás” első pillantásra nem tűnik bolygatottnak. Azonban megfigyelve a három szelvényt, valamint figyelembe véve a laborvizsgálati eredményeket, épp az ellenkezője áll fenn a feltételezésnek. Továbbá ismerve a múltbéli eseményeket, mint a csatornaépítési, valamint lecsapolási munkálatokat, egyértelmű az antropogén behatás. A szembetűnőbb különbségek mindhárom esetben vertikálisan tapasztalhatók. A talajszelvény a vizsgálati eredmények alapján WRB rendszerbe lett besorolva. Az így kapott eredmény a „Tókásnál” tett vizsgálatok során: Calcic-Histic GLEYSOLS

(Eutric, Siltic). A Közös-erdő területe jellegében eltér a Kolon-tó északi területeitől. A meglévő talajok esetében nem mutatkoznak az antropogén behatás nyomai; a terület az éves természetvédelmi kezeléstől (kaszálás) eltekintve bolygatatlan. A vizsgálatok alapján az első szelvény besorolása a következő: Mollic-Folic GLEYSOLS (Eutric, Siltic), míg némi különbséggel az első szelvénytől, a második szelvény besorolása a Közös-erdőben: Calcic-Folic GLEYSOLS (Eutric, Siltic).

Geofizikai vizsgálati módszerek: A Tókásnál 45 esetben találtunk réti mészkövet, 35–100cm közötti mélységben, míg 60 furatnál nem érzékeltük a képződmény meglétét. Emellett a Gulya-kútnál 64 ponton találtunk réti dolomitot 60–120cm mélységben, 55 ponton pedig nem tudtuk fúrással alátámasztani, hogy van réti mészkő. Rögzítettük azon eseteket is, ahol nem volt egyértelmű a képződmény jelenléte, ilyen esetben a talaj mészgőbecses tulajdonságáról beszélhetünk, mely tulajdonság következtében feltehetően hasonló jelet észleltünk a georadarképeken, mint a réti dolomit esetében. Ezek a furatok északon 5 esetben voltak jellemzőek, délen pedig 10 ilyen fúrással rendelkezünk.

A bizonytalanság kiküszöbölése érdekében a georadar méréseket fúrásadatainkkal kalibráltuk. A mélyebb térszíneken a fúrások eredményei egyértelműen igazolják, hogy képződhetett réti mészkő, ezt alátámasztotta a georadaros vizsgálat, miszerint ezeken a pontokon markánsabb jel észlelhető. Itt vélhetően nem a magas mésztartalom okozta fizikai tulajdonságok hatására látható erőteljesebb jel a georadarképeken, hanem a réti mészkő megléte miatt. Azonban azokon a pontokon, ahol a fúrások alapján nem található réti dolomit, a georadar mégis mért felszín alatti eltérést, az a képződmény fragmentált mivoltának, illetve a már említett magas karbonát-tartalomnak köszönhető.

OSL mintavétel.

Helyszíne: Izsák, Páhi. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** OSL Hungary Kft. **Főbb eredményei:** A földtani viszonyok, valamint az OSL eredmények alapján tisztán látszik, hogy a réti mészkő számos fázisban alakulhatott ki a késő pleisztocén, illetve a holocén során. Az egyik fázis vélhetően a fent említett korszak végén, vagy a jégkorszak után ment végbe, de a pontos időzítés további vizsgálatokat igényel, hiszen a karbonát-réteg alatti és feletti anyagban a különbség közel 13 000 év. Egy másik képződési fázis a felszín átalakulásához, a jelentős homokmozgáshoz köthető a területen, amikor az első fázisban képződött karbonátokat a homok befedte, és egy még kifejezettebb formavilágot, valamint különbséget alakított ki az északi és a déli területek között. A fázis üledékének feküje egyértelműen a holocén kezdetére datálható a vizsgálatok alapján. Ha a négy vizsgált ponton a kapott eredményeket, valamint a mérések során felmerült hibaszázalékokat figyelembe vesszük, akkor a minták kora 10 600 év. Így a karbonát-képződés mindezen homokmozgások után történt, azonban a képződés vége nincs datálva. Következésképpen a réti mészkő képződésének csúcsa a területen 10 500 év körüli, és ezek az üledékek egy viszonylag hűvösebb klímát jelölnek változékonyabb vízháztartással, mint a melegebb és szárazabb környezetben.

A Kiskunsági Nemzeti Park Felső-kiskunsági tavak törzsterületén lévő Kelemen-szék (Fülöpszállás) magfúrása és a szelvény komplett környezettörténeti feldolgozása. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végző személyek:** Szegedi Tudományegyetem, Dr. Sümegi Pál. **Főbb eredmények:** Nagy gépes fúrással két darab 10 méteres fúrás került lemélyítésre a fülöpszállási Kelemen-széki szikes tavi rendszerbe a 46° 48' 09,68" északi szélességen és a keleti hosszúság 19° 10' 43,88" fokán. Az egyik fúrást a felszíntől, a másikat 50 cm-től indították, így egy teljes rétegsor leírására alkalmas átlapoló fúrásszelvény került kinyerésre. A nyert üledékmintákon radiokarbon vizsgálatot, mágneses szuszceptibilitás, karbonát-, szervesanyag-tartalom, szemcseösszetétel, makrobotanikai és malakológiai elemzést végeztek el a nemzetközi paleoökológiai vizsgálati módszereknek megfelelően. A vizsgálatok nyomán a következő paleoökológiai szinteket (zónákat) lehetett kimutatni a feltárt üledékes rendszerben: A fekvő képződményben helyenként kavicsot tartalmazó, jelentős szállítási és ülepítési energiával jellemezhető középhomokos apróhomok, fluviális homok halmozódott fel 900 és 1000 cm között. A rétegre a minimális vízdoldható elemtartalom, a makrobotanikai anyag teljes hiánya, a rheofil (áramló és oxigénben gazdag) vizet kedvelő fajok, közte az egyik legjelentősebb folyóvízi elem, a *Lithoglyphus naticoides* (folyami kavicscsiga) dominált. A csigahéjak eloszlása teljesen véletlenszerű volt, és a Mollusca-fauna egyedszáma a szelvényben belül minimumot mutatott. A

geokronológiai elemzések és a mai Kárpát-medencei folyóvízi malakofaunában jelenlévő karakterelem, az enyhébb éghajlatot kedvelő folyami kavics csiga (*Lithoglyphus naticoides*) jelenléte alapján a würm idősebb szakaszában, valószínűleg a középső würm (MIS3) kezdetén, a radiokarbon (AMS) méréshatárnál idősebb horizontban halmozódott fel ez a durva szemcseösszetételű folyóvízi üledékanyag.

A fekvő felett folytatódott a folyóvízi üledékanyag felhalmozódása egészen 320 cm-ig, de folyamatosan finomodó szemcseösszetétellel. A kavics ebből a szintből már nem került elő és a keresztretegzett finomhomokos apróhomok alkotta a réteg döntő részét. A rheofil fajok alkották a fauna döntő részét, de a termofil *Lithoglyphus naticoides* már kiszorult a faunából. A vízőldható elemek koncentrációja ebben a szintben is teljesen alárendelt volt, csak a folyóvízi üledékképződés szünetében, a kisvízkor a mederben felhalmozódott, a homokrétegek közé rakódott, finom laminák formájában fennmaradt kőzetlisztben gazdag üledékanyag tartalmazott értékelhető mennyiségű vízben oldható főelemeket.

A harmadik paleoökológiai szintben a fluvialis üledékképződés időszakossá, ciklikussá vált és tavi – mocsári környezetre jellemző agyagos kőzetliszt anyag halmozódott fel 320 és 96 cm között. A vízben oldható elemek, a szervesanyag- és karbonáttartalom ugrásszerűen megemelkedett ebben a környezetben. A koncentráció változás alapján a felszíni szikesedésben szerepet játszó nátrium tartalom ebből a szintből származik. A malakofauna alapvetően megváltozott, a rheofil elemek alapvetően visszaszorultak és a jelentős tűrőképességgel rendelkező borsókagylók, az álló- és lassan mozgó vízben élő fajok váltak domináns elemmé. Megjelentek a határozható növényi törmelékek is és az összes paleoökológiai paraméter azt sugallja, hogy egy karbonátban és alkáliákban dús oligomezotróf morotvatavi környezet fejlődött ki a vizsgált folyómederben a jégkor végén, a késő glaciális fázisban. Ebben a környezetben halmozódott fel a jelentős mennyiségű nátrium-földpátot, kalcitot tartalmazó minerorganikus üledék. A morotvató vízszintje az áradásoktól, aszályos időszakaszoktól jelentős mértékben függött és időszakosan, ciklikusan, de jelentős mértékben ingadozott. A bentoszt csillárkamoszat szőnyeg boríthatta. Alkalikus, foszfátban relatíve szegény *Chara* tavi állapot alakulhatott ki, de a tavat jelentős mértékben befolyásolták a dunai áradások során a tavi rendszerbe kerülő víz, valamint a beszállított hordalék mennyisége és minősége.

A jégkor végén kialakult dinamikus, *Chara* bentosszal jellemezhető morotvatavi állapot a holocén kezdetén is fennmaradt, majd a tavi rendszer eutrófikációnak indult még a holocén első szakaszában, mintegy 9000-9500 évvel ezelőtt. A folyamat hatására nádasokkal, békalencsével tagolt eutróf tavi rendszer alakult ki a mederben, ahol a bentoszt borító csillárkamoszatok mellett megjelentek a gyökerező hínarak is. A tavi környezetet, és ebben a környezetben felhalmozódó kőzetlisztes, agyagos képződmény lerakódása továbbra is megszakította a folyóvízi áradások során beszállított homokban gazdag üledék betelepődése. A tó vize alkalikus volt és a domináns csigafaj, az ajakos tányércsiga (*Anisus spirorbis*) jelenléte alapján a pH 9-10 körüli lehetett.

Mintegy 6000 évtől kezdődően a tavi–folyóvízi rendszer váltakozása mellett időszakosan (esetleg évszakosan) kialakulhatott a szikes mocsári állapot is. A ciklikus kiszáradás nyomán a határozható növényi törmelékek aránya lecsökkent, a vízi faunában megjelent a nedves rétekre, mocsarakra jellemző májmétely csiga (*Lymnaea truncatula*), de a szikes mocsári állapot csak 3000 évvel ezelőtt, a vaskor kezdetén stabilizálódott. Ekkor alakult ki a legjelentősebb nátriumtartalom is. Bár a hazai geológusok egy része a szikesedésben szerepet játszó nátriumot több száz, de még inkább több kilométeres mélységben található tengeri üledékekből származtatják, felelevenítve ezzel egy XIX. századi (Kvassay, 1876), már többször megcáfolt hipotézist.

Ugyanakkor az utolsó 3000 év során kiemelkedő sótartalom, a szikes mocsárban felhalmozódott jelentős mennyiségű Na-só igen komoly kapcsolatot mutat a kora vaskorban a Duna vízgyűjtő területén kialakult igen jelentős sóbányászattal és a bányászathoz, valamint a kora vaskori társadalmi kapcsolódó hatalmi központok kialakításához szükséges erdőirtáshoz és az erdőirtás, sóbányászat nyomán átalakult üledékanyaggal és kémiai összetétellel jellemezhető dunai hordalékanyag beszállítódásával a vizsgált Kelemen-széki üledékgyűjtő medencében.

A vizsgálataink alapján az is egyértelmű, hogy a holocén szikes mocsári üledék feküszintjét alkotó jégkori kőzetlisztben gazdag tavi-mocsári üledékreteg is kiemelkedően gazdag volt finoman diszpergált karbonátban és az ingadozó talajvíztükör, a szélsőségesen lúgos környezet következtében

hidratálódott, és mállásnak indult Na-tartalmú szilikátokban. Ennek nyomán a szikes mocsári-tavi képződmények közvetlen fekéjében található jégkori tavi-mocsári, infúziós löszszerű üledék és a holocén végén, az utolsó 3000 év során behordódott nátriumban (és klórban) gazdag áradmány okozhatta a Kelemen-széki klóridos szikesedés kialakulását.

Gyepek és vizes élőhelyek felszínborítási stabilitásának vizsgálata az Orgoványi-rétek és Köncsőpuszta térségében.

Helyszíne: Kecskemét, Orgovány, Ágasegyháza, Helvécia, Ballószög, Kerekegyháza, Fülöpháza, Városföld, Jakabszállás, Kunszállás, Fülöppakab, Izsák, Lajosmizse, Kunbaracs, Szabadszállás.

Forrása: KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dóka Richárd. **Főbb eredményei:** Az elvégzett térinformatikai vizsgálat alapján megállapítható, hogy az Orgoványi rétek területegységen kívül más védett tájrészeket is magában foglaló 25×25 km-es kutatási területen, az elmúlt 130 évben a természeti agroökológiai potenciál, a talajok termékenysége a tájváltozások hajtóerejeként működött a térségben. Adott időintervallum alatt többszöri felszínborítás-változás és többféle felszínborítási típus a kis talajértékszámú (alacsonyabb termékenységgű) területeken fordult elő, a nagy felszínborítási stabilitás és a kevesebb felszínborítási típus a nagy és a közepes talajértékszámú területeket jellemzi. Az eredmények szerint a természeti értékek, köztük a száraz, félszáraz, üde gyepek és a vizes élőhelyek fennmaradása, potenciális veszélyeztetettsége a talajok termékenységétől nagyban függ. Az előállított adatbázis segítségével becsülhető, hogy a kutatási terület természetvédelmi oltalom alatt álló vizes élőhelyei, gyepterületei az elmúlt 130 évre visszatekintve milyen rég óta mentesek közvetlen felszínalakító tevékenységtől (beszántástól, ültetvény-létesítéstől stb.). Az adatbázis alapján, az 1990-es évek második felétől az addig stabil gyepek és vizes élőhelyek 3–3,5%-a pusztult el a közelmúltban. A megsemmisüléssel járó antropogén átalakításokért 60–61%-ban a beszántások, kb. 30%-ban az erdősítések, beerdősülések, 4–4%-ban szőlő és gyümölcsös ültetvények létesítése és közel 1%-ban a vízelékesítésménnyé való átalakítások a felelősek.

Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR)

Növényfajok monitorozása:

Mohák monitorozása

Helyszíne: Apaj, Bugac. **Forrása:** 2013/2014 KNPI saját költségvetés, 2014/2015 központi. **Kutatást végzi:** Dr. Papp Beáta, Ódor Péter, Szurdoki Erzsébet, Magyar Természettudományi Múzeum. **Főbb eredményei:** Két szikes élőhelyen folyt a mohaközösségek monitorozása. A füves szikes pusztán vizsgált mohaközösséggel kapcsolatban a 13 éves adatsor alapján megállapítható, hogy a mintaterület mohaközösségében jelentős változás tapasztalható, a mohaborítás növekedése és a diverzitás csökkenése figyelhető meg. A mohaborítást 2002–2006 között 20% körülinek, 2007-ben 35%-nak, 2008–2011-ben pedig 50–60% körülinek becsülték, majd 2012–2013 között újra csökkent a mohaborítás. A kvadrátonkénti fajszám a 2002–2006 közötti 4,3–6,5-ös értékről 2007–2014-re 3 körülire csökkent, a rekordok száma ugyanezen időszakokban 108–160-ról 70 körülire változott. A 2007–2013-es adatok negatív trendet mutatnak. A kutatók feltételezik, hogy ennek hátterében a csökkenő legeltetési intenzitás és a nyílt talajfelszín mennyiségének csökkenése áll (ami a rövid életű fajok számára nélkülözhetetlen).

Az ürmös szikes puszta mohavegetációjának változásai a 2002–2010-es adatsor alapján inkább fluktuációt, mint trend jellegű folyamatokat mutatnak, bár a becsült mohaborítás csökkent, 2005–2006-ban 40%, 2007-ben 10%, 2008–2010-ben 20–30% volt. 2011–2013-ban azonban a borítás jelentős csökkenését tapasztaltuk (5%, 2% illetve 1%). A 2002–2010-es időszakban közösségi jellemzők (pl. kvadrátonkénti fajszám), valamint számos rövid életű mohafaj gyakorisága összefüggést mutatott a téli–kora tavaszi csapadék mennyiségével. Azonban a 2011 és 2012-es év változásai aggodalomra adnak okot. Mind a mohák kvadrátonkénti fajszáma, mind rekordszáma drasztikusan lecsökkent, ami egyaránt jelentkezik az összes faj (évelő és rövid életű fajok egyaránt) gyakoriságának csökkenésében. Összességében elmondható, hogy a közösséget átlagos években egy intenzíven fluktuáló természetes dinamika jellemzi, a rövid életű fajok érzékenyen reagálnak az adott

év klímaviszonyaira. Azonban szélsőséges években a nagymennyiségű csapadék, a túl hosszú vízborítás több évre kiható változásokat eredményeznek.

A védett sóspusztai magyarmohát (*Entosthodon hungaricus*) 11 helyszínen sikerült kimutatni Apaj és Kunszentmiklós környékén.

Törpemandula (*Amygdalus nana*) monitorozása.

Helyszíne: potenciális élőhelyek a Duna mentén. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, Barna Zsolt, Tamás Ádám, Aradi Eszter, Vajda Zoltán (KNPI); Molnár Ábel (SZIE hallgató). **Főbb eredményei:** Minden ismert természetes előfordulási élőhelyén megtörtént a felmérés. Érsekhalmaán 181 virágzó hajtást detektáltak a felmérők. A pár évvel ezelőtt megtalált nemesnádudvari egy tő 2014-ben nem került elő. Vaskúton az élőhelyéül szolgáló kurgán leégett (2013. júliusban), amit a faj egyedei túléltek. A szép, idős tövek gyökérig kiégttek, de a felmérés időpontjában (2014. 04.03.) 722 virágzó fiatal hajtást (és további 144 nem virágzó hajtást) lehetett összeszámolni.

Kúszó zeller (*Apium repens*) monitorozása

Helyszíne: Császártöltés, Nemesnádudvar. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Kun András, Rév Szilvia, Sziklagyp Bt. **Főbb eredményei:** Évi gyakorisággal folyik a két külterületen részletes állományfelmérés (a faj természetvédelmi helyzetére való tekintettel az NBmR protokoll által előírtól gyakrabban), valamint a természetvédelmi kezelések hatásának tesztelése és az élőhely állapotának, illetve változásának jellemzésére cönológiai felvételek készülnek. A folyamatos törzszámcsökkenésbe a 2014-es esztendő pozitív fordulatot hozott – köszönhetően az évek óta folyamatosan végzett kaszálásnak, illetve az immár második csapadékos esztendőnek. A kúszó zeller egyik – évek óta nem talált – szubpopulációja újra előkerült, illetve a másik meglévő szubpopuláció szintén növekedett. Így a császártöltésen számolt összes törzsszám 335.

A csökkenés általános okaként a többnyire megfelelő mennyiségű tavaszi csapadékmennyiségek után kialakult nyári forróság és szárazság, illetőleg a nádasodás-cserjésedés, és az inváziós aranyvesszőfajok terjedését jelölték meg. Az *Apium repens* törzsszámának megfigyatozása a növényzet záródása mellett a korábbi évek aszályos nyarainak is betudható, illetve annak, hogy a kaszálás láthatóan önmagában nem elegendő a növény állományainak fennmaradásához, ugyanis az állandóan jelenlévő kisebb-nagyobb nyílt és nedves tőzegtövekre kötődik. Ezek kialakulását és a kúszó zeller fennmaradását a kaszálás mellett vagy helyett végzett kíméletes legeltetés és a terület vízszintjének megemelése együttesen tenné lehetővé.

2013-as nedves év drámai populációnövekedést hozott a nemesnádudvari állomány esetében, ősszel több mint 110 000 törzst számoltam össze. A 2014-es, immár a második csapadékos év, szintén jelentős populációnövekedést eredményezett (összesen 176 220 törzsa), de csak két szubpopulációban), míg egy harmadik szubpopulációt gombafertőzés sújtott, emiatt ott lecsökkent a törzsszám.

A Nemesnádudvar térségében előforduló *Apium repens* állományok jelenleg intenzíven kezelt, birkával legeltetett területeken élnek, ez a fő oka annak, hogy a növény átlagos méretéhez képest hatalmas kiterjedésű sarjtelepek alakulhattak ki a nedves, taposott tőzegtöveken. Az állományok kezelése jelenleg optimálisnak tekinthető (néhol túl erős legeltetéssel, amit a rövid életű zavarástűrő fajok által okozott gyomosodás jelez), negatív irányú változást a legeltetés jelentős mértékű csökkentése, a befűvesedés-nádasodás-gyomosodás hozhat. Az itteni tapasztalatok felhasználhatóak a császártöltési élőhelyfoltok kezelésének megfelelő elvégzéséhez is.

Gyapjas csüdfű (*Astragalus dasyanthus*) monitorozása

Helyszíne: Bócsa, Kisszállás, Kunpeszér, Pirtó, Hajós, Dóc-Pusztaszer. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, Somogyi István, Aradi Eszter, Gál Attila, Sárkány József, Köhalmi Fruzsina, Vajda Zoltán, Takács Márta, Gaszner Janka, Frecska András (KNPI). **Főbb eredményei:** Bócsán 15 939 tövet, Kisszállás/Balotaszállás térségében 171 tövet, Kunpeszérén 22185

tövet, Pirtón 54 tövet számoltak össze a felmérők, Hajósi és Dóc-Pusztaszer lokalitáson elmaradt a felmérés (hibrid állományok).

Virginiai holdruta (*Botrychium virginianum* ssp. *europaeum*) monitorozása.

Helyszíne: Kunfehértó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Bagi István (SZTE). **Főbb eredményei:** A kunfehértói holdrutás erdő a *Botrychium virginianum* egyetlen magyarországi élőhelye, következésképp az itt számolt egyedszáma az állomány hazai helyzetét mutatja. A faj bonyolult életciklusa és fenológiája miatt az egyszerű egyedszámlálás nem elegendő a tényleges állomány nagyság megállapításához; több éves felmérésre, sőt a hajtások egyedi azonosítására alkalmas állandó kvadrátok beállítására is szükség van a megalapozott becsléshez. 2014-ben erdőszinten a 2001-es 492-es minimumot sem érte el a megszámlolt egyedek száma, amely 475 volt. A fogyatkozás zömét valóban az apró egyedek megjelenésének elmaradása okozta, de megfigyelhető a nagyobb egyedek számának a csökkenése is. A KNPI rendelkezésére álló utolsó felmérés (2011) óta a rendkívül száraz és meleg évek (2012-2013) hatása is közrejátszhatott az állomány csökkenésében, de az erdőgazdálkodás (tarvágások), a bálványfa terjedése és a nagyvad rágása (feltételezhetően elsősorban szarvas- és őzragás) egyaránt bizonyított károsító hatást jelent. A közel két évtizede folyó monitorozás adatai szerint ingadozásokkal ugyan, de lassú csökkenés jellemző a populációra. A kezelési javaslatok szerint az állomány legsűrűbb részei felett semmilyen erőteljes erdőgazdálkodási beavatkozást nem szabadna megengedni, ezek ugyanakkor mégis történtek egyes állományrészeket érintően. A bálványfa terjedése ellen semmilyen védelmi intézkedés nem történt annak ellenére, hogy már másfél évtizede felhívták a figyelmet a kutatók ennek káros hatásaira. (A KNPI védelmi intézkedései nélkül ugyanakkor az üzemtervezett erdőgazdálkodás már szinte valamennyi állományt megsemmisítette volna, mert előfordulási helyein rendre teljes talaj-előkészítéssel erdőfelújítást terveztek be. – A szerk. megjegyzése.)

Egyhajúvirág (*Bulbocodium vernum*) monitorozása.

Helyszíne: Ásotthalom, Kelebia. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, Krnács György, Köhalmi Fruzsina, Varga Tímea, Albert András, Vajda Zoltán, Pigniczki Csaba, Aradi Eszter, Takács Márta, Gaszner Janka (KNPI). **Főbb eredményei:** 9 lokalitáson 40 380 tő került megszámlálásra, ami lényegesen magasabb érték, mint a 2011. évi adat, de kb. a fele a 2008-ban számláltaknak.

Csikófark (*Ephedra distachya*) monitorozása.

Helyszíne: Fülöpháza, Tázlár, Harkakötöny, Kecskemét-Matkó, Pirtó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, Somogyi István, Gál Attila, Köhalmi Fruzsina, Gaszner Janka, Takács Márta (KNPI). **Főbb eredményei:** Az NBmR Növényfajokra vonatkozó protokollja szerint 5 lokalitáson folyik háromévente a hajtások számlálása/becslése. Ez megtörtént 2014-ben is. A harkakötönyi lokalitáson 2683, a tázlárin 16 711, a pirtóin 1821, kecskemétin 110 234, a fülöpházin 126 254 hajtást becsültek mintavétel alapján a felmérők. Három helyszínen növekvő, egy helyszínen csökkenő, egy helyszínen pedig nem figyelhető meg egyértelmű tendencia.

Homoki nőszirm (*Iris arenaria*) monitorozása

Helyszíne: Országos projekt Kunadacs, „E” potenciális élőhelyeken. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, Köhalmi Fruzsina, Takács Márta, Gaszner Janka, Barna Zsolt, természetvédelmi őrszolgálat (KNPI). **Főbb eredményei:** A Natura 2000 jelölő faj Duna-Tisza közti (KNPI működési területre eső) állományának teljes feltérképezése folyik. 2014. év a virágzás szempontjából nem volt kedvező, ezért sok energiát nem fektettük ismeretlen állományok feltárására. Jakabszálláson, Kunpeszéren, Kéleshalmon, Pirtón, Bugacon és Izsákon folytak a felmérések. A homoki nőszirm számára alkalmas élőhelyeket keresték fel a felmérők és GPS készülékkel rögzítették a megtalált tövek helyzetét és mennyiségét. A felmérés eredményeként 23 új rekord keletkezett az Igazgatóság védett növényeket tartalmazó adatbázisában. A kunadacsi 1x1 km-es mintakvadrátban a virágzó hajtások száma 3911 db volt, ez a legkisebb érték, amit az eddigi monitorozás során tapasztaltunk.

Heverő iszapfű (*Lindernia procumbens*) monitorozása

Helyszíne: Érsekcsanád, Baks, Ópusztaszer. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Pataki Zsolt, Tamás Ádám, Puskás József (KNPI). **Főbb eredményei:** A rendkívül száraz időjárásnak köszönhetően egyik ismert élőhelyén sem került elő e növényfaj.

Pókbangó (*Ophrys sphegodes*) monitorozás.

Helyszíne: Kunpeszér, Fülöpszállás, Szabadszállás, Kunadacs (2 lokalitás). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Gál Attila (KNPI). **Főbb eredményei:** Kunpeszéren 3; Kunadacs, Kisfalu-laposon 304; Kunadacs, Alsóadacsi-Temető-dombon 538; Szabadszálláson 308; Fülöpszálláson 637 fő virágzott 2014. évben. Két helyszínen folyamatosan növekedett, háromnál pedig folyamatosan csökkent a virágzó egyedek száma az utolsó három felmérés során.

Fehérmájvirág (*Parnassia palustris*) monitorozása.

Helyszíne: Ásotthalom (Ásotthalmi Láprét TT), Zákányszék (Lódri-szék), Orgovány (Orgoványi-rét). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Gál Attila, Krnács György, Kis Viktor (KNPI). **Főbb eredményei:** Egyik helyszínen sem sikerült virágzó példányokat találni (első sorban az aszályos időszaknak köszönhetően, illetve Orgoványon hozzájárult ehhez a hatalmas mennyiségű fűavar és az élőhely átalakulása is). Zákányszéken minden évben lekaszálják virágzás előtt mindkét élőhelyet.

Tartós szegfű (*Dianthus diutinus*) monitorozása.

Helyszíne: Nemesnádudvar, Harkakötöny, Kiskunmajsa, Nemesnádudvar, Ásotthalom. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Gál Attila, Mile Orsolya (KNPI). **Főbb eredményei:** A tartósszegfű-állomány monitorozása a tartós szegfű Life projekt 2011-es zárását követően a kisebb állományokon teljes populációra kiterjedő, míg a nagyobbaknál egyes kijelölt részpopulációkat érintően zajlik. A 2014. éves eredmények alapján a részpopulációkban észlelt egyedszámadatokat a teljes állományra arányosítva becsült adatot kaptunk. A nagyobb állományok becsült állományadatai csökkenő tendenciát mutatnak a 2011-ben, a Life projekt utolsó évében összesített egyedszámmaximumhoz képest. Az egyedszámlálásba a protokoll szerint nem csak a generatív, hanem a vegetatív egyedek (1 éves, még nem virágzó, illetve az adott évben megjelenő magoncok (rozetták) is felmérésre kerültek. Feltűnő volt az őszi, korábban nagy számban megjelenő magoncok hiánya. Ennek egyik oka lehet az egyes állományokban jelentősen lecsökkent magproduktum, mely egyrészt a virágok megtermékenyülésének hiányával, az érő/érett tokok rovarkárosításával, valamint a tokok beérésének lassúságával, elmaradásával indokolható. További, részletesebb vizsgálatot igényel az időjárási tényezők (aszályos, illetve csapadékos vegetációs időszakok) hatására bekövetkező egyedszám-változások értelmezése, az endemikus növényfaj természetes állománydinamikai trendjének értelmezése és hosszú távú fennmaradásának biztosítása érdekében.

Növénytársulások monitorozása:Szoloncsák vakszik növényzet (*Camphorosmetum annuae*) monitorozása.

Helyszíne: Apaj (Kisapaji-rét), Fülöpszállás (Kelemen-szék). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Horvát András (MTA ÖBKI). **Főbb eredményei:** A társulás felvételezése az NBmR protokoll alapján megtörtént mindkét kvadrát esetében. A teljes monitorozási időszakra vonatkozó ökológiai elemzés készült. Összességében megállapítható, hogy a bárányparéj (*Camphorosma annua*) mindkét mintaterületen visszaszorulóban van, főként Fülöpszálláson határozott (szignifikáns) a faj borításának és gyakoriságának csökkenése. A faj visszaszorulásával párhuzamosan ugyanakkor más fajok terjednek. Apajon a terület szárazodására utal, hogy a szárazgyepekre jellemző fajok egyre nagyobb gyakorisággal vannak jelen, és az állományalkotó sovány csenkesz (*Festuca pseudovina*) borítása is nőni látszik. Fülöpszálláson a terület nedvesebbé válása figyelhető meg, ezt mutatja a fehér tippán (*Agrostis stolonifera*) és a sziki mézpázsit (*Puccinellia limosa*) borításának, illetve a réti peremizs (*Inula britannica*) és a réti szittyó (*Juncus compressus*) gyakorisági értékének emelkedése.

Tündérfátyolhínár (*Nymphoidetum peltatae*) monitorozása.

Helyszíne: Drágszél. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Horvát András (MTA ÖBKI). **Főbb eredményei:** A társulás felvételezése az NBmR protokoll alapján megtörtént. A teljes monitorozási időszakra vonatkozó ökológiai elemzés készült. A különböző szintek (alámerülő és kiemelkedő szint), illetve a tündérfátyol (*Nymphoides peltata*) relatív borítása közötti korrelációs számítást végeztünk. A Pearson-féle korrelációs érték az alámerült szint és a kiemelkedő szint növényeinek relatív összborítása között szignifikánsan pozitív. A nem paraméteres Spearman-féle rangkorreláció szignifikáns pozitív kapcsolatot mutat a kiemelkedő szint és a másik két szint között.

Magyar sóballás (*Suaedetum pannonicae*) monitorozása.

Helyszíne: Dunatetőtlen (Maka-szék). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Horvát András (MTA ÖBKI). **Főbb eredményei:** Dr. Horvát András (MTA ÖBKI). **Főbb eredményei:** A társulás felvételezése az NBmR protokoll alapján megtörtént. A teljes monitorozási időszakra vonatkozó ökológiai elemzés készült. Összességében megállapítható, hogy a magyar sóballa (*Suaeda pannonica*) a területen visszaszorulóban van, főként az I. és a III. mintanegyzetben egyértelmű (szignifikáns) a faj borításának és/vagy gyakoriságának csökkenése. A faj visszaszorulásával párhuzamosan szintén a szikes tőfenékre és vakszik állományokra jellemző sziksófű (*Salicornia prostrata*) is egyre kisebb mennyiségben van jelen. Ugyanakkor a vizsgált 15 év során növekedett a sziki mézpázsit (*Puccinellia limosa*) borítása mindhárom mintanegyzetben, az I. mintanegyzetben a növekedés szignifikáns. A III. mintanegyzetben pedig nőtt a növényzet összborítása és az tarackbúza (*Elymus repens*) borítása is, bár a változás még nem mutat egyértelmű trendet. Mindezek alapján az I. mintanegyzet a záródó szikfok irányába, míg a III. mintanegyzet a záródó (és enyhén nádasodó) szikes rét irányába mutat időbeli változást.

Fűz–nyár ligeterdő (*Salicetum albae-fragilis*) monitorozása.

Helyszíne: Tiszaug (mintakettes). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Horvát András (MTA ÖBKI). **Főbb eredményei:** A társulás felvételezése az NBmR protokoll alapján megtörtént. A teljes monitorozási időszakra vonatkozó ökológiai elemzés készült. A fajok száma a gyepszint mintáiban a fűz–nyár ligeterdő állományában minden évben legalább 30 volt, míg a nemes nyárasban 12 és 32 között változott. A vizsgált periódusban a fűz–nyár ligeterdő állományában a diverzitási értékek magasak és alig változnak, míg a nemes nyárasban alacsonyabbak és erősebben változnak. Trendként megfigyelhető a nemes nyárasban a diverzitás folyamatos csökkenése. A gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) relatív borítási értéke a fűz–nyár ligeterdő cserjeszintjében nem éri el a 30%-ot, míg a nemes nyárasban többnyire 60-70% körüli. A gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) relatív gyakorisági értéke a gyepszint mintavételi egységei alapján számolva szintén a fűz–nyár ligeterdő állományában kisebb. A nemes nyáras esetén a gyakorisági érték egyes években 80-90% körüli. A hamvas szeder (*Rubus caesius*) relatív gyakorisági értéke a gyepszint mintavételi egységei alapján számolva a *Salicetum* állományában 4% és 16% közötti, míg a nemes nyáras esetén 16% és 76% között változik. A fehér fűz (*Salix alba*) borítása trendszerűen csökkent, míg az amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) borítási értéke az utóbbi években megnőtt. Az adatok szerint az amerikai kőris kezdi átvenni a fehér fűz helyét a társulásban.

Élőhely-térképezés

Helyszíne: Kunbaracs R-114. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Barina Zoltán egyéni vállalkozó. **Főbb eredményei:** Az 5x5 km-s NBmR mintanegyzetben belül összesen 1545 élőhelyfolt került elkülönítésre. Az élőhelytérkép készítésével párhuzamosan megtörtént 6 adventív növényfaj (*Ailanthus altissima*, *Amorpha fruticosa*, *Asclepias syriaca*, *Eleagnus angustifolia*, *Solidago* spp.) összefüggő (50% fölötti borítású) foltjainak pontos lehatárolása és térképi ábrázolása a teljes vizsgálati területen belül. Kisebb, illetve mozaikos vagy nem összefüggő foltok esetében, melyek más

élőhelyként voltak térképezhetők/térképezendők, megadásra került a fenti adventív fajok élőhelyfolton belüli becsült borítása %-os értékkel.

Kihelyezésre és felvételezésre került 40 db 4×4 m alapterületű cönológiai mintakvadrát. A felvételek homoki gyepekben kerültek kihelyezésre, törekedve az élőhelytípus minél nagyobb területi lefedettségére.

A megismételt élőhelytérképezés során pontosításra került, hogy a kormos csáté előfordulása ellenére az előző élőhelytérképezés idején sem voltak már üde láprétek a területen, hanem ezek kiszáradó kékperjés láprét (D2) kategóriába sorolása volt indokolt. Maga a kormos csáté (*Schoenus nigricans*) jól tűri a terület kiszáradását, nem jelzője üde láprétek előfordulásának, és további, üde láprétekre jellemző, jelző fajokat az állományokból nem sikerült kimutatni sem korábban, sem 2014-ben.

Legfontosabb, gyakorlati természetvédelmi jelentőségű tapasztalatok és javaslatok:

- Az évtizeddel korábbi javaslat ellenére nem sikerült a kiszáradó vizes élőhelyeken mérsékelni a juhlegeltetés intenzitását, illetve segíteni a szarvasmarha-legeltetés terjedését.

- Folytatódott az erdőssztyepp-tölgyesek akáccal és bálványfával történő fertőződése és állapotromlása, sehol nem sikerült állapotuk javítását elérni. Az akác terjedése elleni védekezés továbbra is kiemelkedő fontosságú lenne.

- Tovább nőtt az őshonos és tájidegen fafajú cserjések kiterjedése a természetközeli állapotú homoki gyepek, az erdőssztyepp-erdők tisztásainak rovására. Beavatkozás nélkül a túlzott cserjésedés által okozott természeti károk tovább fognak súlyosbodni.

Helyszíne: Bácsalmás O-015. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Deák József Áron. **Főbb eredményei:** A jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Inváziós fajok monitorozása

Mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), cserjés gyalogakác (*Ailanthus altissima*), közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és aranyvessző fajok (*Solidago spp.*) monitorozása

Helyszíne: Kunbaracs R-114, Bácsalmás O-015 mintaterület élőhelytérképezés helyszínein. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** mint térképezésnél. **Főbb eredményei:** a kunbaracsi mintanegyzetnél megtörtént a felsorolt inváziós fajok térképezése, a bácsalmási mintanegyzetben 2015 őszére valósul meg a felmérés. A kunbaracsi mintanegyzet területén az összefüggő (50% fölötti borítású) foltjaik pontos térképi lehatárolásra kerültek. Kisebb, illetve mozaikos vagy nem összefüggő foltok esetében, melyek más élőhelyként voltak térképezhetők/térképezendők, megadásra került a fenti adventív fajok élőhelyfolton belüli becsült borítása %-os értékkel. A területen a leggyakoribb inváziós növényfaj az akác, mely ültetve és spontán módon is előfordul (709 előfordulás). A bálványfa (*Ailanthus altissima*) jóval ritkábban, de szintén sokfelé előfordul (402 előfordulás). Agresszív terjedésénél és erőteljes árnyékolásánál fogva valószínűleg jóval nagyobb veszélyt jelent, mint a selyemkóró, ugyanis záródó állományai alatt a természetes vegetáció fajtái nem maradnak meg, illetve nem térnek oda vissza. A térképezendő inváziós fajok közül a leggyakoribb, a selyemkóró (*Asclepias syriaca*). Szinte a kvadrát teljes területén előfordul, gyakran nagy tömegben. Gyakorlatilag minden élőhelyen megjelenik a nyílt gyepektől a zárt fenyvesekig (1121 előfordulás). A gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) elsősorban a területen áthaladó műút mentén jellemző, másutt csak elszórtan található meg. Ebben a régióban faültetvények aljnövényzetében is nagy borítási értékkel van jelen (24 előfordulás). Az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) elsősorban a terület délnyugati felében, inkább kötöttebb talajon van jelen (43 előfordulás). Bár terjedése nem mondható elhanyagolhatónak, egyelőre nem okoz komoly problémát a területen. Az aranyvessző-fajok a területen elhanyagolható inváziós veszélyt jelentenek jelenleg (3 előfordulás). Egyedül a terület északnyugati szélének közelében kerültek elő, ott sem önálló állományban. A felmérés kiegészült az aranyibiszke állományainak térképezésével (148 előfordulás).

Állatfajok monitorozásaLápi (piros) szitakötő (*Leucorrhinia pectoralis*) monitorozása.

Helyszíne: Izsák: Kolon-tó. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Ambrus András (FHNPI). **Főbb eredményei:** A vizsgálatokhoz az odonológiai felmérések során alkalmazott, elsősorban lárv- és exuvium vizsgálati módszerek kerültek alkalmazásra az előző években, járulékos imágó szemikvantitatív felméréssel kiegészítve, az NBmR erre vonatkozó protokollja szerint. A lápi szitakötő egyik legnagyobb hazai állománya a Kolon-tavi, a vizsgálat időpontjában is tömeges volt. A tócsaszitakötővel (*Leucorrhinia caudalis*) együtt a faj túlélésének biztosítására a jelenlegi helyzet alapos felmérésére és egy célirányos program beindítására lenne szükség, melynek tartalmaznia kell bizonyos élőhelyek (főként holtágak, de egyéb lápi jellegű élőhelyek) esetében a szukcessziós folyamat részleges visszavetését is, korlátozott mértékű kotrást is. Ebből a szempontból tekintve a Kolon-tó esetében végzett nyílt vízfelületek kialakítását célzó, valamint a nádasban csatornák és erre felfűzött kisebb nyílt vizes foltok megteremtését megirányzó rehabilitációs, rekonstrukciós munkák a *L. pectoralis* számára is nagy valószínűséggel növelik az állomány számára alkalmas élőhelyek arányát, ennek eredményességére azonban még 1-2 év elteltével lehet bizonyosan választ adni.

Fűrészlabú szöcske (*Saga pedo*) monitorozása

Helyszíne: Bugac, Bugacpusztaháza. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, Lucza Márk (KNPI). **Főbb eredményei:** 1993-as bugacpusztai előkerülése váratlan volt, és egyes kutatók a mai napig kétkedéssel fogadják itteni őshonosságát, holott 1970-ben a deliblati homokpusztáról is előkerült. 2000 óta rendszeresen kerestük bugaci élőhelyén, 2011-ig sikertelenül. Ehhez nagymértékben hozzájárul, hogy nagysága ellenére, kiváló rejtőzködése miatt nehezen észlelhető rovar, ráadásul petéi akár 8 évig is elfeküdhetnek (vagyis az imágók nem szükségszerűen jelennek meg minden évben). 2011-ben 2 helyszínről összesen 16 egyede került elő, 2012–2014 között viszont az alapos keresés ellenére sem sikerült egy példányt sem kimutatni a területről.

Ürge (*Spermophilus citellus*) monitorozása

Helyszíne: 28 lokalitás, elsősorban Natura 2000 területen. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, szakreferensek, természetvédelmi őrszolgálat tagjai (KNPI). **Főbb eredményei:** 2014-ben is a relatív létszámbecslést lehetővé tevő lyukszámlálási módszerrel került sor az ürgefelmérésre. A 2000-ben kijelölt helyszínek mellé 2012. évben további monitorozási helyszínek lettek kijelölve, elsősorban olyan Natura 2000-területeken, ahol az ürge jelölő faj. Az adatok feldolgozása központilag történik. Emellett folyamatosan gyűjtjük az új előfordulási adatokat, aktualizáljuk az ürge elterjedési térképét. A Szegedi Repülőtér ürgeállománya drasztikusan lecsökkent, csupán néhány járat volt észlelhető, a Hajósi-homokpusztáról és a madarasi legelőről gyakorlatilag teljesen eltűnt a faj.

Délvidéki földikutya (*Nannospalax montanosyrmienensis*) monitorozása

Helyszíne: Kelebia, Baja. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Krnács György, Tamás Ádám (KNPI). **Főbb eredményei:** Az őszi földikutya-túrascsoport számlálás alapján a kelebiai állományt 150-170 példány közé (103 túrascsoport), a Baján 2013-ban előkerült állományt 200-250 példány közé (244 túrascsoport) lehet becsülni.

Hód (*Castor fiber*) monitorozása

Helyszíne: Duna-, Tisza-mente. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Sági Tamás, Horváth Dénes, Bártol István, Kovács Sándor, Gyurita István (KNPI). **Főbb eredményei:** A téli időszakban a Duna és Tisza melletti örkerületek természetvédelmi őrei felkeresik az ismert kotorékokat/váratokat GPS készülékkel bemérik a helyét, valamint az állat jelenlétének nyomait (elsősorban a rágásnyomokat és ezek mértékét) is rögzítik. Év közbeni észlelések is feljegyzésre kerülnek.

Halközösségek vizsgálata/halfaunisztika.

Helyszíne: Duna-völgy főcsatorna. **Forrása:** központi. **Kutatást végzi, Főbb eredményei:** Más nemzeti park szervezésében zajlik az országos felmérés, a vizsgálat befejezése után a Minisztériumból kapja majd meg a nemzeti park az eredményeket.

Talajfelszíni ízeltlábúak és csigák monitorozása.

Helyszíne: Bugac, Orgovány, Soltszentimre, Fischerbócsa, Fülöpháza. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** botanikai háttér adatok gyűjtése: Dr. Kovács Éva (KNPI), csapdák működtetése: Pál Szabó Ferenc (KNPI), minták válogatása: Dr. Ködöböcz Viktor (Rotkiv Bt.), a szétválogatott rovarcsoportok és csigák határozása: Dr. Markó Viktor (Budapesti Corvinus Egyetem). **Főbb eredményei:** Az NBmR 2014. évi tervének megfelelően, az előírt protokollok alapján a felmérések megtörténtek. Az Igazgatóság feladatai közé a csapdák működtetése (5 mintavételi helyszínen 10-10 talajcsapda, 6 mintavételi időpontban), a gyűjtött csapdaanyag ízeltlábú csoportokra és csigákra történő válogatása, valamint a botanikai háttér adatok gyűjtése tartozik. A válogatás során 6 csoport lett elkülönítve, illetve az összes többi rovar egy „vegyes” megnevezésű fiolába került. A szétválogatott anyag a Budapesti Corvinus Egyetemre került, a futóbogarak, hangyák és pókok faji szintű identifikációja és az adatok feldolgozása céljából. A vizsgálatok során a futóbogarak 69 faj 8450 egyedét identifikáltuk. A futóbogáregyüttesek (*Carabidae*) fajgazdagsága 3,78 és 10,33 között ingadozott. A *Carabidae* együttesek aktivitás-abundanciája 10 csapdára vetítve 17,22 és 241,67 közötti értéket vett fel. Az első öt évben növekedett, az utolsó öt évben csökkent az egyedszám. A hangyaközösségek fajsza ma 5,9 és 10,3 közötti értéket vett fel. A hangyák tíz csapdára vetített átlagos egyedszáma 110,33 és 1033 között ingadozott, azaz a hangyák egyedszáma a vizsgált időszakban jelentős fluktuációt mutatott. A pókegyüttesek fajgazdagsága 7,0 és 20,56, az egyedszámok 27,7 és 164,3 között ingadoztak. Összességében a fajsza m ok és egyedszámok hasonló mintázatot mutattak.

Talajfelszíni ízeltlábúak és csigák monitorozása

Helyszíne: Bugac, Orgovány, Soltszentimre, Fischerbócsa, Fülöpháza. **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Dr. Markó Viktor (Budapesti Corvinus Egyetem). **Főbb eredményei:** A jelentés még nem készült el.

Kisemlősvizsgálat bagolyköpetek alapján

Helyszíne: Rém, Bácsszentgyörgy, Csátalja, Fülöpháza, Orgovány, Szabadszállás. **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Magyar Természetkutató Egyesület. **Főbb eredményei:** Más nemzeti park szervezésében zajlik az országos felmérés, a vizsgálat befejezése után a Minisztériumból kapja majd meg az Igazgatóság az eredményeket.

Épületlakó denevérek monitorozása

Helyszíne: Ágasegyháza, Apostag, Balástya, Dunavecse, Fülöpháza, Hajós, Hetényegyháza, Izsák, Kalocsa, Kerekegyháza, Kiskőrös, Kunszállás, Lakitelek, Mindszent, Ordas, Orgovány, Tass, Uszód. **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Utsi Gabriella, Dobrosi Dénes, egyéni vállalkozók. **Főbb eredményei:** A vizsgálatba bevont épületek lefedik az előforduló fajok összes ismert jelentősebb állományát, ezek a fajok: a hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*), a kései denevér (*Eptesicus serotinus*), a szürke hosszúfülű-denevér (*Plecotus austriacus*), a törpe denevér (*Pipistrellus pipistrellus*), a korai denevér (*Nyctalus noctula*), valamint a fokozottan védett tavi denevér (*Myotis dasycneme*). A kutatók véleménye szerint a denevérfajok közül hazánkban az egyik legveszélyeztetettebb faj a hegyesorrú denevér. A két évtizede még előforduló több százas példányszámú kolóniák sorra eltűntek, s ma már csak kisebb csoportjai ismertek. Az IUCN vörös listája szerint európai szinten a faj ugyan nem veszélyeztetett, hazánkban azonban számos telelőhelyén és nyári tanyahelyén drasztikusan csökkent az állománya. A Kiskunságban már alig találni néhány kisebb csoportját. Egyelőre két nagyobb és két kisebb kolóniája ismert ezen a területen. A populáció gyengülésének okai a telelőhelyek állapotának romlásában, a táplálkozó életere k területi csökkenésében és a kölykező szállások zavartságában keresendők. Az elmúlt évtizedben a denevérkolóniákra legnagyobb veszélyt a gyöngybagoly megtelepedése jelentette. Az utóbbi 3-4 évben szerencsére ez a terhelés csökkent, hiszen a

gyöngybagoly hazai állománya ismét némileg visszaesett. A Duna–Tisza közének hegyesorrú denevér (*Myotis blythii*) állománya az utóbbi néhány évben lassú ütemben erősödik. A tavi denevérek mért egyedszáma a sok éves átlagnak megfelelő. A törpe denevérek és a szürke hosszúfülű-denevérek állománya kicsit csökkent, a korai denevérek száma nőtt, a kései denevérek állománya stabil. Az épületlakó denevérek felmérése 2014-ben kiegészült további két, denevérekre vonatkozó felméréssel: a denevértornyok ellenőrzésével, melynek során egyértelművé vált, hogy minden toronyban élnek denevérek, vagyis az ürüléknyomok szerint tavasztól őszig kisebb-nagyobb egyedszámban lakják a denevérek a tornyokat. Leggyakrabban a *Pipistrellus* nemzetségbe tartozó fajok ürülékei kerültek elő. A szakemberek kisebb átalakításokat javasoltak a tornyokkal kapcsolatban, melyek elősegítenék a későbbiekben a denevérek nagyobb számban és gazdagabb faji összetételben való megtelepedését (bepülőnyílás szűkítése; a külső beépülőnyílás alá kapaszkodást segítő, megfelelően kiképzett falap kihelyezése; a belső deszkázat vetemedése miatt keletkezett huzat mérséklése; a telelő kolónia kialakulásának elősegítése céljából a megfelelő helyre párnafák rögzítése). Meghatározott kecskeméti lakótelepek minden háztömbjét körbejárták a felmérők, minden épületről fényképet készítettek, s feljegyezték azt, hogy milyen szigetelés történt már az épületen. Feljegyezték, hogy hol vannak denevérek megbújására alkalmas nyílások. Ahol denevérürüléket találtak, vagy hallották a denevérek cincogását, ott a jelenlétet is regisztráltak. A következő panelszigetelési program során segítik majd az adatok az Igazgatóság munkáját.

Natura 2000 területek monitorozása

Növényfajok/élőhelyek monitorozása

Kisfészkeszű aszat (*Cirsium brachycephalum*) monitorozása

Helyszíne: KNPI működési területe. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** természetvédelmi őrszolgálat tagjai és szakreferensek (KNPI). **Főbb eredményei:** A Natura 2000 jelölő növényfaj elterjedési területének térképezése folyik, 2014-ben 298 új kisfészkeszű aszatra vonatkozó rekord keletkezett a nemzeti park adatbázisában (részben 6 évnél régebben felmért állományok ismételt felmérése, részben új lokalitások felfedezése során).

Homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) monitorozása

Helyszíne: KNPI működési területén potenciális élőhelyek. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, szakreferensek, természetvédelmi őrszolgálat (KNPI). **Főbb eredményei:** A Natura 2000 jelölő növényfaj elterjedési területének térképezése folyik, 2014-ben 1985 új homoki kikericsre vonatkozó rekord keletkezett a nemzeti park adatbázisában (részben régebben felmért állományok ismételt felmérése pl. Izsák, részben új lokalitások felfedezése során, pl. Kelebia, Lakitelek).

Hóvirág (*Galanthus nivalis*) monitorozása

Helyszíne: potenciális élőhelyek a Duna mentén. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** természetvédelmi őrszolgálat, Gál Attila, Köhalmi Fruzsina, Takács Márta, Varga Tímea, Gálos Anna, Frecska András, Gaszner Janka (KNPI), Molnár Ábel (SZIE hallgató). **Főbb eredményei:** Elsősorban Ordas külterületén és a Solti-sziget északi részén történt korábban nem ismert állományok részletes felmérése, de a Duna mentén a Solti-szigettől északra is számos új állomány került elő. Az Igazgatóság adatbázisába 98 poligon és 111 pont került rögzítésre, összesen 9 828 486 tővel.

Heverő iszapfü (*Lindernia procumbens*) monitorozása

Helyszíne: Érsekcsanád, Baks, Ópusztaszer. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Pataki Zsolt, Dr. Kovács Éva (KNPI). **Főbb eredményei:** A rendkívül száraz időjárásnak köszönhetően egyik ismert élőhelyén sem került elő e növényfaj.

Közösségi jelentőségű gyepes, vizes és erdős élőhelyek monitorozása

Helyszíne: a kijelölt mintavételi pontok közül 49 lokalitáson. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Korda Márton, Majláth Imre. **Főbb eredményei:** Részletes vegetációfelmérés történt a kijelölt mintavételi helyeken. A Tisza mentén vizsgált vizes élődinamikája térben és időben igen intenzív, korábban hínárnövényzettel jellemzett, vízállásos mélyedések gyakorta már csak ártéri magaskóróssal vagy mocsárréttel fedett élőhelyekké alakultak át, folyóparti iszapnövényzet lelőhelye becserjésedett gyalogakáccsal, korábbi bokorfűzesek az inváziós növényfajok terjedése miatt eltűntek, illetve az előfordulási helyként szolgáló homokpadokat az idők során átrendezték az árvizek stb., ezért egyes élőhelytípusokra igen nehéz tartósan monitorozható mintavételi területet kijelölni. Kedvezőtlen tapasztalat, hogy Tiszaug térségében nagy folyószakaszokon alig léteznek töredékes bokorfűzes élőhelyek, illetve természetes iszapnövényzet foltjai. Ennek oka részben a kedvezőtlen partmorfológia, részben az erős inváziós fertőzöttség.

Helyszíne: a kijelölt mintavételi pontok közül 53 lokalitáson (30 db KNPI, 20 db DDNPI, 3 db KMNPI működési területén). **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Korda Márton, e.v., Lugosi Bt. **Főbb eredményei:** a jelentés leadási határideje 2015.05.10.

Állatfajok/fajcsoportok monitorozása

Magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) monitorozása

Helyszíne: Császártöltés: Szamár völgy, Császártöltés K1521 kódú természeti terület. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Agócs Péter (KNPI). **Főbb eredményei:** Mindkét területen sikerült élvefogó csapdák segítségével kimutatni a faj jelenlétét.

Helyszíne: Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák (HUKN20003). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Szalkay József Magyar Lepkészetű Egyesület. **Főbb eredményei:** a jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Remetebogár (*Osmoderma eremita*) kimutatása

Helyszíne: Tisza és Duna mentén. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Szalkay József Magyar Lepkészetű Egyesület. **Főbb eredményei:** a jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Kerekvállú állasbogár (*Rhysodes sulcatus*) kimutatása

Helyszíne: Észak-Kiskunság a Duna mentén. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Szalkay József Magyar Lepkészetű Egyesület. **Főbb eredményei:** a jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Szarvas ganéjtúró (*Bolbelasmus unicornis*) kimutatása

Helyszíne: Felső-kiskunsági turjánvidék (HUKN20003), Izsáki Kolon-tó (HUKN30003) (Közös-erdő). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Szalkay József Magyar Lepkészetű Egyesület. **Főbb eredményei:** a jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Pusztai gyalogcincér (*Dorcadion fulvum cervae*) kimutatása.

Helyszíne: Felső-kiskunsági szikes puszta (HUKN20001). **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Deli Tamás, Danyik Tibor. **Főbb eredményei:** a jelentés leadási határideje 2015.05.10.

Nagy höscincér (*Cerambyx cerdo*) monitorozása

Helyszíne: Érsekcsanád, Mártélyi TK. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Albert András, Tamás Ádám (KNPI). **Főbb eredményei:** Területenként 9 db vörösbórral ellátott élve fogó palackcsapda működött a fajra vonatkozó protokoll előírásának megfelelően. A Mártélyi TK területén nem sikerült kimutatni a fajt, Érsekcsanádon viszont igen.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) monitorozása

Helyszíne: Kunbaracs, Lakitelek. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Kovács Éva, Köhalmi Fruzsina, természetvédelmi referensek, természetvédelmi őrszolgálat tagjai (KNPI). **Főbb eredményei:** A nemzeti park területén 13 db 1x1 km-es mintavételi kvadrát lett kijelölve, ebből 2014-

ben kettőben történt felmérés Merkl Ottó és munkatársai által kidolgozott protokoll alapján, ezzel végére értünk a kijelölt kvadrátok felmérésének. Mind a tizenhárom kvadrátban előfordult a keresett faj (lárva vagy imágó formájában). Tapasztalataink szerint, ahol a számára alkalmas fák (2-3 éve elpusztult nyárfák) megtalálhatóak, ott jelen van (és nemcsak kizárólag nyárfákról került elő). A Duna-Tisza közén általánosan elterjedtnek tekinthető (ott ahol az erdőgazdálkodás során megfelelő hagyás facsoportok maradnak, valamint a viharok által kidöntött fákat nem hordják el a helyszínről).

Dolomit-kéneslepke (*Colias chrysotheme*), magyar színjátszólepke (*Apatura metis*), ezüstsávós szénalepke

(*Coenonympha oedippus*) és a magyar ősziaraszoló (*Coenonympha oedippus*) kimutatása

Helyszíne: Kunpeszér, Apostag, Sükösd, Déli-homokhátság, Kiskörös, Kecel, Homokmégy **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Dorcadion Kft., Sum Szabolcs. **Főbb eredményei:** A magyar színjátszólepkének a faj hazai elterjedése szempontjából egészen új és nagy egyedszámú állományai kerültek elő Kiskörös-Kecel környékén, az Őrjegben. Csakis nedves mikroklímájú fehér füzesekből került elő, itteni állományai monofágnak tűnnek. A térségbeli terepi bejárások során egyéb, kiemelkedő jelentőségű biotikai adatok észlelésére is sor került: eleven szülő gyík (*Zootaca vivipara*) – 1 példány a Duna-völgyi Főcsatorna mentén; délvidéki földikutya (*Nannospalax montanosyrmensis*) Hajósnál, az 54-es főúton 1 példány „szaladt” át 2014.08.22-én délután, K-ről Ny-i irányba. Az állat aransárgába hajló világos barna volt. Ahonnan érkezett pár éve telepített akácok, ettől délre 100 méteren belül parlagon, lucernás van. Ahová érkezett szőlő ültetvények vannak. A nap folyamán a Hajósi Kaszálók TT területén a löszfal oldalában egy olyan túráscsoportot találtak a kutatók, amelyet kizárólag hatalmas földkupacok képeztek, amelyben elrágott gyökérdarabok voltak. Az egyik kiásása révén a járatot is látták, amelybe felnőtt férfikéz szűken belefért.

Az ezüstsávós szénalepke kunadaci populációját 2005–2006-ban (45-36 példány) 3 ócsai szubpopulációból begyűjtött imágók áttelepítésével hozták létre. A visszatelepítés igen sikeres volt, amelyet az elmúlt 9 évben folytatott jelölés-visszafogási eredmények is alátámasztanak. A kezdeti példányszám több ezresre nőtt. A 2013. évi száraz időszak, amely 2014 elejére is áthúzódott, a monitorozási időszak során első alkalommal észlelt állománycsökkenést eredményezett (a 2012. évi 1042 jelölt hím példány helyett 2014-ben csak 659 hím volt jelölhető), ugyanakkor a 2014 későbbi időszakában tapasztalt csapadékos időjárás valószínűleg ismét a populáció növekedését fogja eredményezni. A kutató javaslata szerint, amennyiben a becsült állomány méret eléri a 3000 pld-t (mindkét ivar együttes létszáma), a kunadaci állomány forrásként szolgálhat további, térségbeli be-, illetve visszatelepítésekhez. Az ezüstsávós szénalepke a felmérés szerint igen erősen kötődik a nedves mikroklímához, a szárazzá váló, túllegeltetés miatt lecsökkent magasságú élőhelyrészekről azonnal visszaszorul. A kunadaci térségben potenciális élőhelyeit lassan teljeskörűen benépesítette az elmúlt közel egy évtizedben.

A dolomit-kéneslepke korábban évtizedekig nem került elő a Duna-Tisza közén. A kutató feltételezése szerint azért jelent meg ismét több állománya, mert számos védett és nem védett területen a legeltetés mérséklésével (de extenzív fenntartásával) kedvezőbbé váltak számára az élőhelyi adottságok, és nagyobb mennyiségben elérhetővé pillangósvirágú tápnövényei. Összesen 54 pld megfigyelésére került sor a Dunavölgyi-sík és a Homokhátság hét élőhelyén.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*), hangyaboglárkafajok (*Maculinea teleius*, *M. alcon*), magyar tavaszi fésűsbagoly (*Dioszeghyana schmidtii*) kimutatása

Helyszíne: Nagy tűzlepke: Mórícgáti lápok (HUKN20021), Alsó-Tisza hullámtér (20031), hangyaboglárka fajok: Dél-Őrjeg (HUKN20032), Fülöpházi Hosszú-rét (HUKN20025), magyar tavaszi fésűsbagoly: Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet (Baksi-pusztá HUKN20019). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Szalkay József Magyar Lepkészeti Egyesület. **Főbb eredményei:** a jelentés leadási határideje 2015.11.15.

Magyar tarsza (*Isophya costata*) monitorozása.

Helyszíne: Felső-Kiskunsági turjánvidék. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Dr. Szövényi Gergely. **Főbb eredményei:** A mintavételi módszer az előző években már eredményesen

alkalmazott akusztikus detektálás volt, amelynek előnye, hogy az aktív hímek hívóhangja alapján a példányok befogása, esetleges sérülése nélkül kaphatunk képet a faj jelenlétéről. korábbi vizsgálatok alapján kiválasztott állandó mintaterületen (a Felső Kiskunsági Turjánvidék SCI területén Kunpeszérén, a Tengelyúti-dűlő északi részén) megismételtük a 2011-ben és 2013-ban elvégzett részletes állományfelmérést ugyanazzal a módszerrel, ugyanazokon az akusztikus mintavételi pontokon (50x50 méteres É-D, K-Ny irányú gridben). A mintavételek során a 68 mintavételi ponton összesen 195 hím példányt detektáltunk, ami mintavételi egységenként átlagosan 2,87 példány. Ezt kettővel szorozva (1:1 ivararányt feltételezve) megkapható, hogy egy mintavételi foltban (25 méter sugarú körrel számolva kb. 1960 m²) a becsült példányszám átlagosan 5,74 volt, ami hektáronkénti példányszámra átszámolva 29,3 példányt jelent. Ez a két évvel ezelőtti, hasonló módon becsült 27,3 példány/hektár értékhez képest nagyon kicsit magasabb, kb. 7%-os emelkedést jelent, vagyis az állomány sűrűségében nem mutatható ki lényeges változás az előző évhez képest.

Emellett potenciálisan alkalmas területeken Natura 2000-területeken, illetve azokhoz közeli gyepeken végeztük a faj populációinak keresését Tázlár és Kiskunhalas környékén, beleértve a Harkai-tó HUKN20020 SCI Natura 2000 területet is (jelenlét/hiány vizsgálat). Sikertelenül a fajt kimutatni, ottani élőhelye kb. 114 hektárnak adódott (de még nem sikerült a teljes potenciálisan megfelelő élőhelyet bejárni). Fontos azonban jelezni, hogy a terepi tapasztalatok alapján a faj ezen az élőhelyen messze nem egyenletes eloszlásban van jelen, hanem inkább kisebb-nagyobb foltokban, azokon a részeken, ahol a számára megfelelő, kétszikűekben gazdagabb, magasabb gyepszint található. Az itt megtalált populáció mindenképp értékes, ugyanis a Dél-Kiskunságban a legközelebbi Páhi, illetve Kelebia határából volt ismert, kb. 30, illetve 40 kilométerre az újonnan megismert állománytól, és az itteni élőhely kiterjedése például a kelebiaihoz képest lényegesen nagyobb. A Harkai-tó melletti élőhelyi adottságokat is figyelembe véve mindez azt is jelzi, hogy a térségben több, sikertelen próbálkozás után is lehet esély a faj újabb populációinak előkerülésére, még az eddigiekben optimálisnak tűnőtől eltérő üde gyepek élőhelyeken is.

A pusztai gyalogcincér (*Dorcadion fulvum cervae*) állományfelmérése és a fennmaradását veszélyeztető tényezők, így az izolációs hatások vizsgálata az igazgatóság működési területén

Helyszíne: KNPI működési területe. **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Dr. Deli Tamás, Danyik Tibor. **Főbb eredményei:** jelentés leadási határideje 2015. május 10.

Natura 2000 jelölő halfajok: lápi póc (*Umbra krameri*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*) monitorozása

Helyszíne: Izsáki Kolon-tó, Kiskörös, Kunpeszér–Kunadacs, Császártöltés (Vörös-mocsár), Balázsrét–Kurjantó, Ágasegyháza-orgoványi rétek. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Vajda Zoltán, természetvédelmi őrszolgálat tagjai. **Főbb eredményei:** A felmérések megtörténtek. A korábbról ismert élőhelyeken sikerült kimutatni a keresett fajok jelenlétét. Az előfordulási adatok bekerültek a védett értékek adatbázisába.

Mocsári teknős (*Emys orbicularis*) monitorozása

Helyszíne: Császártöltés (Vörös-mocsár), Pálmonostora (Péteri-tó). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Molnár László, Agócs Péter (KNPI). **Főbb eredményei:** 1. Péteri-tó (2005 óta évente folyik a vizsgálat, kivéve 2009-et, amikor nem volt monitorozásra alkalmas vízborítás a tóban), 2014 folyamán adottak voltak a feltételek a varsás mintavételi módszerek alkalmazására, az adatok feldolgozás alatt vannak. Digitális felvétel készült az egyedek hasi és háti oldaláról, melynek következtében az egyedi azonosítást lehetővé tevő fotóadatbázis készült. 2. Császártöltési Vörös-mocsár (2008 óta évente): A 2014. július 10-től augusztus 22-ig tartó vizsgálati időszakban (7 varsa, 2-3 naponkénti ellenőrzés) mindössze öt fogás történt, ebből egy visszafogás. Összesen 1 egyedet sikerült megfogni és jelölni, visszafogás nem volt.

Pelefajok monitorozása

Helyszíne: Hajósi kaszáló tt. (Dél Órjeg HUKN20032). **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** Agócs Péter (KNPI). **Főbb eredményei:** Az NBmR 2013. évi tervének megfelelően, az előírt

protokollok alapján a felmérések megtörténtek. Egy helyszínen 50 peleodú működött, pelét azonban nem sikerült megfigyelni.

Vidra (*Lutra lutra*)-monitorozás

Helyszíne: KNPI működési területe. **Forrása:** KNPI saját költségvetés. **Kutatást végzi:** természetvédelmi őrszolgálat (KNPI). **Főbb eredményei:** A „Fenntartható természetvédelem megalapozása a magyarországi Natura 2000 területeken” c. Svájci–Magyar Együttműködési Program keretében, Dr. Lánszki József által ismertetett protokoll szerint 2014-ben a KNPI működési területére eső UTM négyzetek kb. háromnegyedén megtörtént a felmérés, 2015-ben zárul a program a fennmaradó UTM négyzetek felmérésével. Az eredmények kiértékelésére a program lezárása után kerül sor, de előzetesen is elmondható, hogy az Igazgatóság területén a vidra minden, számára alkalmas élőhelyen jelen van.

Élőhely-térképezés

Helyszíne: Bócsa-Bugaci homokpuszta (HUKN20024) bugaci fele. **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Dr. Deák József Áron. **Főbb eredményei:** 2015.április.30.

Helyszíne: Harkai-tó (HUKN20020). **Forrása:** központi. **Kutatást végzi:** Kecskés Ferenc. **Főbb eredményei:** 2015.április.25.

Nádi énekesmadarak monitorozása.

A Kolon-tavi Madárvártán, 1600 méteren (124 db függönyhálóval) folyik a tavaszi vonulás és költő fajok monitorozása, nagyszámú önkéntes bevonásával. 2014-ben a korán érkező tavasznak köszönhetően, a tó teljes keresztmetszetén folyó vizsgálatok már március elején megkezdődtek. A fülemülesitkék (*Acrocephalus melanopogon*) első éneklő hímjeit már február 27-én észlelték. A faj tavaszi vonulás csúcsa korán már március közepén tetőzött. A Szaharán túli vonulók esetében korábban történő érkezést nem tapasztaltunk. A költési idő közepén, május elején beköszöntő erős hidegfront, mely nagy mennyiségű csapadékkal érkezett, jelentős hatással volt a Kolon-tó költő madaraira. A legtöbb énekesmadár esetében az első költést szinte teljesen megsemmisítette. Ez alól kivételt csak a korán fészkelők, mint a fülemülesitke és a barkós cinege (*Panurus biarmicus*) jelentettek. Ezáltal a legtöbb nádi énekes szempontjából 2014 rossz költési sikert hozott.

A Kolon-tó gémentelepén évente két alkalommal végzünk jelöléseket. Az első alkalommal még a hidegfront előtt jó állapotú, sokfiókás fészkaljakat találtunk, a második alkalommal viszont azt tapasztaltuk, hogy a kis fiókás fészkaljak szinte kivétel nélkül megsemmisültek. Az őszi vonulási időszakban a befogás átlagosnak volt tekinthető. Átlagon felüli vonulást két faj esetében a vörösbegy (*Erithacus rubecula*) és a csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*) tapasztaltunk. A függőcinege (*Remiz pendulinus*) viszont az átlagosnál jóval kisebb számban volt jelen az őszi időszakban. A Kolon-tavi Madárvártán végzett lappantyú (*Caprimulgus europaeus*)-gyűrűzési program eredményei keretében 2014-ben 70 példány lappantyúra került jelölőgyűrű, mely az eddigi legjobb évnek tekinthető. A május elején érkező lappantyúk a hidegfront érkezésekor még nem rakták le tojásaikat, így az a költési sikerre már nem volt hatással. 2014-ben a Kolon-tavi Madárvártán összesen 10678 madárra került jelölőgyűrű és 3064 példány visszafogást regisztráltunk. Külföldi gyűrűs megkerülést 42 esetben rögzítettünk (ebből 34 fülemülesitke volt!).

Élettelen környezeti tényezők monitorozása

A kunhalmok, mint ex lege védett természeti területek terepi állapotfelvétele, természetvédelmi nyilvántartásban rendelkezésre álló felmérési adatok aktualizálása, kiegészítése

Helyszín: Dunapataj, Dunatétlen, Fajsz, Harta, Kiskörös, Solt, Újsolt, Pusztaszer, Ópusztaszer. **Kutatást végzi:** Kustár Rozália régész, néprajzkutató. **Forrása:** FM által biztosított költségvetési keret. **Várható eredményei:** A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működési területén a kunhalmok kataszterezése – az egyes halmokat leíró táj- és kultúrtörténeti feldolgozásuk nélkül – készült el,

régészeti és tájtörténeti kutatások nyomán újabb és újabb adatok kerülnek elő, továbbá korábbi kataszterezés alkalmával a halmok tényleges kiterjedésének lehatárolása nem történt meg. Az európai uniós követelményeknek megfelelően is kiemelten fontos feladat a táj jellegzetes elemeinek megőrzése, védelme. Így a közösségi kötelezettségeknek megfelelően Magyarországon a védendő tájképi elemek körébe 2010-ben a halmok is bekerültek és a MePAR-ban is rögzítésre kerültek. A halmok megőrzése érdekében elengedhetetlen terület- és tájhasználati változások nyomon követése, egykor kataszterezett halmaink szisztematikus újraellenőrzése. Tekintve, hogy valamennyi megnevezett objektum jelentős kultúrtörténeti-, táji- és természetvédelmi értéket képvisel, megőrzésük érdekében elengedhetetlen ezen jelenségek komplex felvételezése. Eredményként egy teljes körű, számos tudományterületet felölelő, naprakész adat- és dokumentumsor jön létre, amely alapján a szükséges természetvédelmi intézkedések meghatározhatóak és tervezhetőbbek lesznek, a további szükséges ingatlan-nyilvántartási bejegyzésük szakmai megalapozottságát teszi lehetővé és a kezelési terv leglényegesebb szakmai adatait biztosíthatja. A monitoring program 2015 márciusában zárul.

A földvárak, mint ex lege védett természeti területek terepi állapotfelvétele, a természetvédelmi nyilvántartásban rendelkezésre álló felmérési adatok aktualizálása

Helyszín: Érsekhalma teljes települést érintő Magaspart (Hildpuszta, Bagolyvár, Magaspart 1-2. lelőhelyek), Dunapataj, Szelidi-tó, Dunapataj, Szentkirály, Vaskút, Felgyő, Kunpeszér – Nyihogó.

Kutatást végzi: Kustár Rozália régész, néprajzkutató. **Forrása:** FM által biztosított költségvetési keret.

Várható eredményei: Az országos jelentőségű védett természeti területek felmérése és nyilvántartása a Tvt. 36. § (2) bekezdése szerint természetvédelmi kezelési tevékenységnek minősül. Az országos jelentőségű védett természeti területek (köztük az ex lege védett természeti emlékek minősülő földvárak) természetvédelmi kezeléséért a nemzeti park-igazgatóságok felelősek. Magyarországon ez idáig csupán egy alkalommal, 2000-2002 között került sor az akkor a természetvédelmi szakterület látókörében lévő földvárak országos szintű, egységes módszer szerint történő terepi felvételezésére. Az e felmérés óta eltelt idő, továbbá a TIR nyilvántartási és adattárolási igényei szerint átdolgozott, korszerűsített és bevezetett terepi felmérőlap és szakmai segédlet (összességében egy új felmérési módszer) szükségessé teszi a földvárak esetében a terepi felmérési adatok kiegészítését, frissítését. A feladat célja a földvárak esetében rendelkezésre álló terepi felmérési adatok kiegészítése, frissítése a természetvédelmi nyilvántartások naprakészen tartása érdekében, továbbá az említett országos felmérést követően a földvárakkal kapcsolatosan jelentkező jogszabályi kötelezettségnek való megfelelés feltételeinek megteremtése (a területi kiterjedésüket megállapító hatósági határozatban kihirdetendő, a kiterjedésükre vonatkozó információk pontosítása, kiegészítése). A feladat eredményeként frissül, kiegészül a földvárakról rendelkezésre álló természetvédelmi nyilvántartás, ami nagyban elősegíti természetvédelmi kezelésük megfelelő szakmai megalapozását, hatékony megóvásukat és a földvárakkal kapcsolatos természetvédelmi (szak)hatósági munkát. A monitoring program 2015 márciusában zárul.

TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

Az NBMR keretében felmért élőhelytérképek digitális előkészítése, feldolgozása megtörtént (Apaj, Bácsalmás, Bócsa, Érsekhalma, Forráskút, Fülöpháza, Kelemen-szék, Kunbaracs, Kunpeszér, Tiszaug). A digitálisan rendelkezésre álló fajadatok betöltésre való előkészítése, altémákba való csoportosítása, minősítése és validálása részben befejeződött (82213 rekord validálása megtörtént, melyekhez 61 altéma elkészült. 87115 rekord validálásra elő van készítve). A TÉKA projekt egyeditájérték-adatainak betöltése megtörtént (1262 rekord).

Jelentési kötelezettség

Országjelentés

Az EU élőhelyvédelmi irányelv 17. cikke szerinti hatévente esedékes országjelentéshez szükséges valamennyi adatszolgáltatást teljesítette a KNPI. Ennek keretében egyebek között felújította minden, működési területébe tartozó és „HUKN” kóddal jelölt Natura 2000 terület adatlapján a veszélyeztető tényezőkre vonatkozó információkat, 11 jelölő faj esetében tett javaslatot az adatlapokban szereplő

információk megújítására, továbbá működési területére vonatkozóan részletes természetvédelmi kezelői szakértői véleményt adott 9 növényfajról, 17 élőhelyről, 29 gerinctelen állatfajról, 40 gerinces állatfajról. A madárvédelmi irányelv 12. cikke szerinti hatévente esedékes országjelentés elkészítésében is közreműködött az igazgatóság, valamennyi adatszolgáltatást teljesítette.

Természetvédelmi kezelési tervek (meglévő, elmúlt évben készült)

2014-ben az Igazgatóság működési területén található földtani képződmények és alapszelvények közül a következők természetvédelmi kezelési terve készült el és került felterjesztésre:

- Katymári téglavető földtani képződmény természeti emlék,
- Madarasi téglavető földtani képződmény természeti emlék,
- Öthalom (Q10) földtani alapszelvény természeti emlék.

2014-ben nem készült természetvédelmi kezelési terv az Igazgatóságon. Jogszabályi kihirdetésre került a Szelidi-tó TT bővítésének természetvédelmi kezelési terve.

Meglévő (kihirdetett, vagy területi egyeztetés után felterjesztésre került) kezelési tervek:

A tervezési terület neve	Terület (hektár)	Védett/védelemre tervezett	Kihirdető jogszabály
Szelidi-tó TT bővítése	244,32	Védett	6/2014. (IX. 1.) FM rendelet
Körös-éri Tájvédelmi Körzet	2223,1	Védett	146/2012. (XII. 27.) VM rendelet
Pirtói homokbuckás TT	591,5	Védett	12/2012. (II. 21.) VM rendelete
Csolyospálosi földtani feltárás TT	1,2	Védett	127/2011. (XII. 21.) VM rendelet
Pusztaszeri TK bővítése	10,9	Védett	71/2011. (VII. 27.) VM rendelet
Jászszenzlászlói Kalmár-erdő TT	9,5	Védett	16/2005. (VII. 14.) KvVM rend.
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár TT	25,4	Védett	14/1992. (VI. 30.) KTM rend.l
Gátéri Fehér-tó TT	702,6	Tervezett	-
Pusztaszeri Fülöp-szék TT	42,7	Védett	6/1990. (III. 31.) KVM rendeletl

l Kezelési terv nélkül kihirdetett védettségű terület, melynek kezelésterv-tervezete a területi egyeztetés után felterjesztésre került

Natura 2000 fenntartási tervek

Területkód	A Natura 2000 terület neve	Terület (ha)	Védettség típusa*	Készültség állapot	Befejezés éve
HUKN10001	Felső-Kiskunsági szikes puszták és turjánvidék	15776,02	kmt.	meglévő	2008
HUKN10002	Kiskunsági szikes tavak és az őrzégi turjánvidék	35722,19	kmt.	folyamatban	2016
HUKN20002	Peszéri-erdő	1628,46	kjtt.	folyamatban	2015

HUKN20004	Dél-Bácska	781,46	kjtt.	folyamatban	2015
HUKN20005	Tass-szalkszentmártoni szikes puszta	1655,22	kjtt.	meglévő	2014
HUKN20007	Solti ürgés gye	110,21	kjtt.	meglévő	2014
HUKN20008	Déli-Homokhátság	2385,97	kjtt.	meglévő	2014
HUKN20009	Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-puszta	19679,72	kjtt.	folyamatban	2016
HUKN20010	Szabadszállási ürgés gye	74,01	ktt.	meglévő	2014
HUKN20012	Szegedi ürgés gye	187,88	ktt.	meglévő	2014
HUKN20013	Fülöpszállás-soltszentimre-csengődi lápok	3122,99	kjtt.	folyamatban	2016
HUKN20014	Hajósi-homokpuszta	463,31	kjtt.	folyamatban	2015
HUKN20016	Matkópusztai ürgés gye	155,66	kjtt.	meglévő	2014
HUKN20017	Közép-csongrádi szikesek	1142,66	kjtt.	folyamatban	2015
HUKN20020	Harkai-tó	661,94	kjtt.	folyamatban	2015
HUKN20021	Ökördi-erdőtelek-Keceli lápok	2517,88	kjtt.	folyamatban	2016
HUKN20022	Kiskőrösi turjános	2870,96	kjtt.	meglévő	2014
HUKN20023	Tázlár-kiskunhalasi homokbuckák	1929,05	kjtt.	folyamatban	2015
HUKN20024	Bócsa-bugaci homokpuszta	11660,45	kjtt.	meglévő	2012
HUKN20025	Fülöpházi Hosszú-rét	466,73	kjtt.	meglévő	2014
HUKN20026	Móricgáti lápok	766,97	kjtt.	folyamatban	2015
HUKN20028	Tisza Alpár-bokrosi ártéri öblözet	3288,33	kjtt.	meglévő	2014
HUKN20030	Pirtói Nagy-tó	256,54	kjtt.	meglévő	2009
HUKN20031	Alsó-Tisza hullámtér	7929,6	kjtt.	meglévő	2014
HUKN20032	Dél-Órjeg	4585,08	kjtt.	meglévő	2009
HUKN20033	Érsekhalma-nemesnádudvari löszvölgyek	240,26	kjtt.	folyamatban	2015
HUKN20035	Harkakötöny-kiskunmajsai homokbuckák	714,3	kjtt.	meglévő	2012
HUKN20036	Imre-hegy-pirtó-kiskunhalasi homokbuckák	1564,32	kjtt.	meglévő	2014
HUKN30001	Csongrád-Bokrosi Sóstó	714,15	kmt., kjtt.	folyamatban	2015
HUKN30002	Gátéri Fehér-tó	852,78	kmt., kjtt.	meglévő	2009
HUKN30003	Izsáki Kolon-tó	3581,79	kmt., kjtt.	meglévő	2009

*kmt.: különleges madárvédelmi terület; kjtt.: kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület; ktt.: különleges természetmegőrzési terület

2014-ben folytatódott a 43/2012. VM rendelet alapján, EMVA forrásból készülő Natura 2000 fenntartási tervek összeállítása, melyből 11 db vált elfogadottá 2014. év végéig: a HUKN20005, a HUKN20007, a HUKN20008, a HUKN20010, a HUKN20012, HUKN20016, a HUKN20022, a HUKN20025, a HUKN20028, a HUKN20031, a HUKN20036 kódjelű területekre készült fenntartási tervek. Svájci Alapból és EMVA forrásból ezeken kívül 13 fenntartási terv készítése folyt az évben, melyek lezárása 2015–2016 folyamán várható. 20 darab EMVA forrásból készülő Natura 2000 fenntartási terv tervezetét ellenőrizte és véleményezte a KNPI 2014 folyamán. Folytatódott e tervek társadalmi konzultációja, az érintettek nyilvános közmeghallgatáson és írásban is kifejtették véleményüket a készülő fenntartási tervekkel kapcsolatban.

Élőhely-fenntartás, kezelés

Az élőhelyeket érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

2014 folyamán az átlagosnál jóval több csapadék hullott a KNPI működési területén. Ez többségében kedvező természetvédelmi következményekkel járt. Amennyiben az előző év második felében bekövetkezett csapadékhiány folytatódott volna 2014-ben, úgy számos gyepterületen erős túllegeltetésre került volna sor. Az átlagosnál jóval kisebb hozamú gyepterületet ugyanis a kedvezőbb környezeti körülményekhez igazított, de ilyen esetben túlzott mértékűnek bizonyuló állatlétszám olyan mértékben visszarágta volna, ami már természeti károkat okoz. Ezt a kétségkívül komoly veszélyeztető helyzetet az időjárási fejlemények elhárították, ugyanakkor hangsúlyosan fel kell rá hívni a figyelmet, hogy az állatlétszám rugalmas változtatására nem képes vagy arra nem törekvő gazdálkodók, amennyiben az átlagos, vagy annál jobb környezeti körülményekhez igazított méretű legelő állatállományt tartanak, egymást követő aszályos években jelentős mértékű gyepekárosítást okozhatnak az ilyenkor a gyenge fűhozam miatt bekövetkező túllegeltetésükkel. A 2014. évi tartósan csapadékos, nyárvégi-ősz eleji időszakban átlagosnál hűvösebb időjárás több gerinctelen állatcsoport meleg- és szárazságkedvelő fajainál egyértelműen észlelhető állománycsökkenést okozott (például számos egyenesszárnýú fajnál). Ezek a változások ugyanakkor nem haladták meg a hosszú távon szokásosnak mondható állományingadozások mértékét, tehát kiemelt természetvédelmi jelentőségűnek nem mondhatók. A bőséges csapadék miatt, az egy évvel korábbi helyzettel eltérően, 2015-re jelentős mértékben víztelítetté vált a felső talajréteg a működési terület nagy részén, nem csak a kötött talajú folyóvölgyekben, de a Homokhátság sok pontján is. Ez kedvező környezeti adottságokat jelentett a vizes élőhelyeknek, ugyanakkor fel kellett készülni arra, hogy gyakoribbá fognak válni a belvízproblémák, és nőni fog emiatt a közérdekű vízmegőrzésekkel kapcsolatos konfliktushelyzetek száma (függetlenül attól, hogy a panaszolt belvízgondokkal van-e érdemi, közvetlen kapcsolata a közérdekű vízmegőrzéseknek, vagy sem).

Élőhely-fenntartási, -kezelési tevékenységek ismertetése

Az Igazgatóság működési területén található élőhelyeket az alábbi módon kezeljük, illetve tartjuk fenn:

Szikes gyepek: Ennek az élőhelynek a tipikus kezelése a legeltetéssel történő hasznosítás. A helyi adottságokhoz alkalmazkodva többnyire szarvasmarhával legeltetjük, mert ez az állatfaj alkalmasabb a vizes-száraz mozaikos szikes élőhelyek kezelésére. Ahol ez nem megoldható, ott a birkával történő kezelést is preferáljuk, különösen, ha széki lile vagy ugartyúk költőhelye az adott terület. A szikes puszták mélyebb fekvésű részein, ahol nagyobb a fűtermés, a kaszálás is elfogadott kezelési mód.

Szikes tavak és mocsarak: Tekintettel a területek folyamatos vízborítására itt a természetvédelmi kezelést csak olyan állatfajokkal és fajtákkal tudjuk megoldani, amelyek szeretik a vizes területeket. Ilyenek a szürke marha és a bivaly. Mindkét állatfajjal jó tapasztalataink vannak az elnádásodott mocsarak és tavak felnyitásában. Ahol ez a kezelési mód nem megoldható, ott a nádasok téli aratásával próbáljuk csökkenteni a területek szervesanyag-terhelését.

Homoki gyepek: A homoki gyepek jelentős részét legeltetéssel hasznosítják. Az utóbbi tíz évben a tájidegen lágyszárú növények terjedése miatt legeltetni csak a zárt homokpusztákat lehet. A preferált állatfaj itt is a szarvasmarha, de néhány helyen a birkával történő legeltetés is megengedett. A nyílt homoki gyepek „kezeletlenül hagyása” egyértelműen bebizonyította, hogy jelentősen csökken a tájidegen növényfajok, különösen a selyemkóró és a betyárkóró terjedése.

Láprétek és mocsárrétek: Ezen élőhelyek természetvédelmi kezelésénél is preferált hasznosítási mód a marhával történő extenzív legeltetés. Itt is jó tapasztalataink vannak a nagy területek (minimum 50 ha) villanypásztorral történő körbekerítésével és rotációs legeltetésével. Ahol ez a kezelési mód legelő állatok hiányában nem megoldható, ott kései, mozaikos kaszálás (június 15., július 1. és július 15. legkorábbi kezdő időpontok) a támogatott területkezelés.

Lápok és mocsarak: Ezek az élőhelyek csak időszakos kezelést igényelnek, többnyire az esetlegesen megjelenő fás szárú vegetáció visszaszorítására és a nyílt felszínek fenntartására. A szikes mocsarakhoz hasonlóan itt is szürke marhát és bivalyt alkalmazunk természetvédelmi kezelésre.

Erdők: Az erdők kezelésénél egyértelmű keretet adnak a vonatkozó jogszabályok. Itt is természetesen törekszünk arra, hogy minél jobban modellezni tudjuk a természetes erdők dinamikáját, illetve új

telepítéseknél és felújításoknál is a vegyes fajösszetételű, hazai fajokból álló erdők kialakítását szorgalmazzuk.

Az alábbi néhány esetben speciális, kis léptékű kezeléseket is alkalmazunk bizonyos élőhelyek fenntartására:

KNP bugaci szegélyturján vízpótlása: Minden évben egy kisebb turjános nedves állapotban tartása érdekében felszín alatti vízből pótoljuk a hiányzó vízkészletet (5 hektár).

Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet: A tömörkényi halastavakon az ökológiai célú, már nem termelő halastavak rendszeres vízpótlása tiszai vízbázisból (125 hektár) történik.

Érsekalmi Hét-völgy TT, Hajósi Kaszálók TT és Császártöltési Vörös-mocsár TT: Közmunkások bevonásával tovább folytattuk a cserjék irtását a löszgyepekről kb. 2 hektár kiterjedésben.

Élőhely-rehabilitáció (helyszín, az élőhely típusa, forrása, kezdete, várható befejezése)

2014 során önálló, nagy léptékű élőhely-rehabilitációs projektet nem indítottunk el, de folytattuk a korábbi uniós pályázatokból adódó (KIOP) feladataink végrehajtását (gyalogakác szárazúzóása), illetve az élőhely-rehabilitációs célú uniós (KEOP) pályázatainkat készítettük elő, illetve hajtottuk végre (lásd 7. Projektek című fejezet).

Fajmegőrzési tevékenységek

A fajokat érintő jelentősebb ökológiai állapotváltozások

Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Igazgatóságunk a fajmegőrzési tevékenységek jelentős részét az élőhelyek megfelelő természetvédelmi kezelésén keresztül valósítja meg. Néhány esetben szükséges csak speciális beavatkozásokat végrehajtani olyan kiemelten fontos faj esetében, amelyek védelme speciális beavatkozásokat igényel. Működési területünkön kiemelt jelentőségű fajok megőrzésére vonatkozó tevékenységünket az alábbi ismertetés foglalja össze:

Kerecsensólyom: A védelmi tevékenység az országos fajvédelmi koordinátorokkal való kapcsolattartásra és fajvédelmi tervre alapult, kiegészülve a 2014-ben zárult LIFE+ pályázat keretében vállalt tevékenységekkel (lásd 7. Projektek c. fejezet). 2014 májusában az alábbi feladatok valósultak meg: 2 db fotócsapda kirakása; 3 kerecsenfióka meggyűrűzése, 1 kirepülés előtt álló kerecsenfióka műholdas jeladóval történő ellátása; a zsákmányösszetétel megállapítása fotócsapda segítségével; fotócsapda leszerelése és átvétele a MAVIR-tól.

Kék vércse: A kék vércse LIFE program keretében a korábbi évek során kihelyezett 400 db költőláda ellenőrzését, tisztítását végeztük el, valamint a program keretében az előző évben eltelepített 4 erdőfolt ápolási munkáit is folytattuk. Ezeken kívül megtörtént az ismert éjszakázó helyek monitorozása, a fészkelő állományok felmérése.

Rákosi vipera: Az elmúlt év során tovább finomítottuk az ismert élőhelyek (Peszéradacsi-rétek, Bugac-pusztá) természetvédelmi kezelését (kaszálás helyett extenzív legeltetés), ennek hatása az állomány növekedésében is érezhető. Élőhelyein szarvasmarhával történő legeltetési gyepterkeztetést alkalmazunk, ez biztosítja azt a heterogén, zombékos, mozaikos gyepterkeztetést, és táplálékbázisként a fajgazdag rovarközösséget, amelyet az állat igényel. A kaszálás homogenizálja a gyepterkeztetést, megszünteti a megfelelő búvóhelyeket, elvégzése után hetekre erősen lecsökkenti a táplálékkínálatot, ezért a viperaélőhelyeken kerülendő, beleértve a kiterjedt tisztítókaszálást is. 2014-ben a Rákosivipera-védelmi Központban 204 kis vipera látta meg a napvilágot, ami ugyan elmarad a tavalyi eredménytől, de így is sikeresnek mondható. Az elhúzódó tél és a nyár eleji hűvös idő miatt későn indult a szaporodási időszak, de szerencsére sikerült behozni a lemaradást. Az idején szaporulattal

már megközelítette a 2000 egyedet a vipera-védelmi program keretében született rákosi viperák száma, ami a program indulásakor becsült teljes magyarországi állomány majdnem négyszerese. Az átlagos alomméret, hasonlóan a korábbi évekhez 10 volt, a legtermékenyebb nőténytől 13 kis vipera született. Az idei szaporulattal 100 nőtény és 104 hím egyeddel nőtt a hazai állomány. Az újszülött viperák átlagos súlya 2,4 g, hosszuk 14 cm.

Tartós szegfű: A 2007-2012 között folyó LIFE-pályázat során elvégzett élőhelykezelési, -fejlesztési munkálatok hatásainak nyomon követésére kijelölt 4-4 bocsai, illetve harkakötönyi 50x50 méteres kvadrátban 2014 folyamán is elvégeztük a cönológiai felvételezést. A selyemkóró irtással érintett gyepes kvadrátok növényzete jó állapotú, a selyemkóró is legfeljebb szálanként van jelen. A korábbi sűrűbb állománynak otthont adó, és a vegyszerezés során részben erősebben sérült növényzetű bocsai kvadrátban is egyre magasabb a természetes gypalkotók aránya. A fenyő-gyérítéssel érintett harkakötönyi kvadrátokban a felnyíló felszínnek növényzete évről évre javuló tendenciát mutat, több helyen a gyp borítása és fajkészlete a természeteshez közelít, illetve a megmaradt fenyősorok között is egyre több gypalkotó jelenik meg a nagyobb bevilágítottságnak köszönhetően. A bocsai akácletermelés után visszamaradt területek regenerációja értelemszerűen a leglassabb. Ezek a foltok nagyrészt továbbra is gyomok által domináltak, a szomszédos gyppterületek felől igen lassú a természetes gypalkotó fajok migrációja.

2014-ben sor került a mocsári kardvirág és a tartós szegfű fajvédelmi tervének aktualizálására. Az FM Természetmegőrzési Főosztálya által koordinált munkában az érintett nemzeti park-igazgatóságok átdolgozták a tervek azon fejezeteit, amelyekben változások történtek az elmúlt tíz évben. Átvezetésre kerültek az elvégzett élőhely- és fajvédelmi beavatkozások, a jövőbeli tervek, frissültek az egyes élőhelyek viszonyai (védetség, veszélyeztető tényezők, példányszámok változása, tulajdonviszonyok stb.), illetve kiegészítésre kerültek a fajok biológiájával kapcsolatos fejezetek, hiszen a tartós szegfű esetén a SZTE Fűvészkertje, míg a kardvirág esetében a BNPI végzett kutatásokat a faj csírázására, növekedésre, virágzására stb. vonatkozóan.

A tartós szegfű fajvédelmi tervében kiemelt figyelmet kapott az élőhelykezelések hatásainak bemutatása (rövid összefoglalót ld. fentebb), míg a mocsári kardvirágnál kiemelt jelentőségű volt a faj európai elterjedésére vonatkozó információk összegzése, amelyből kiderül, hogy a faj legerősebb populációi nem hazánkban, hanem Németországban és Olaszországban találhatók, így a faj fennmaradásának nem Magyarország az egyedüli letéteményese (noha továbbra is igen jelentős szerepe van abban). Előbbi munkát a DINPI-vel együttműködve végeztük, míg utóbbiért a KNPI felelt.

- Folytatódott a biotikai adatok gyűjtése, köztük olyan védett, vagy ritka fajokról, mint a kígyónyelv páfrány (*Ophioglossum vulgatum*), gyíkpohár (*Blackstonia acuminata*), sárga palka (*Cyperus flavescens*), sárga fogfű (*Odontites lutea*), mocsári kígyófű (*Triglochin palustre*), Marschall-poloskamag (*Corispermum marschallii*), apró ujjasmuhar (*Digitaria ischaemum*), illetve a kúszó zeller (*Helosciadium repens*) két új állománya is előkerült Császártöltés és Érsekcsanád külterületén. Az érsekcsanádi zöldes sarkvirág (*Platanthera chlorantha*) (adatközlő: Kalocsa Béla, det.: Aradi, Sipos) az egyetlen ismert recens kiskunsági állomány, ráadásul irodalmi adatunk sincs korábbi előfordulásáról.

Vagyongazdálkodási tevékenységünk

Saját vagyongazdálkodási területek

Az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő területek hasznosítása az alábbi módon történik:

Művelési ág	Terület (ha)	Saját használatban (ha)	Haszonbérbe (hasznosításba adva) (ha)
Erdő	6.701	6.701	0
Fásított terület	309	271	38
Gyep (legelő)	25.337	11.722	13.615
Rét (kaszáló)	6.934	3.604	3.330
Gyümölcsös	3	2	1
Halastó	753	724	29
Kivett	7.341	6.536	805
Nádas	2.959	2.054	905
Szántó	3.199	2.057	1.142
Szőlő	8	7	1
Összesen	53.545	33.678	19.867

Az Igazgatóság a vagyonkezelésében lévő területek 37,1 %-át (19.867 ha) földhaszonbérlet útján kezeli. A 2014-es gazdasági évben 476 hatályos haszonbérleti szerződésünk volt. Az előző évhez képest a haszonbérbe adott területek nagysága jelentősen visszaesett, mely a 2014. augusztus 31-én lejáró haszonbérleti szerződésekkel magyarázható, melyekből 2.932 ha 2015. február hónapban került újra megkötésre. Az Igazgatóság a haszonbérbe adott területeken fokozott ellenőrzést végez, elsősorban azt vizsgálja, hogy a földhasználók a haszonbérleti idő tartama alatt eleget tesznek-e a haszonbérleti szerződésben foglalt természetvédelmi előírásoknak. A Természetvédelmi Őrszolgálat minden haszonbérbe adott területen helyszíni szemlét tartott.

Az Igazgatóság az állami tulajdonú, saját vagyonkezelésű területek több mint felén (62,9%-án) saját hatáskörben maga végzi az élőhely-fenntartási, természetvédelmi célú területkezelést a Természetmegőrzési Osztály és a Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével. 2014-ben 6.276,32 hektár saját hasznosítású területre igényeltünk SAPS támogatást, ebből 4.836,23 hektárral az AKG célprogramjaiban is részt vettünk. Az Igazgatóság gazdálkodási tevékenysége kapcsán folyósított földalapú támogatásból (SAPS), Agrár Környezetgazdálkodási Program (AKG) keretében kapott támogatásból, anyaállat-támogatásból, illetve az „őshonos és magas genetikai értéket képviselő állatfajták támogatása” jogcímből finanszírozza a védett élőhelyek kezelését, védett területek fenntartását.

Ebből a pénzügyi forrásból az élőhely-kezelésben nagy szerepet játszó magyar szürke szarvasmarha-, bivaly- és lóállomány fejlesztését, az állatállomány takarmányozásához szükséges szálas takarmány betakarítását és a kezelési tevékenységek elvégzéséhez szükséges mezőgazdasági gépek beszerzését és működtetését is finanszírozta az Igazgatóság.

2014. évi üzembe helyezéssel bővítettük fennálló mezőgazdasági gépparkunkat az alábbi gépekkel és eszközökkel:

Eszköz megnevezése, paraméterei	Nettó ár (Ft)	Mennyiség (db)
Ferro Flex 1800 SLK homlokrakodó	2.780.000	2
Használt Finkl VA18 állatszállító pótkocsi	4.475.900	1
Összesen	7.255.900	3

A termesztett kultúráink a következőképpen oszlottak meg:

- Állandó legelő (legeltetett): 4091,05 ha
- Állandó legelő (kaszált): 558,93 ha
- Zab: 21,45 ha
- Kukorica: 41,44 ha
- Tritikálé: 42,01 ha
- Egyéb gyep (legeltetett): 379,39 ha
- Egyéb gyep (kaszált): 132,31 ha
- Pihentetett terület: 20,56 ha
- Lucerna: 35,40 ha
- Fűves lucerna: 579,12 ha
- Silókukorica: 39,11 ha
- Zöldugor: 218,16 ha

1.305,76 ha területet kezeltünk saját erőgépeinkkel. Mechanikai talajművelést végeztünk 997 hektár szántó területen, mely érintett uniós pályázatból nyert (KIOP) területeket, továbbá tűzokos és daruvédelmi területeket is. Bértmunkát a lezárt közbeszerzési eljárás ellenére nem tudtunk igénybe venni, a csapadékos időjárás miatt. Saját gépparkunkkal több mint 100 hektár talaj-előkészítési munkát végeztünk el a 2015. évi tavaszi vetés előkészületeihez.

Nagy hangsúlyt helyezünk a védett területek fenntartására és gondozására, valamint az őshonos állatok tartására, mely egyaránt szolgálja a génmegőrzési és területfenntartási-kezelési célokat. A nemzeti park maga is biogazdálkodó, a Biokontroll Hungária Kft. minősítésével rendelkezik. A szálatakarmány-termelés és a háziállatok legeltetése a jelenlegi 6001,51 ha-os biogazdálkodás alá vont területen történik, valamint 131,04 ha terület átállási időszakos területként szerepel.

A 2014.12.31-ei takarmánykészletünk a következőképpen alakult:

- Lucerna: 724 bála (206,34 tonna)
- Fűszéna: 6.447 bála (1.740,69 tonna)
- Fűszénáz: 620 bála (415,4 tonna)
- Zabszalma: 89 bála (24,92 tonna)
- Körbálás kukorica: 112 bála (31,36 tonna)
- Összes szálás takarmány készlet: 7.992 bála (2.418,71 tonna)
- Kukorica szilázs: 549 tonna
- Zab: 51,14 tonna
- Alomszalma 10.000 bála, ebből saját állattartó telepre beszállítva 4.976 bála

Ezen felül kb. 1.700 bála szálás takarmány a kedvezőtlen időjárás miatt a termőterületeken összecsoportosítva behordásra vár, illetve a tavalyi készletből 1.500 bála fűszénával

rendelkezőnk még. 2014. évben a betakarítási munkáink, az igen kedvezőtlen időjárás miatt nagyon nehézkesen haladtak. Az elhúzódó betakarítás miatt takarmánykészletünk jelentős része minőségbeli hiányosságot mutat. A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság állatállományának növekedésével egyidejűleg a téli takarmányszükséglet is folyamatosan növekszik. A szálastakarmány betakarítására az Igazgatóság gépparkjának további bővítése indokolt.

Saját állatállomány

Génmegőrzési tevékenység ismertetése állatok esetében (nukleusz állományok)

Az Igazgatóság a használatában lévő gyepterületek kezelését, legeltetését a saját tulajdonában lévő magyar szürke marha, bivaly, illetve ló állományával oldja meg. Az állomány öt állattartó telepen van elhelyezve (Fülöpszállás-Kígyóshát, Izsák, Bugacpusztaháza, Tiszaalpár és Pusztaszer). Az állatállományról törzskönyvi nyilvántartás készül, a bugaci és izsáki gulya a legmagasabb kategóriájú génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel és példamutató tenyésztői munka eredményeképpen. Az igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő állatállomány bio minősítésű.

Faj	Fajta	Egyedszám	Egyedszám
		2013.12.31.	2014.12.31.
Szarvasmarha	magyar szürke	1685	1474
Bivaly		645	815
Ló	arab telivér	1	1
	angol telivér	1	1
	Furioso-North Star	2	13

Bugac: génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, példamutató tenyésztői munkával 343 tehén, 91 növendék üsző, 2 növendék tinó alkotja az állományt.

A tenyészetben túlnyomórészt a ritkább, kurrensebb vonalak az uralkodók (A,B,C,K). Fenotípusos megjelenésükben a tehenek a finomabb, nemesebb típust testesítik meg.

Izsák: 2014. évtől vállalkozó által működtetett telep, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, 263 tehén, 42 növendék üsző, 30 tenyészbika alkotja az állományt. Fenotípusos megjelenésében az állomány inkább a tömegesebb, robosztusabb típust képviseli. A tenyészetben a tömegességet leginkább hordozó M, V, T vonalak a meghatározók. Izsákon a vásárolt, valamint az Igazgatóság egyes állattartó telepéről átszállított állatállomány fogadásához szükséges karantén is működik. Ezen a telepen történik a tenyészbikák telettése is.

Fülöpszállás (Kígyóshát): a telepen ebben az évben bivaly és magyar szürke tinó gulya került elhelyezésre (575 db, valamint 241 db).

Tiszaalpár: Fajtafenntartó tenyészet nukleusz és fajtafenntartó tehenekkel, kifogástalan tenyésztői munkával. Itt tartjuk a selejtezésre szánt egyedeket is. 77 tehén és 8 növendék üsző alkotja az állományt.

Pusztaszer: Jelenleg vállalkozó által működtetett telep. 68 bivaly tehén, 35 növendék üsző alkotja a nőivarú állományt. Ezen a telepen vannak elhelyezve a szürke marha tenyésztőutánpótlásra szánt évjáratok is.

Az apaji bikatelep kezelését és fenntartását vállalkozó látja el. Az STV jelölt bikák kihelyezésére az apaji bikatelep mellett a Fertő–Hanság Nemzeti Park Igazgatóság által működtetett bikatelepet 2014-ben is igénybe vettük.

Az őshonos állatállomány 2014. december 31-ei állapot szerinti telepeken történő elhelyezése:

Magyar szürke szarvasmarha

Tartási hely (majorság)	Tenyész- tehén	Tenyész- bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Bugac	343	0	91	0	2	32	468
Izsák	263	30	42	0	0	0	335
Pusztaszer	0	0	318	0	1	0	319
Kígyós-hát	0	0	0	0	241	0	241
Tiszaalpár	77	0	8	0	0	5	90
Apaj- bikatelep	0	0	0	11	0	0	11
Sárród- bikatelep	0	0	0	10	0	0	10
Összesen:	683	30	459	21	244	37	1474

Magyar házibivaly

Tartási hely (majorság)	Tenyész- tehén	Tenyész- bika	Növendék üsző	Növendék bika	Tinó	Szopós borjú	Összes
Bugac	0	0	0	0	0	0	0
Izsák	0	1	12	0	0	0	13
Pusztaszer	68	1	35	12	53	57	226
Kígyós-hát	198	2	106	7	90	172	575
Tiszaalpár	0	0	0	0	0	0	0
Apaj- bikatelep	0	1	0	0	0	0	0
Sárród- bikatelep	0	0	0	0	0	0	0
Összesen:	266	5	153	19	143	229	815

A Kiskunsági Nemzeti Park 2014 tavaszán és őszén két ütemben fogott neki egy őshonos Furioso-North Star fajtájú loállomány beállításának. Az eredeti elképzelés szerint kb. 15 tenyészkanca az a létszám, amelynek beállításával érdemi tenyésztést lehet folytatni. Ennek a tenészyagnak a megvásárlása több ütemben zajlott le. Első ütemben 4 tenyészkanca, 1 szopós kanca csikó és 1 növendék kanca csikó lett megvásárolva, majd tenyésztésbe állítva. A második vásárlás 2014 őszén realizálódott, ennek folyamán az egykori sárvári bajor hercegi ménesből vásároltunk 6 db (ebből 5 vemhes) igen nagy genetikai értékű kancát. A ménes jelenlegi létszáma 11 tenyészkanca (1 tenyésztésre alkalmas kanca a tenészyag beszerzésének indulásakor már a KNPI tulajdonában volt), 1 szopós kanca csikó, 1 növendék kanca. Az igazgatóság vagyonkezelésében van még ezen felül 1 angol telivér, és 1 arab telivér kanca. A 11 kifejlett korú Furioso-North Star kancából jelenleg 8 vemhes. Mindegyik vehem a Furioso-North Star Lótenyésztő Országos Egyesület tenyésztési programja alapján ajánlott vagy engedélyezett fedezőmén után fogant. A területkezelési osztály még 2-3 tenyészkanca

beszerzését tervezi, hogy az eredeti elképzelésnek megfelelő 15-ös létszám beállításra kerüljön. A ménes az Izsáki Beke-majorban van elhelyezve, ahol a kezdetektől létezett egy lovak fogadására alkalmas istálló, illetve jelenleg is folyamatban van egy, a telep felújítására, minden igényt kielégítővé tételére kiírt közbeszerzési eljárás. A szaporodás ütemét jelenleg 3, mind genetikailag, mind külső értékmérő tulajdonságaiban minden igényt kielégítő Furioso-North Star mén szolgálja. A ménnek nem a KNPI tulajdonában vannak, jelenleg bérlet formájában látják el az apaméni feladatokat.

Kanca	14
csikó	1
összesen	15

Az őshonos állattartó telepekhez tartozó kezelt (legeltetett) védett területek nagysága:

Tartási hely (majorság)	Legeltetett terület (ha)
Bugac	1413
Izsák	520
Pusztaszer	1194
Kígyós-hát	933
Tiszaalpár	306
Más tenyészet	—
Összesen	4366

A magyar szürke szarvasmarha és bivaly állományunk fejlesztése folyamatos, azonban nélkülözhetetlen a selejtezés, a tenyésztésre alkalmatlan állatok értékesítése is. 2014-ben a magyar szürke állományból vágóra eladott 571 egyed, elhullott 46 egyed (vegyes korcsoport).

Bivaly állományunkból 9 elhullott (vegyes korcsoport), továbbá 64 vágó bivaly került értékesítésre. A selejtezés a túlkoros, illetve a tenyésztés szempontjából nem kívánatosnak minősített állatokra irányult. Az idei évben az apai vonalak megfelelő eloszlása miatt 4 új (2 egyed „K” vonalú, 1 egyed „A” vonalú, 1 egyed „M” vonalú) tenyészbikát vásároltunk, illetve 5 apaállatot értékesítettünk.

A nemzeti park 1474 magyar szürke szarvasmarhával rendelkezik, ebből 683 darab a tenyészállat, amely 30 bikával egészül ki, a többi növendékállat. Az Igazgatóság a bio minősítésű hízóállatokat vágásra értékesíti. A szintén bio minősítésű magyar házi bivaly állományunkból 64 vágó bivaly került értékesítésre 2014 során. Az állattartó telepekről 93.950,16 mázsa bio minősítésű mélyalmos szarvasmarha- és bivalytrágya értékesítése valósult meg.

Halászati vízterek**Védett vízterek**

KNPI által vagyongezelt, védett természeti területek víztereinek kiterjedése ha-ban

	Csatorna	Dong-éri csat.	Holt-Tisza	Kondor-tó	Mocsár
Császártöltési Vörös mocsár TT	2,1064				39,7051
Csongrádi Kónyaszék TT					
Kiskörösi Turjános TT	0,756				
Kiskunhalas Fejetéki Mocsár TT					
Kiskunsági Nemzeti Park	64,7497		87,3036	51,3278	1456,083
Mártélyi TK					
Péteri-tavi Madárrezervátum TT	0,8041				3,5255
Pusztaszeri Fülöpszék TT					
Pusztaszeri TK	49,8829	39,3702	11,5642		97,8215
Szelidi-tó TT	1,1069				
Összesen	119,406	39,3702	98,8678	51,3278	1597,135

Nem a KNPI által vagyongezelt, védett természeti területek víztereinek kiterjedése ha-ban

	Csatorna	Halastó	Holt-Tisza	Kiskunsági-főcs.	Mocsár	Nagy-ér
Császártöltési Vörös mocsár TT	7,1187					
Csongrádi Kónyaszék TT	1,7694					
Kiskörösi Turjános TT	11,7506					
Kiskunhalas-Fejetéki Mocsár TT						
Kiskunsági Nemzeti Park	344,4098		87,1379	17,7539	329,4714	6,303
Mártélyi TK	19,6086					
Péteri-tavi madárrezervátum TT	22,4722					
Pirtói homokbuckás TT					21,8875	
Pusztaszeri Fülöpszék TT	0,7195					
Pusztaszeri Hétvezér Emlékmű TT	1,2409					
Pusztaszeri TK	437,4438	3,6772	108,0594		23,4554	
Szelidi-tó TT	10,716					

Védett halastavak

Az Igazgatóság vagyongezelésében négy halastórendszer van, ebből három saját hasznosításában. A szegedi Fehér-tóból az Igazgatóság vagyongezelésében álló tőegységek hasznóbérbe vannak adva (400 ha) a Szegedfish Kft-nek.

Terület	Halastavak KNPI által vagyongezelt része	Nem a KNPI által vagyongezelt	Összesen (ha)
KNP (Apaji-halastó)	0,1018	157,4928	157,5946
Pusztaszeri TK (Csaj-tó és Fehér-tó)	583,2151	1990,4783	2573,6934
Péteri-tavi Madárrezervátum TT	170,1243	–	170,1243
Összesen	753,4412	2147,9711	2901,4123

Saját hasznosítású halastavak:

Apaji-halastó (Apaj): A három tőegységből álló halastó amióta az Igazgatóság vagyongezelésében van, nem funkcionált halastóként, mert a tó kialakítása során átszakították a vízzáró réteget, így a tavak feltöltése után az állandó vízszint tartása folyamatos vízutánpótlással lenne csak megoldható. A három tőmederből kettőt száraz években, ősszel kezdünk feltölteni, mely folyamat május végéig tart. Utána a szikes tavaknak megfelelő vízdinamikát utánozva hagyjuk kiszáradni. A száraz medret kaszálatjuk, vagy kilegeltetjük. A tavak átlagos vízmélysége nem haladja meg a 0,5 métert. 2014-ban az igen száraz tavaszi időszakban 426.400 m³ víz betáplálása történt meg.

Péteri-tó (Pálmonostora, Petőfiszállás): Az egykori halastórendszer három tőegységből áll. 2014-ban egyik tóban sem folyt halgazdálkodás. A tavak fenntartásának célja, hogy táplálkozó- és fészkelőhelyet biztosítsanak vízimadarak számára. A tavak feltöltése a szomszédos Dong-éri-főcsatornából lehetséges, amennyiben az megfelelő vízmennyiséget szállít. A tavak átlagos vízmélysége 0,6 méter. Anyagi lehetőségeink függvényében évről évre telepítünk halakat a tavakba madártápláléknak (10-120 mázsa). 2014-ben haltelepítés nem történt.

Tömörkényi-halastavak (Tömörkény): A tőrendszer halastavaiból az Igazgatóság vagyongezelésében és hasznosításában két tőegység van (4. és 8. számú tó). A 2014-es év során az elnadasodott 8. számú tó medrét bivalyokkal legeltettük, vízfeltöltés nem történt. Tekintettel arra, hogy a tavakat csak a Tiszából átemelt vízzel lehet feltölteni, ezért ennek díja igen magas. A nagyobbik, 4. számú tavat szoktuk minden évben feltölteni. 2014-ben a csapadékos időjárásnak köszönhetően csak 311.000 m³ víz került a tóba szivattyúzás útján, 7 Ft/m³ áron. Halgazdálkodás itt sem folyik, a feltöltés célja vizes élőhely biztosítása a környék vízimadarak számára. 2014-ben haltelepítés nem történt.

Az idegen tulajdonban lévő halastavakon 2013-ban a természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő gazdálkodás folyt, jelentős konfliktushelyzet nem alakult ki.

Erdőterületek, erdőgazdálkodás

Nem saját vagyongezelésben lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

Nem saját vagyongezelésben, természetvédelmi kezelőként 18 360 ha Natura 2000 terület és 2 650 ha országos jelentőségű védett természeti terület tartozik Igazgatóságunkhoz. E területek erdőgazdálkodását érintően összesen 12 alkalommal vettünk részt közös terepi egyeztetésen, és több mint 100 alkalommal szakmai konzultációt tartottunk. 143 esetben adtunk ki írásban

természetvédelmi kezelői nyilatkozatot az erdészeti és a természetvédelmi hatóságnak. Továbbá részt vettünk az Alföldi Erdőkért Egyesület kutatói napján, az Országos Erdészeti Egyesület rendezvényein, valamint több konferencián is, ahol 7 cikkel, valamint 7 poszterrel képviseltük az igazgatóság természetvédelmi erdőkezelését.

Saját vagyonkezelésben lévő erdőterületek kezelése

Saját vagyonkezelésben lévő erdők területe, fafajeloszlása, üzemmodonkénti megoszlása (ha)

Az Igazgatóság által kezelt össze erdőterület nagysága egyéb részletekkel együtt (ha):

Vagyonkezelt erdők ha	Védelmi	Gazdasági	Közjóléti	Összesen	Egyéb részletek	Mindösszesen
Bács-Kiskun megye	8060,77	25,24		8086,01	931,96	9017,97
Csongrád megye	825,87			825,87	47,79	873,66
Pest megye	5,13			5,13		5,13
Jász-Nagykun-Szolnok megye	76,06	71,97		148,03	10,79	158,82
Összesen						10055,58

Üzemmodonkénti megoszlás (ha)

Vágásos erdők ha	
Kst m	159,13
Kst s	29,46
Bükk m	0,02
Akác m	283,61
Akác s	1433,74
Juhar	48,10
Szil	20,00
Köris	355,66
EKL	13,17
NNY	427,07
HNY	2130,72
Fűz	162,16
Éger	72,19
ELL	4,52
EF	236,52
FF	707,22
EGYF	110,36
Összesen:	6193,65
Üres terület	103,06
Mindösszesen:	6296,71

Faanyagtermelést nem szolgáló	
Kst m	12,01
Kst s	26,26
Bükk m	0
Akác m	3,89
Akác s	265,81
Juhar	2,97
Szil	0,73
Köris	97,62
EKL	5,37
NNY	3,5
HNY	1236,02
Fűz	58,43
Éger	0,24
ELL	0,96
EF	13,58
FF	46,99
EGYF	982,5
Összesen	2756,88
Üres terület	2,08
Mindösszesen	2758,96

2014-ben tarvágással és egészségügyi termeléssel érintett terület és m³

Az Igazgatóság 2014-ben Bugac és Bugacpusztaháza térségében hajtott végre fahasználatot még a korábbi, 2012-es erdőtűzben keletkezett károk elhárításaként. A fahasználat módja egészségügyi termelés volt 100%-os eréllyel, 2600 bruttó fatömeggel fenyő fahasználat (EF, FF), és 23 m³ A fahasználat valósult meg.

Károsodott terület nagysága, ok megjelölésével

2014-ben az igazgatóság erdőterületeit nem érte káresemény, amelynek bejelentési kötelezettsége lett volna. A biotikus károk közül leggyakrabban aszálykár jelentkezik, mely a tárgyévi rendkívül kedvező csapadékmennyiség és annak időbeli eloszlása ezt a kárt kizárta. A téli vadkár ellen vegyszeres riasztással, valamint vadkerítéssel védekezik az Igazgatóság.

Felújítási és telepítési terület és fafaj

2014-ben az Igazgatóságnak 166,68 ha sikeres első erdősítése volt, ebből 36,30 ha mesterséges első erdősítésként valósult meg (MEST), megközelítőleg 130 ha természetes sarj eredetű erdőrészletet tudtunk elsőerdősítésbe vonni, a célállományok hazai nyáras–egyéb lomelegyes, hazai nyáras erdők.

Erdősítéseink célja minden esetben az erdőszerkezet-átalakítás, az őshonos főfafajok mellett minimum 10% őshonos elegy fafajt is tartalmaznak. Az erdőfelújításaink célállomány-típusai 2014-ben is hazai nyáras, egyéb lomelegyes–hazai nyáras erdők. Az Igazgatóság 2014 évben 83,41 ha nagyságban tudott befejezett erdősítést átadni.

Mag, csemetetermelés

Az Igazgatóságnak önálló csemetetermesztési lehetősége nincs, a 2014-es évben boróka magvetést, gyűjtött magból nem végzett.

Erdőfelújítási hátralék területe, hatóság által kiszabott bírság összege

Erdőrészlet azonosító	Alávont terület (ha)	Hatósági szemle időpontja	Erdőgazdálkodási bírság mértéke (HUF)
Csanytelek 11 B	3	2014.09.09	150 000
Csanytelek 11 H 1	1	2014.09.09	50 000
Sándorfalva 38 A	0,58	2014.09.08	29 000
Csanytelek 10 D	1,98	2014.09.09	99 000
Összesen:	6,56		328 000

Saját megvalósítású erdőkezelés területe és résztvevő dolgozók száma.

	Közmunkás	Szerződéses	Kormánytisztviselő
KNPI központ	1		4
Bócsai Erdészkerület	2		1
Bugaci Erdészkerület	6		1
Felső-Kiskunsági Erdészkerület	4		1
Tisza-völgyi Erdészkerület	15		1
Erdészbrigád		4	
Erőgépkészítő		3	
Összesen (fő):	28	7	8

Erdőfelújítás, erdőtelepítés, erdőápolás:

Az Igazgatóság folyamatban lévő erdősítéseinek nagysága: 366,6 ha. Az Igazgatóság folytatta a folyamatban lévő és az első erdősítésre tervezett, és kivitelezett erdőrészek gépi és kézi ápolását, amely munkafolyamat sor- és sorközápolásból tevődött össze, összesen 171 ha, ebből 18,8 ha nagyságú területet a sorápolást külső vállalkozóval végeztette el az igazgatóság Lehetőségeihez mérten az erdőápolást minimum 2 alkalommal is elvégezte az Igazgatóság. Az erdősítések ápolásában döntő szerepe volt a megyei, közmunkaprogram keretében felvett közmunkásoknak. A közmunkások a leégett bugaci erdőterületen jelentősen hozzájárultak az erdősítések ápolásához, valamint a tűz után magról és sarjról megjelent invazív akác visszaszorításához. Az erdősítések ápolását döntő többségében saját munkaerővel oldja meg az Igazgatóság (saját brigád, közmunkások).

Erőgépbeszerzés:

2014-ben egy erdővagyon-kezelést segítő, Valtra S323 típusú erdészeti nagytraktort szerzett be az Igazgatóság egy KEOP program keretében.

Erdőterv-módosítás: Az erdővagyon-kezelés során 2014-ben jelentős erdőterv-módosítást hajtott végre az Igazgatóság, így a bugaci erdőtömbben 110 ha-on terméketlen kopár (TN) került kialakításra, ennek érdekében 35 db termőhelyfeltárás készült el, továbbá 11 ha-on tisztás (TI) került kialakításra természetvédelmi indokok alapján.

Rendészeti vizsga: Az erdészeti szakszemélyzet (7 fő) sikeres rendészeti vizsgát tett 2014 márciusában, ennek értelmében a szakszemélyzet hivatalosan is elláthatja az új jogszabályoknak megfelelően, az erdővagyon-védelmi feladatokat. Az erdővagyon védelem érdekében az Igazgatóság sikeresen pályázott az erdőterületeket érintő tűzkárok megelőzésére kiírt pályázaton, 12 erdőrészlet esetében, összesen 631 bruttó fatömeg gyűlékony faanyag eltávolítására.

Erdészeti kutatás: Az Igazgatóság erdővagyon-kezelését segítő erdészeti kutatás folyik a homokhátsági erdőállományok vízháztartásának vizsgálatára.

Az erdővagyon-gazdálkodással kapcsolatban 2014-ben az Igazgatóság fogadta a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kara hallgatóit két alkalommal (természetvédelmi mérnök és erdőmérnök hallgatókat).

Vadászterületek, vadgazdálkodás

Az Igazgatóság többségi tulajdonosként négy vadászterületen van jelen a földtulajdonosi közösségekben.

Vadászterület (kódszáma)	elhelyezkedése	Vadgazdálkodás a alkalmas terület (ha)	KNPI tulajdonosi részarány	Vadászatra jogosult
Kunszentmiklós KT (03-600510-1-3-1)		8032	61,13%	Kunszentmiklósi FVK
Akasztó-Harta-Dunapataj-Szakmár KT(03-602210-1-4-1)		7817	52,87%	Szelíd Vt
Izsák KT (03-602610-1-4-1)		3631	72,86%	Mondok Kft
Bócsa-Páhi-Orgovány-Kaskantyú KT (03-603110-4-4-0)		5840	72,17%	KNPI

Akasztó-Harta-Dunapataj-Szakmár KT: A *Szelíd Vadásztársaság* bérleti úton hasznosítja a vadászterületet, melynek jelentős része a Mikla-pusztai nemzeti parki terület egységén, egyben tűzokvédelmi területen helyezkedik el. Igazgatóságunk nagy hangsúlyt fektet a tűzok igényeinek megfelelő vadászati hasznosításra és a fokozott ragadozógyérítésre.

Izsák KT: A *Mondok Kft.* bérleti úton hasznosítja a vadászterületet, mely a Kolon-tó nemzeti parki terület egységén, egyben tűzokvédelmi területen található. A Kolon-tó nádasában a vaddisznóállomány szabályozása, a körülötte található gyepeken a tűzok igényeinek megfelelő vadászati hasznosítás és ragadozókontroll a kiemelt feladat.

Bócsa-Páhi-Orgovány-Kaskantyú KT: A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság a természetvédelmi célú, különleges rendeltetésű bócsai vadászterületén extenzív vadgazdálkodást folytat. A folyamatos ragadozógyérítés mellett fontos természetvédelmi cél a nagyvadállomány alacsony szinten tartása. A fokozottan védett természeti terület nyílt homoki gyepein, valamint a szikes tó medrében és szegélyzónájában a vaddisznó által okozott túráskár jelentős lehet, ami az életközösségek elpusztítása mellett elősegíti az invazív növények megtelepedését. A váltóvadként megjelenő gímszarvas az elegyes erdősítésekben okozhat érzékeny károkat. Ennek megelőzését, megemelt tervszámok teljesítésével biztosítják a hivatásos vadászok és a természetvédelmi szakszemélyzet.

A 2014. március 1. és 2015. február 28. között az alábbi tervszámok teljesültek:

Őz	30
Vaddisznó	49
Gímszarvas	4
Róka	18
Borz	10
Aranysakál	3

A vagyonkezelés gyakorlatát meghatározó 12/2012. (VI.8.) VM utasítás alapján a tróféás vadat (10 őzbak) árjegyzék szerinti térítés ellenében ejtették el a bér vadászok és a vadászati szakszemélyzet tagjai.

A megyében előforduló veszethezesség esetek miatt a Bács-Kiskun Megyei Kormány Hivatal Élelmiszer-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága 2 példány „immun róka”, valamint 3 példány „rendkívüli róka” test leadását írta elő. A mintaadást a megadott protokoll szerint teljesítettük. Az afrikai sertéspestis miatt a hatóság 4 vaddisznó vér- és mandulaminta leadására kötelezte az Igazgatóságot. Az előírást teljesítettük.

Kunszentmiklós KT: A *Kunszentmiklósi Földtulajdonosok Vadászati Közösségnek* képviselője a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, ezáltal jelentős hatást tud gyakorolni az Igazgatóság a területen folyó vadgazdálkodásra. A vadászterület jelentős tűzokvédelmi terület, az ország egyik legfontosabb dűrgőhelyével, egyben jelentős költő- és telelőhely is. Ezért a vadgazdálkodást a tűzok igényeinek megfelelően kell folytatni. az őz állomány vadászati hasznosítása a tűzok szaporodási időszakán kívüli időszakban történhet csak. Az intenzív ragadozógyérítést pedig, csapdázásos módszerrel a hivatásos vadászok végzik.

A Kunszentmiklósi FVK területén 2014. március 1. és 2015. február 28. között esett és/vagy csapdázott vadlétszámot az alábbi táblázat tartalmazza:

Öz	80
Vaddisznó	1
Róka	69
Borz	42
Dolmányos varjú	307
Szarka	178

Halászati vizek**Védett vizek**

KNPI által vagyongezelt, védett természeti területek vízterének kiterjedése ha-ban

	Csatorna	Dong-éri csatorna	Holt-Tisza	Kondor-tó	Mocsár
Császártöltési Vörös mocsár TT	2,1064				39,7051
Csongrádi Kónyaszék TT					
Kiskőrösi Turjános TT	0,756				
Kiskunhalas Fejetéki Mocsár TT					
Kiskunsági Nemzeti Park	64,7497		87,3036	51,3278	1456,083
Mártélyi TK					
Péteri-tavi Madárrezervátum TT	0,8041				3,5255
Pusztaszeri Fülöpszék TT					
Pusztaszeri TK	49,8829	39,3702	11,5642		97,8215
Szelidi-tó TT	1,1069				
Összesen	119,406	39,3702	98,8678	51,3278	1597,135

Nem a KNPI által vagyongezelt, védett természeti területek vízterének kiterjedése ha-ban

	Csatorna	Halastó	Holt-Tisza	Kiskunsági-főcs	Mocsár	Nagy-ér
Császártöltési Vörös mocsár TT	7,1187					
Csongrádi Kónyaszék TT	1,7694					
Kiskőrösi Turjános TT	11,7506					
Kiskunhalas-Fejetéki Mocsár TT						
Kiskunsági Nemzeti Park	344,4098		87,1379	17,7539	329,4714	6,303
Mártélyi TK	19,6086					
Péteri-tavi madárrezervátum TT	22,4722					
Pirtói homokbuckás TT					21,8875	
Pusztaszeri Fülöpszék TT	0,7195					
Pusztaszeri Hétvezér Emlékmű TT	1,2409					
Pusztaszeri TK	437,4438	3,6772	108,0594		23,4554	
Szelidi-tó TT	10,716					

Az Igazgatóság az előzőekben említetteken túlmenően a fenti víztereken önálló halászati joggal nem rendelkezik.

Védett halastavak

Az Igazgatóság vagyonkezelésében négy halastórendszer van, ebből három saját hasznosításában. A szegedi Fehér-tóból az Igazgatóság vagyonkezelésében álló tőegységek hasznbérbe vannak adva (400 ha) a Szegedfish Kft-nek.

Terület	Halastavak KNPI által vagyonkezelt része	Nem a KNPI által vagyonkezelt	Összesen (ha)
KNP (Apaji-halastó)	0,1018	157,4928	157,5946
Pusztaszeri TK (Csaj-tó és Fehér-tó)	583,2151	1990,4783	2573,6934
Péteri-tavi Madárrezervátum TT	170,1243	–	170,1243
Összesen	753,4412	2147,9711	2901,4123

Saját hasznosítású halastavak:

Apaji-halastó (Apaj): A három tőegységből álló halastó amióta az Igazgatóság vagyonkezelésében van, nem funkcionált halastóként, mert a tó kialakítása során átszakították a vízzáró réteget, így a tavak feltöltése után az állandó vízszint tartása folyamatos vízutánpótlással lenne csak megoldható. A három tőmederből kettőt száraz években, ősszel kezdünk feltölteni, mely folyamat május végéig tart. Utána a szikes tavaknak megfelelő vízdinamikát utánozva hagyjuk kiszáradni. A száraz medret kaszáltatjuk, vagy kilegeltetjük. A tavak átlagos vízmélysége nem haladja meg a 0,5 métert. 2014-ban az igen száraz tavaszi időszakban 426.400 m³ víz betáplálása történt meg.

Péteri-tó (Pálmonostora, Petőfiszállás): Az egykori halastórendszer három tőegységből áll. 2014-ban egyik tóban sem folyt halgazdálkodás. A tavak fenntartásának célja, hogy táplálkozó- és fészkelőhelyet biztosítsanak vízimadarak számára. A tavak feltöltése a szomszédos Dong-éri-főcsatornából lehetséges, amennyiben az megfelelő vízmennyiséget szállít. A tavak átlagos vízmélysége 0,6 méter. Anyagi lehetőségeink függvényében évről évre telepítünk halakat a tavakba madártápláléknak (10-120 mázsa). 2014-ben haltelepítés nem történt.

Tömörkényi-halastavak (Tömörkény): A tőrendszer halastavaiból az Igazgatóság vagyonkezelésében és hasznosításában két tőegység van (4. és 8. számú tó). A 2014-es év során az elnadasodott 8. számú tó medrét bivalyokkal legeltettük, vízfeltöltés nem történt. Tekintettel arra, hogy a tavakat csak a Tiszából átemelt vízzel lehet feltölteni, ezért ennek díja igen magas. A nagyobbik, 4. számú tavat szoktuk minden évben feltölteni. 2014-ben a csapadékos időjárásnak köszönhetően csak 311.000 m³ víz került a tóba szivattyúzás útján, 7 Ft/m³ áron. Halgazdálkodás itt sem folyik, a feltöltés célja vizes élőhely biztosítása a környék vízimadarak számára. 2014-ben haltelepítés nem történt.

Az idegen tulajdonban lévő halastavakon 2014-ben a természetvédelmi szempontokat figyelembe vevő gazdálkodás folyt, jelentős konfliktushelyzet nem alakult ki.

Tájvédelem

Egyedi tájértékek (településenkénti kimutatás, változások)

2014-ben nem történt egyedi tájérték felmérése Igazgatóságunk működési területén. A KNPI nyilvántartásában szereplő egyedi tájértékek száma 1661. A felmért települések száma 47 a működési területhez egészében vagy nagyobb hányaddal tartozó 142 településből.

Településrendezési eszközök és területrendezési tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

Az Igazgatóság 52 települést érintően 98 ügyben járt el a településrendezési tervekkel kapcsolatos feladatok végzése során (Bács-Kiskun és Csongrád megye). Ebbe a véleményezések mellett a közérdekű adatszolgáltatással kapcsolatos ügyek is beletartoznak. A településrendezési eljárások során az esetek többségében már az előzetes szakaszban beépítik a települések az Igazgatóság állásfoglalását. Kevés esetben fordult elő, hogy a véleményezési szakaszban, vagy az esetlegesen összehívott egyeztető tárgyaláson kellett megvédeni álláspontunkat. A tervi véleményezések során általánosan elmondható, hogy jó az együttműködés az Igazgatóság és az önkormányzatok, valamint a településtervezők között.

Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

2014-ban nem volt Igazgatóságunk működési területét érintő új helyi jelentőségű védett természeti területté nyilvánításra irányuló javaslat.

Tájvédelmi szakértői tevékenység

Tájvédelmi referens munkakörben az Igazgatóságon 2 fő dolgozott 2014-ben. Feladatuk – többek között – az egyedi tájértékek felmérése és nyilvántartása, a település- és területrendezési tervek véleményezése, a tájvédelmi szempontok érvényesítése a pályázatokban, az építésekkel, beruházásokkal, infrastrukturális fejlesztésekkel stb. kapcsolatos szakértői tevékenység, továbbá megkeresés alapján a természetvédelmi kezelésért felelős szervként a hatósági eljárásokban való részvétel. A tájvédelmi szempontok és rendelkezések a készülő természetvédelmi kezelési tervekben is megjelennek. Ezen túlmenően a tájvédelmi feladatokért felelős munkatársak szakdolgozók témavezetését, nyári gyakorlatosok szakmai irányítását is végzik.

Tájvédelmi tárgyú vagy ahhoz kapcsolódó rendezvények: Az Igazgatóság tájvédelmi ügyekért felelős munkatársai 2014-ben vettek részt a Minisztérium és az Igazgatóság által közösen szervezett és a Mórahalmon megrendezésre került, továbbképzési célú Tájvédelmi és Földtudományi Szakmai Napokon, valamint a Minisztérium által szervezett Tájvédelmi Műhelytalálkozó rendezvénysorozat szakmai eseményein. Az Igazgatóság tájvédelmi referens munkatársai a Miskolcon megtartott Magyar Földrajzi Konferencián, és az MTA Tájföldrajzi Albizottsági Ülésén is prezentáltak táj- és természetvédelmi szakmai kérdésekről.

Az Igazgatóság által tájvédelmi szakértői szempontból véleményezett ügyek száma 2014-ben ügýtípusonként a következőképpen alakult:

Településrendezési tervek (52 település):	98 ügy
Építési ügyek:	4 db
Környezetvédelmi:	4 db
Előzetes vizsgálati eljárások:	10 db
Más célú hasznosítás, művelési ág váltás:	2 db
Telekalakítás:	16 db

Közlekedés:	4 db
Villanyos ügyek:	13 db
Vizek:	14 db
Energetika:	1 db
Egyéb ügyek (kutatási engedély, tartási engedély, turisztika, stb.):	17 db
Helyi védett ügyek:	4 db

Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások

Az Igazgatóság működési területén az alábbi jelentős projektkivitelezések folytak, melyekben a tájvédelmi szempontok is hangsúlyosan jelennek meg. *A soltszentimrei szikes puszta élőhely-rekonstrukciója (II. ütem)* keretében 2014. év őszétől megkezdett felszínalakítási munkáinak eredményeként a felszínből kiemelkedő és a tájképet tagoló töltések megszüntetésével a pusztai tájkép beláthatóbbá, nyíltabbá válik. A terület tájesztétikai értékének fokozásához, a nyílt, pusztai tájképet megbontó töltések felszámolásán túl a használaton kívüli vasbeton kerítésoszlopok kiemelése és elszállítása is hozzájárul.

A „*Vizes élőhelyek rekonstrukciója a Kiskunsági Nemzeti Park területén*” c. projekt során a felső-kiskunsági szikes tavak térségében a töltések, gátak elbontása, a kapcsolódó árkok betemetése és a rajtuk felnőtt fásszárú vegetáció eltávolítása által a korábban összefüggő tómedencék újra összekapcsolódhatnak, ami nemcsak ökológiailag, hanem tájképileg is látványos javulást eredményezhet a nemzeti (nemzeti park) és nemzetközi természetvédelmi kötelezettségekkel (Natura 2000, ramszari egyezmény, bioszférarezervátum) is egyaránt védett tájrészen. A kivitelezési munkálatok első szakasza 2013. év végétől kezdődően 2014. február végéig zajlott. A természetvédelmi szempontok miatt 2014. év szeptemberétől folytatódhattak ismét a földmunkák, így a készülttség a november hó végi állapot szerint közel teljesnek tekinthető. A kivitelezési munkák teljes körű elvégzése 2015. augusztusában várható.

A „*Halmok az évszázadok sodrásában – halmok, földvárak természetközeli állapotba való visszaállítása a Duna–Tisza közén*” című projekt kiviteli munkálatai is megkezdődtek 2014-ben. A projekt négy projektterületet (Tiszaalpári-földvár, Érsekhalmi-földvár, Vaskúti-halmok és dunatetőtleni Csárda-halom) ölel fel, mely során cél a kunhalmokat és földvárakat ért bolygatások, roncsolások, károsító (illegális anyagnyerés és hulladéklerakás, ill. a mezőgazdasági művelés következtében erózió visszagyepesítéssel történő megakadályozása) nyomainak megszüntetését szolgáló rekonstrukció megvalósítása. Cél, hogy megőrződjenek és minél szélesebb körben ismertek legyenek azok a védett és ritka fajokat is tartalmazó „élő”-helyek, amelyek az ember tevékenységének köszönhetően alakultak ki, s őrzik a múlt emlékeit, közös örökségünket.

Szabálysértés (esetenként ismertetve a védett és/vagy fokozottan védett madarakkal elkövetett illegális pusztítás, csapdázás és/vagy kereskedelem ügyében folytatott eljárásokat)

A járási hivatalok gyakorlata a természetvédelmi szabálysértési ügyekben továbbra is kirívóan enyhe, jellemző a figyelmeztetés alkalmazása, illetve az eljárás lefolytatásának hiánya.

Tulajdon elleni szabálysértés esetén (jellemzően falopás miatt) tett feljelentéseink eredménytelenül zárulnak, mivel az eljárás alá vonható személyek ismeretlenek maradnak.

Természetvédelmi bírság (esetenként ismertetve a védett és/vagy fokozottan védett madarakkal elkövetett illegális pusztítás, csapdázás és/vagy kereskedelem ügyében folytatott eljárásokat)

Az Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőséghez, az alábbi ügyekben fordultunk természetvédelmi bírság kiszabását kezdeményezve:

- fakivágás engedély nélkül védett természeti területen,
- gyepfeltörések engedély nélkül védett természeti területen,
- engedély nélküli terepmotor-verseny,
- védett állatfajok egyedeinek veszélyeztetése.

Büntető ügyek (esetenként ismertetve a védett és/vagy fokozottan védett madarakkal elkövetett illegális pusztítás, csapdázás és/vagy kereskedelem ügyében folytatott eljárásokat)

2014-ben 4 esetben fa eltulajdonítása miatt tettünk feljelentést, ebből csak a tettenéréssel eljárás alá vont személy esetében zárult eredménnyel az eljárás.

Tavaly 4 esetben indult eljárás természetkárosítás alapos gyanúja miatt az alábbi ügyekben:

- ragadozó madarak mérgezése; a mérgezési esetekben tett feljelentések alapján eddig eredményes nyomozás nem volt;
- védett állatfaj élő egyedei engedély nélküli behozatala, veszélyeztetése.,

A mérgezéses esetek száma valamelyest csökkent, de méreggel visszaélés alapos gyanúja esetén akkor is tettünk feljelentést, amikor ez a cselekmény egy pásztorkutyát pusztított el.

Polgári perek

Az elmúlt évben 7 polgári peres ügye keletkezett az Igazgatóságnak. Ebből négy esetben munkaügyi perben a volt dolgozók a rendkívüli munka elmaradt munkabérének megfizetését, kártérítést követelnek. Három kártérítési per is indult, melyből kettő esetben a természetvédelmi előírások betartásából, betartatásából eredő tényleges kárt, elmaradt hasznót követelik a felperesek. Egy kártérítési ügy pedig baleset miatt indult; a felperes a vagyoni kára mellett a nem vagyoni kárát is kéri megtéríteni. A pernyertesség aránya: 1 db nyertes, 6 per folyamatban. A perek értéke kb. 31 millió Ft-ot tesz ki.

Közigazgatási perek

Az Igazgatóság 2014-ben egy esetben avatkozott be közigazgatási perbe az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség pernyertessége érdekében. Az ügyben a felperes megnyerte a pert, és az eljáró hatóságot a bíróság új eljárásra utasította. Ezen túl a 3.2. pontban vázolt kisajátítási eljárásban hozott határozat elleni közigazgatási per még mindig folyamatban van.

Természetvédelmi Őrszolgálat

Személyi feltételek

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat 2014-ben **27 fő természetvédelmi őrrrel egy fő nyilvántartási referenssel és egy fő prémium nyugdíj programban résztvevő munkatárssal látta el szolgálati feladatait.** 2014. személyi változásai: 2014. január 1-től a Homokhátság Természetvédelmi Tájéegység Bugaci

természetvédelmi őrkörületében Lucza Márk természetvédelmi őrkörület-vezető látja el természetvédelmi őri feladatait. A négy természetvédelmi tájegységben további változás nem történt, a tájegységvezetők természetvédelmi őrkörülettől történő függetlenítése továbbra sem megoldott, a rájuk bízott tájegységvezetői feladatok (irányítás, koordináció, felügyelet stb.) mellett egy-egy természetvédelmi őrkörület védelmi feladatait is el kell látniuk.

A természetvédelmi őrszolgálat személyi állomány 2014. évi összetételét az alábbi táblázat mutatja:

Természetvédelmi Őrszolgálat	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Természetvédelmi őr	25	2	27
Természetvédelmi Őrszolgálati Osztályon dolgozó nyilvántartási referens	1	-	1
Természetvédelmi Őrszolgálati Osztályon dolgozó prémium nyugdíj programban résztvevő munkatárs	1	-	1
Összesen:	27	2	29

A Természetvédelmi Őrszolgálat tagja közül 25 fő rendelkezett felsőfokú szakirányú végzettséggel, egy fő 2014-ben államvizsgázott; további 2 fő záróvizsgával rendelkezett, hiányzó nyelvvizsgájuk letétele folyamatban van. 2 fő sikeres természetvédelmi őri vizsgát valamint maroklőfegyver vizsgát tett 2014-ben; 4 fő hivatásos vadász rendészeti vizsgát tett; szolgálati célú kis géphajó vezetői vizsgával 13 fő természetvédelmi őr rendelkezik, a KNPI Duna folyam szakaszára valamint a Tisza folyó szakaszra szakaszvizsgával rendelkeznek.

Egy főre eső működési és védett természeti területet az alábbi táblázat mutatja:

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Egy főre eső működési terület (ha)	40 385	3 700	169 552
Egy főre eső védett természeti terület (ha)	4 440	1 314	7 340

Technikai felszereltség

A Természetvédelmi Őrszolgálat működési feltételei, technikai eszközökkel való ellátottsága megfelelő. 2014-ben 27 fő természetvédelmi őr rendelkezett megfelelő minőségű szolgálati távcsővel; a vizes, illetve pusztai területen dolgozó természetvédelmi őrok rendelkeztek állványos távcsővel. 26 fő rendelkezik szolgálati maroklőfegyverrel, 1 fő szolgálati maroklőfegyver megszerzési eljárása a szolgálati épület lakhatósági eljárásának lezárása után fog megvalósulni. A Természetvédelmi Őrszolgálat tagjai számára a terepi egyenruha kiegészítő elemekkel együtt biztosítva van; társasági egyenruhával 25 fő rendelkezik, 2 fő természetvédelmi őr ruhájának a gyártása folyamatban van. A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat 10 db EDR kézi rádió adó-vevő készülékkel rendelkezik, amelyeket rendezvények felügyeleténél, illetve nagy létszámú hatósági ellenőrzéseknél használtunk 2014-ben. Szolgálati telefonszámmal valamennyi Természetvédelmi Őrszolgálati Osztályon dolgozó munkatárs rendelkezik. GPS készülékkel valamennyi természetvédelmi őr rendelkezik.

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat 2014-ben 24 db gépjárművel, 2 db kisgéphajóval, 2 db ladikkal rendelkezett az osztály. 2014 végén három fő természetvédelmi őr használt saját gépjárművet szolgálatellátásra. Két fő természetvédelmi őr rendelkezett 2014-ben szolgálati lóval.

Polgári természetőrök

2014-ben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság 87 fő polgári természetőrrel állt kapcsolatban természetvédelmi őreinken keresztül. 2014-ben további 46 fő polgári természetőrnek tartottunk képzést és vizsgát, a lejárt megállapodások meghosszabbítása elkezdődött.

Feladatellátás

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálat hatósági feladatait a vonatkozó jogszabályok szerint végezte 2014-ben. A 2012. évi CXX. törvény 23. szakaszában meghatározottak alapján a rendészeti feladatokat ellátó személyekre vonatkozó képzést és rendészeti vizsgát 27 fő természetvédelmi őr teljesítette. Az éves kötelező lögyakorlatot valamennyi természetvédelmi őr teljesítette. Kényszerítő eszközök közül a 27 db gázspray került beszerzésre.

Hatósági feladatellátás

2014. évben a Természetvédelmi Őrszolgálat által végzett hatósági munka mérőszámai, a jelentési rendnek megfelelően a következő volt:

Hatósági intézkedések megnevezései	Összesen
Figyelmeztetés	43
Helyszíni bírság	2
Szabálysértési feljelentés	0
Közig. Hatóság felé tett feljelentés	57
Büntető feljelentés	4
Közig. Határozatok ellenőrzése	962
Kényszerítő eszköz használat	0
Közös szolgálat ellátás más hatósággal	198
Helyszíni bírság érték (Ft)	20 000
Természetvédelmi őr által intézett ügyirat (július–december)	440
Természetvédelmi őr közreműködésével intézett ügyirat (július–december)	1 293
Rendkívüli események	8

153 db *őri jelentés* érkezett be 2014-ben, ebből 8 db szólt rendkívüli eseményről. 4 esetben történt madármérgezés-gyanús esemény. 24 db *tűzeset* volt.

Együttműködés más hatóságokkal

Rendőrséggel való együttműködés: 2014-ben 73 közös járőrnapot teljesítettek a természetvédelmi őrök. A közös ellenőrzések célja, területellenőrzések, általános körű külterületi szolgálatok, vadászati horgászati ellenőrzések, falopások megelőzése, a rendőrség által szervezett akciókban való részvétel (tanyaakció, védett értékek árusításának kiszűrése a helyi vásár területén). Közös helyszínelést tartottunk a madármérgezés-gyanús esetek

kapcsán. Közös szolgálatok során több alkalommal volt tettenérés, a rendőrség részéről eljárás indult. Tanúkihallgatások több esetben voltak.

Nemzeti Nyomozó Hivatal munkatársaival, 11 alkalommal volt közös területbejárás a mérgezésügyek és a külföldi vadászok természetkárosító tevékenysége kapcsán.

Csongrád Megyei RFK Határrendészeti kirendeltség kollégáival, a szegedi kirendeltséggel havonta egy alkalommal, összesen 12 napon volt közös szolgálat, a mórakalmi kirendeltséggel havonta két alkalommal a vegetációs időn kívüli időszakban, vegetációs időszakban havonta egy alkalommal, összesen 18 alkalommal volt közös szolgálat.

2012. év végén együttműködési megállapodásokat kötöttünk egyes rendészeti feladatok ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvények az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításról szóló 2012. évi CXX. törvényben foglaltaknak értelmében a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapitánysággal, a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitánysággal, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitánysággal és a Pest Megyei Rendőr-főkapitánysággal. Ennek értelmében, 2014-ben is havi rendszerességgel elektronikus úton tájékoztatást küldtünk az őrszolgálat szolgálatellátásának rendjéről, valamint egyéb tevékenységéről, továbbá a közös szolgálatok beosztását egyeztetjük. A KNPI illetékességi területén a védett természeti területeket érintő Rendőrkapitányságokkal rendszeres kapcsolatot tartunk, a közös szolgálatokat közösen szervezzük, és egyeztetünk az aktuális feladatokról.

Vízirendészettel való együttműködés: 2014-ben 19 alkalommal volt közös szolgálat a Tiszai Vízügyi Rendészeti kirendeltséggel, közös területellenőrzés, halászati, horgászati, falopás megelőzési célból.

Katasztrófavédelemmel való együttműködés: 2014-ben 24 esetben volt tüzeset. 2014. március-április hónapban, a vegetációtüzek időszakában, közös területbejárások, területellenőrzések a tűzveszélyes területeken. Éves tiszti értekezleteken, valamint a Bács-Kiskun és Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Tűzmegelőzési Bizottság által szervezett szabadtéri tüzek megelőzésével kapcsolatos munkacsoport munkájában rendszeresen részt vettünk. Mindkét megyében a Katasztrófavédelmi Igazgatósággal jól működő együttműködés volt 2014-ben. Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság bemutatóval vett részt a Fehér-tavi Darvadozás programjában.

Egyéb hatóságokkal való együttműködés 41 esetben:

Bács-Kiskun és Csongrád Megyei Kormányhivatal

Alsó Tisza Vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

Közép-Dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság

Alsó-Duna Völgyi Vízügyi Igazgatóság

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bács-Kiskun Megyei Vám- és Pénzügyőri Igazgatósága

Építésügyi Hatóság

Bányahatóság

Közigazgatási határozatok ellenőrzése: 2014-ben 962 alkalommal, elsősorban kaszálások, legeltetések, téli legeltetések ellenőrzése, vadászati ellenőrzések, erdészeti igazgatóság és a KÖTEFE-ek által kiadott határozatok ellenőrzése, vízjogi üzemeltetési engedélyek ellenőrzése.

MVH ellenőrzések: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködött az agrár-környezetgazdálkodási program kapcsán az Igazgatóságra háruló területellenőrzési kötelezettség végrehajtásában. 2014-ben 200 alkalommal vettünk részt MVH ellenőrzésben. MVH tanfolyamon februárban 5 fő természetvédelmi őr vett részt.

Hatósági típusú tevékenységen kívüli feladatok ellátása

Rendezvényeken való részvételek:

Tűzok Ünnepe, Böszörménypuszta: A KNPI által rendezett program, 4 fő természetvédelmi őr közreműködött a feladatok végrehajtásában.

Szent Iván Nap, Futóhomok Félmárton, Bugac: A KNPI által rendezett program, 8 fő természetvédelmi őr közreműködött a feladatok végrehajtásában.

Kurultáj, Bugac: KNPI bemutató helyén és a KNPI Bugac törzsterületén 12 fő természetvédelmi őr részvételével közreműködés a nemzeti park népszerűsítésében, bemutatásában, valamint a védett természeti területen természetvédelmi őr jelenlét biztosítása.

Természetvédelmi Örök Világnapja: megemlékezés házon belül, valamint sajtó hírből.

Együttműködés Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság a Palics–Ludas Közvállalattal (a Szabadka környéki védett területek kezelője). 2014-ben megalakult és elkezdte működését az együttműködéssel foglalkozó munkacsoport, melynek a fő feladatai a következők:

- A természetvédelmi őrszolgálatok határ menti tevékenységének összehangolása, rendszeres és periodikus, közös szolgálat a határ mindkét oldalán
- A védett természeti értékekre – különös tekintettel a határ mindkét oldalán előfordulóakra – vonatkozó állomány követési tevékenység összehangolásában
- Határokon átnyúló közös pályázatok kimunkálásában
- A határ menti ökoturizmus és természetvédelmi bemutatás elősegítésében (mind a saját projekteken belül, mind más projekt részvételében)

Pásztorünnep, Bugac: A KNPI által rendezett program, 12 fő természetvédelmi őr közreműködött a feladatok végrehajtásában.

III. Fehértavi Darvadozás: A KNPI által rendezett program, 12 fő természetvédelmi őr közreműködött a feladatok végrehajtásában.

Iffjú Kócsagőr Program: A Természetvédelmi őrszolgálat népszerűsítésére indított programban a KNPI Természetvédelmi őrszolgálatából 6 fő természetvédelmi őr vett részt 6 fő diákkal. A program szervezésében, lebonyolításában országos szinten részt vett egy kollégánk.

A KNPI természetvédelmi őrök a fent említett nagyobb rendezvényeken túl a saját őrkerületeikben a falunapokon, kisebb rendezvényeken, iskolákban segítettek az Ökoturisztikai és Környezeti Nevelési Osztály környezeti neveléssel és természetvédelmi szemléletformálással kapcsolatos oktatási, ismeretterjesztési, ökoturisztikai és közönségszolgálati feladatainak ellátását, valamint részt vettek az Állattenyésztési Napokon Hódmezővásárhelyen, a Petőfi túrán Izsákon, a HM Fesztiválon, a Tésztafesztiválon, Operett Gálán, Sárfehér Napokon.

Pályázatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi őrszolgálat részt vett az osztály szakterületét érintő pályázatok előkészítési és lebonyolítási szakaszában a szakmai konzultáció folytatásában, véleményezésben és egyeztetés lebonyolításában az Igazgatóság más osztályain dolgozó, a pályázattal érintett szakterületen tevékenykedő munkatársakkal együttműködött. Összesen 20 fő természetvédelmi őr vesz részt különböző pályázatokban.

Jogi és Igazgatási Osztállyal való együttműködés: A Jogi és Igazgatási Osztályhoz, valamint a Természetvédelmi őrszolgálati Osztályhoz tartozik a Belügyminisztérium által üzemeltetett Szabálysértési Nyilvántartási Rendszer. A nyilvántartások jogszabályi alapját az Sztv. képezi. A Szabálysértési Nyilvántartási Rendszeren belüli feladatokon túl a Jogi és Igazgatási

Osztályhoz kerülnek további ügyintézésre a természetvédelmi örök által tett természetvédelmi szabálysértést vagy bűncselekményt tartalmazó bejelentések, feljelentések.

Monitorozási feladatokban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata közreműködött az Igazgatóság működési területén a Védett Természeti Területek Törzskönyve és a Védett Természeti Értékek Törzskönyve (Törzskönyvek) adatainak gyűjtésében a Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) által meghatározott struktúra szerint. A monitorozási adatok gyűjtése az év elején kiadott terv alapján folyt, azonban a kiadott feladatot nem sikerült hiánytalanul teljesítenünk.

KNPI vagyongazdálkodási feladataiban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata közreműködött az Igazgatóság természetvédelmi kezelési munkáinak előkészítésében, végrehajtásában. A haszonbérleti szerződések pályáztatásának előkészítésében, a birtoktestek kialakításában valamennyi természetvédelmi ör részt vett, akinek a természetvédelmi örkerületében KNPI kezelésében levő föld található.

A KNPI saját vagyongazdálkodásban és saját hasznosításban álló mezőgazdasági területek „helyes mezőgazdasági és környezeti állapotára” irányuló előírások és a „jogszabályban foglalt gazdálkodási követelmények” betartását megalapozó, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálati Osztályának és Területkezelési Osztályának együttműködési kötelezettségéről szóló igazgatói utasítás szabályozása alapján a természetvédelmi örök teljesítették a feladatot.

KNPI közmunkaprogramban való részvétel: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata közreműködött az Igazgatóság által szervezett és koordinált közmunkaprogramban. 2014-ben 2 közmunkaprogramban vett részt az Igazgatóság, melyben 57-60 fő közmunkás feladatait 17 fő természetvédelmi ör koordinálta a természetvédelmi örkerületében az elvégzendő feladatokat, továbbította az eszközöket, felszereléseket, anyagokat a munkák elvégzéséhez, adminisztrációs feladatokat végeztek.

Ügyeleti rendszer: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálata munkaidő után is elérhető telefonos ügyeleti rendszert üzemeltet. Az ügyeleti telefonszám működtetésében, a hívások fogadásában és a bejelentések kezelésében 5 fő természetvédelmi ör és 1 fő nyilvántartási referens vesz részt, heti váltásokban. 2014-ben több mint 400 hívás érkezett az ügyeleti számra. 2014-ben a természetvédelmi örök 36 faj 122 egyedét mentették, amelyek a Szegedi Vadasparkba vagy a Kecskeméti Vadaskertbe kerültek, egy részük sikeresen szabadon lett engedve.

Üzemi vadászterületek: A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság két vadászterületen látja el vadgazdálkodási feladatait: Bócsai üzemi Vadászterület, Kunszentmiklósi Földtulajdonosok Vadászterület. Ebben a feladatban 5 fő természetvédelmi ör és 1 fő kerületvezető erdész vesz részt.

Képviselői hazai vagy nemzetközi testületekben: A KNPI Természetvédelmi Őrszolgálatából 6 fő természetvédelmi ör képviseli az Igazgatóságot 10 hazai vagy nemzetközi testületben.

Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra, társadalmi kapcsolatok

Látogató-, és oktatóközpontok

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság két erdei iskolát üzemeltet. A Naprózsa Erdei Iskola a fülöpházi homokbuckák területén található, 30 személy befogadására alkalmas. Van laborja, gyógynövénykertje, szabadtéri foglalkoztatója, és a terepi vizsgálatoknak helyszínt biztosító tanösvénye. Az alapvető terepi eszközökkel rendelkezik, de felújításra szorul, ami 2014-ben a

fűtés korszerűsítéssel megkezdődött. Az év folyamán 2 erdei iskolás csoportot fogadott az épület, hosszabb ideig kutatók és a közeli védett területen élőhelyrekonstrukciós munkákat végző munkások használták szállásként az épületet.

A Kontyvirág Erdei Iskola a KNP Szikra és az Alpári-rét területén levő 44 fős korszerű épület. 2013-ban KEOP támogatással szabadtéri foglalkoztatók kerültek kialakításra, terepi és beltéri oktatási eszközök kerültek beszerzésre. Az erdei iskola ismert az iskolák körében, ezért jó kihasználtsággal működik. A Naprózsa Erdei Iskola 2014-ben, a Kontyvirág Erdei Iskola 2013-ban szerezte meg 5-5 évre programjaira a minősítést.

A KNPI két látogatóközpontot, a kecskeméti Természet Házát és a Tisza-völgyi Bemutatóházat (Pusztaszeri TK) üzemeltet. A Természet Házában levő interaktív kiállítás több új elemmel bővült. Bugacon a Páztormúzeum és a tanösvények a tűz utáni természeti állapot figyelembe vételével áthelyezésre kerültek, a látogatás zavartalan.

Tanösvények

22 tanösvény van a KNPI működési területén. 2014-ben a fülöpházi homokbuckák területén a Garmada tanösvény, a Kelemen-széknél a Gulipán tanösvény, a Szikra és az Alpári-rét területén a Kontyvirág tanösvény teljesen megújult. A Gulipán tanösvény tábláin QR kód alkalmazásával angol nyelvű információk is elérhetők.

A tanösvények karbantartása, felújítása folyamatosan történik. Új tanösvények elsősorban a KEOP projekttel érintett területeken készülnek: Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár, Böddi-szék, Tiszaalpári Várdomb tanösvény. A Pusztaszeri TK területén 29 db új tájékoztató tábla lett kihelyezve, így a tájvédelmi körzet minden fontos pontján, településén megfelelő információk állnak a lakosság és a turisták részére.

Egyéb bemutatóhelyek

A bugaci Páztormúzeumban levő állandó kiállítást szakember mutatja be, aki megjelenésében és a nyújtott információkban magas szinten ismerteti a pástorok hagyományait. A tiszalpári Árpád-kori falurekonstrukció a kísérleti régészet elvei szerint hagyományos anyagokból készült 2001-ben. Jelenleg elég leromlott állapotban van, sajnos terveink ellenére 2014-ben nem sikerült felújítani, ezért ez 2015 egyik kiemelt feladata.

A Kunszentmiklóson levő Virágh-kúria kiállítása a környék természeti és néprajzi értékeit mutatja be állandó kiállítás formájában. A korábban meglevő üzemeltetési megállapodást annak lejártát követően Kunszentmiklós önkormányzata felmondta, mert a korábban itt levő Tourinform irodát megszüntették. A polgármester viszont jelezte, hogy átvennék az épület teljes üzemeltetését. Ennek ügyintézését 2015-ben elindítják.

A Rákospipera-védelmi és Oktató Központban a LIFE+ program lejárta miatt sokkal kevesebb vendég fordult meg. A bemutatást az illetékes természetvédelmi őr kollega tudta megoldani, főleg szakmai érdeklődésű csoportok részére.

A Csólyospálosi Földtani Feltárás bemutatóhely önállóan működő terepi bemutatóhely, több alkalommal szakvezetési túrákat is szerveztünk ide.

Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

2014-ben új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmény nem készült. KEOP pályázat keretében a Kelemen-széken teljesen megújult a Gulipán tanösvény, MOL támogatással elkészült a Szikra és az Alpári rét területén a Kontyvirág tanösvény, és 29 új információs tábla került ki a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetbe. Így ott teljesen kicserélődtek a több évtizedes

táblák. A Tisza-völgyi bemutatóház kertjében új interaktív táblák szolgálják a környezeti nevelést és a látogatókat.

Szakvezetési túrák

Igazgatóságunk 2014-ben 47 szakvezetési túrát szervezett az egyéni érdeklődőknek, családoknak. Jellemzően tematikus túrákat szerveztünk (pl. „A téli nádasok élővilága, Kerékpártúra a „Nagy víz nyomába”, Csatangolás a Csodaréten, Türelmes túrázók madárlese a Csaj-tón stb.) A Vadonleső programhoz kapcsolódva három túrát szerveztünk a zöld levelibéka (Kolon-tó), a fehér tündérrózsa (Töserdő) és az imádkozó sáska (Bugac) monitorozásához kapcsolódva. A Tűzokünnep Böszörményen nevű rendezvény igen népszerű, ezért minden évben megrendezzük ezt az egész napos rendezvényt. Itt a tűzokvédelmi előadások, tűzokos bábelőadás, gyermekrajz pályázat mellett játszóház, kézműves foglalkozás és a fő attrakció természetesen a dürgő tűzokok megfigyelése volt. A változatos helyszíneken zajló túrák, az Európai Nemzeti Parkok Napja és a Magyar Nemzeti Parkok Hete alkalmából szervezett családi programok és túrák egyre népszerűbbek. 3 interaktív foglalkozás, 2 kerékpártúra, 1 víztúra és egy nyílt nap a Rákospalota-védelmi és Oktatóközpontban várta a látogatókat.

A nagyrendezvényeken (pl. Ősök Napja, III. Futó-homok Félmaraton, Szent Iván Nap, Szent Mihály Napi Vigasságok) naponta több alkalommal is szerveztünk túrákat, tematikus terepi programokat.

A turisták számára az Igazgatóság által nyújtott turisztikai szolgáltatásokat (pl. szakvezetések) az esetek nagy részében díj fejében nyújtja az Igazgatóság. Az Európai Nemzeti Parkok Napja és a Magyar Nemzeti Parkok Hete rendezvényei térítésmentesen, vagy jelentős kedvezménnyel látogathatók. Az árak a nyújtott szolgáltatástól függően változnak (pl. szervezett autóbusszos terepi kirándulás). A Magyar Természetbarát Szövetség szervezett természetjárói és az MME tagok részére a szakvezetési túrákon való részvételhez kedvezményt biztosítunk. Kedvezményt kapnak a Természet Házában a Kecskemét város által bevezetett Kecskemét Turista Kártya birtokosai is.

Ebben az évben sajnos nem növekedett a szervezett iskolai csoportok terepi programjainak a száma. Jelentősen emelkedett viszont az óvodások száma, ami az életkoruknak megfelelően szervezett, a Kiskunság védett növényeit és állatait bemutató interaktív bábos programoknak köszönhető.

A látogatók szívesen használják a nemzeti park tanösvényeit, melyek a településekről könnyen megközelíthetők, és egész évben szabadon látogathatók.

Erdei iskolák

A **Naprózsa Erdi Iskola** (Fülöpháza). Mivel az erdei iskola épülete felújításra szorul, csak 2 erdei iskolai turnust tudtunk fogadni. Nem erdei iskolai programok azonban voltak (pl. egyetemi terepgyakorlat, szakmai konferenciák). Az inváziós fajok irtása KEOP projekt miatt az épület a szezonban 3 hónapig foglalt volt. Összesen 139 fő használta az épületet, 784 vendégéjszakát itt töltve.

A **Kontyvirág Erdi Iskola** (Lakitelek) sikeresen megújította minőségét 2014-ben. 22 erdei iskolai csoport és 15 nyári tábori csoport volt. 18 csoport (532 fő) csak programot kért. Az erdei iskolában 1894-en vették igénybe a szolgáltatásokat, és 3110 vendégéjszakát töltöttek itt.

Mindkét erdei iskolában Üdülési csekket és SZÉP kártyát elfogadtunk a szálláshely szolgáltatás kiegészítésére.

Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

KNPI saját rendezvényei: Túzokünnep (Böszörmény), Bugaci Páztornapok (Bugac), III. Futó-homok félmaraton (Bugac), Magyar Nemzeti Parkok Hete, Múzeumok éjszakája (Kecskemét; Tisza-völgyi bemutatóház), III. Fehér-tavi darvadozás (Szegedi Fehér-tó).

Vándorkiállítások: 23 alkalommal 17 településen szerveztünk vándorkiállítást, ahol a Herman Ottó év kapcsán készült kiállításunk, illetve KNP egyéb kiállításai szerepeltek. A Természet Házába 4 időszaki kiállítás volt. Megszerveztük a Nemzeti Parkok Hete helyi rendezvényeit 6 napon keresztül.

42 alkalommal szerveztünk szakvezetési túrákat a nemzeti park területeire.

Az év során két alkalommal írtunk ki pályázatot a Nemzeti Parki Termék Védjegy elnyerésére. Így jelenleg 15 pályázó használhatja a KNPI NP termék védjegyet.

Környezeti nevelés, szemléletformálás: A Természet Háza (Kecskemét) és a Tisza-völgyi Bemutatóház (Szatymaz) a látogatóközponti funkciók mellett a nemzeti parkban folyó környezeti nevelés két fontos helyszíne. Mindkét helyen az óvodás kortól a felnőttekig minden korosztály számára rendezünk foglalkozásokat, előadásokat. Az óvodások és kisiskolások részére mesésarkot alakítottunk ki, ahol nyolcféle tematikus bábos természetismereti foglalkozást tartunk. Elkészült a Természet Háza emeleti kiállítóterében az interaktív kiállítás.

A „Túzokünnep Böszörményen” és a III. Fehértavi darvadozás nemcsak ökoturisztikai rendezvény volt, hiszen pl. a tűzokkal és a madárvonulással kapcsolatos rajzversenyt és kiállítást, illetve terepi természetismereti versenyt is szerveztünk. A Darvadozás terepi versenyének győztesei a Kontyvirág Erdei Iskolában vesznek részt egy két napos programon 2015 márciusában.

Hagyományosan népszerű az óvodák körében a számukra szervezett környezeti nevelési programok sora. A programok egy részét a Természet Házában, másik részét pedig az intézményekben bonyolítjuk le.

Nagyon népszerű a Múzeumok éjszakája rendezvényünk a Természet Házában. „Elvárásolt liget” kalandozások a Hankovszky-ligetben c. program mellett a Naurzum Természetvédelmi területtel meglevő szakmai kapcsolatok okán (Kazahsztán) a sztyeppék volt a fő téma: fotókiállítás, mongol zenei bemutató, mongol képzőművészeti kiállítás (Batmyagmar Purevjav mongol festőművész, KNPI központja), a Tisza-völgyi bemutatóházban szervezett éjszakai lepkevadászati és madarászás.

Az Igazgatóság a működési területén, több telephelyen is végzi a természetvédelmi szemléletformálással, bemutatóval, tájékoztatással, ökoturizmussal kapcsolatos feladatait. A célcsoportok a helyi lakosság, a nemzeti park iránt érdeklődő egyéni és csoportos vendégek, iskolások. Ennek eredményes végrehajtását a saját kezelésünkben levő bemutató és kiállítóhelyek, két erdei iskola, tanösvények, túraútvonalak, mint technikai háttér szolgálják. A személyi háttér a Természetismereti osztály dolgozói, és az Igazgatóság más területen dolgozó munkatársai (pl. természetvédelmi őrszolgálat) is biztosítják.

A Rákosi-védelmi és Oktatóközpont (Kunpeszér), 2013. év végéig igen magas szintű szemléletformálási tevékenységet végzett. A program lezárásával ez a jórészt megszűnt, mivel az itt dolgozó környezeti nevelő munkatárs alkalmazása is megszűnt. Jelenleg KNPI területileg illetékes természetvédelmi őrre előzetesen egyeztetett időpontokban fogadja a csoportokat.

KNP könyvtár: A könyvtári állomány: 48 folyóirat, közel 5000 dokumentum áll a KNP dolgozói és a külsős olvasók rendelkezésére.

Könyvtári szolgáltatások: helyben olvasás, kölcsönzés (dolgozók részére), fénymásolás, szkennelés, CD/DVD írás, spirálozás, könyvtárközi kölcsönzés. Saját kiadványaink részére kapcsolattartás az OSZK ISBN Irodájával. Kötelezpéldány szolgáltatás.

Könyvtári kapcsolatok: Mátra Múzeum, MTA ÖBKI Könyvtár, Bács-Kiskun megyei könyvtár, a TTM könyvtárai, Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága, Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, Nimfea Egyesület, Bács-Kiskun és Csongrád megyei Múzeumok Igazgatósága, Keve András Könyvtár, MTA RKKI, Egyetemi tanszékek könyvtárai.

A KNPI működteti a www.knp.hu, a www.facebook.hu/KiskunsagiNemzetiPark és a www.kontyvirag.hu honlapot. A Kontyvirág Erdei Iskola saját honlappal rendelkezik (www.kontyvirag.hu).

Közreműködünk a www.magyarnemzetiparkok.hu honlap és közösségi oldal, a www.nemzetiparkitermek.hu folyamatos frissítésében.

Vetélkedők, versenyek

	Jellege	Szerepünk	Résztvevő
Kaán Károly Országos Természetismereti Verseny	országos	megyei forduló szervezése	7 iskola 23 fő
Madarak és fák napja Természetismereti Vetélkedő	országos	területi forduló szervezés	7 iskola, 13 csapat 39 fő
Madarak és Fák Napja a Kecskeméti Arborétumban	terepi játék	Szervezés, lebonyolítás (KEFAG ZRT.-vel közös rendezvény)	7 óvoda 13 iskolai osztály 543 fő
Tavaszköszöntő természetismereti verseny	megyei	saját szervezés	17 általános iskola 122 fő
Természetismereti rajzpályázat	megyei	A kecskeméti Corvina Általános Iskolával közös szervezés	479 pályamű
Madárvonulás Gyermekszemmel rajzpályázat	országos	saját szervezés	1400 pályamű
„Barátunk a természet” Magyar Népművelők Egyesülete	országos	Feladatok összeállítása, zsűrizés	108 fő
Középiskolák környezetvédelmi versenye	városi	Feladatok összeállítása, zsűrizés	59 fő
Vadonleső „Titokzatos sün-történetek” pályázat	országos	működési területen szervezés	13 pályázó

Kiadványok

- A KNPI szerkesztésében 2014 végén elkészült a Boróka füzetek sorozat folytatásaként egy angol nyelvű, összefoglaló kiadvány „Excursions in the Kiskunság National Park” címmel, amely 96 oldalon mutatja be a Kiskunsági Nemzeti Park védett természeti területeit, értékeit, ökoturisztikai lehetőségeit az érdeklődő külföldi látogatóknak, kutatóknak leírásokkal, színes fotókkal illusztrálva.
- Kiadtuk a KNPI 2014. évi programfüzetét 5000 példányban.

Látogatóstatisztika

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyeinek regisztrált látogatói:

Bemutatóhely neve	Fizető látogatók (fő)	Nem fizető látogatók (fő)	Összesen (fő)
Természet Háza	4131	480	4611
Tisza-völgyi Bemutatóház	1370	700	2070
Páztormúzeum (Bugac)	12839	2307	15146
Virágh-kúria (Kunszentmiklós)	0	950	950
Regisztrált látogatók a bemutatóhelyeken összesen	18340	4437	22777

A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői

Szolgáltatás típusa	Fizető látogatók (fő)	Nem fizető látogatók (fő)	Összesen (fő)
Szakvezetési túra, nyílt túra	3698	9200	12898
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény	735	14798	15533
Erdei iskolai program	395	0	365
Természetvédelmi táborok	1702	0	1702
Csónak- és kenutúrák	20	0	20
III. Futó-homok félmaraton	0	380	380
III. Fehér-tavi darvadozás	0	1800	1800
Kihelyezett kiállítások, falunapok, vásárok	0	31846	31846
Múzeumok éjszakája	0	449	449
Természetismereti versenyek	22	187	209
Foglalkozások, rendhagyó órák	3780	2272	6 052
Kihelyezett kiállítások, falunapok	0	31846	31846
Regisztrált igénybevevők összesen:	10352	61312	71664

Szálláshelyek a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság működtetésében:

Szállóvendégek száma (fő) erdei iskolában: 1995

Vendégéjszakák száma (fő): 4080

Összesített adatok

Bemutatóhelyek és szolgáltatások: 94441

Szállóvendégek: 1995

Mindösszesen: 96436

A látogatókat a kiállítóhelyeken, látogatóközpontokban és szervezett csoportok, programok esetén tudjuk regisztrálni. Mivel a tanösvényeink szabadon látogathatók, azok forgalmát csak becsülni lehet.

Társadalmi kapcsolatok

A külső szervezetekkel történő kapcsolattartás és együttműködés az alábbiak szerint valósult meg:

- Környezetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetsége (KOKOSZ): a KNPI Naprózsa Oktatási Központ néven 4 telephellyel tagja a szövetségnek.
- Az Igazgatóság erősíti „regionális erdei iskolai központ” szerepét. Folyamatos kapcsolatot tartunk a térségben működő Zöld óvodákkal és Ökoiskolákkal pl. a minden év februárjában megszervezett fórum, hírlevelek keretében.
- A Magyar Környezeti Nevelési Egyesületnek (MKNE) több kollégánk egyéni tagja.

- A KÖRLÁNC Egyesület több csoportjával működünk együtt (Szeged, Kecskemét) környezeti nevelési programok, képzések, továbbképzések megtartásában.
- Aktív szervezői és résztvevői vagyunk a hazai nemzeti parkok környezeti nevelői szakmai találkozójának.
- Folyamatos és rendszeres a kapcsolatunk a működési területünkön levő oktatási intézményekkel (általános iskolák, óvodák, középiskolák), kiemelten a Zöld óvodákkal, és Ökoiskolákkal, részükre minden februárban Fórumot szervezünk.
- A gyakorló pedagógusokkal való kapcsolattartás érdekében virtuális Pedagógus Műhelyt működtetünk (alkalmi személyes találkozók, igény szerinti elektronikus kapcsolat).
- A környezeti nevelés területén a Százszorszép Gyermekház, a Rendezvényház Nonprofit Kft (Szeged) és a kecskeméti Ifjúsági Otthon és a KEFAG Zrt. és a Porta Egyesület (Kecskemét) állandó partner foglalkozások, szakkörök, terepi akciók szervezésében, zöld jeles napok megünneplésében.
- Folyamatos szakmai kapcsolatban állunk erdei iskola szolgáltatókkal, ökoturizmussal foglalkozó vállalkozókkal, önkormányzatokkal, civil szervezetekkel.
- Az Országos Erdei Óvoda és Iskola Programot működtető Erdei Iskola Szolgáltatók Érdekegyeztető Tanácsa mellett működő Szakmai Testület elnöke egy munkatársunk.
- Aktívan együttműködünk a térség Tourinform irodáival.
- A Máltai Szeretetszolgálat és a Táj-Kép-Festő amatőr festők szervezetét kedvezményes táboroztatási lehetőséggel támogattuk (kedvezményes szállás, programok vezetése).
- Folyamatos kapcsolatunk van a BKM Közművelődési Intézettel, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Bács-Kiskun és Csongrád megyei szervezetével, részt veszünk a falugondnok képzéseikben (Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete).
- NATURART Magyar Természetfotósok Szövetsége rendezvényeinek adunk helyet.
- A kecskeméti Hunyadivárosi Részönkormányzattal együttműködve helyet adtunk rendezvényeiknek (Hunyadivárosi Napok kiállítása, gyermekfoglalkozások, Madárbarát Hunyadiváros program).
- Csongrád Megye több településének önkormányzatával együttműködést kötöttünk az iskolai környezeti nevelési programok megvalósításának anyagi segítésére. (Szeged, Algyő, Baks, Szatymaz).
- Támogatjuk a Varázslatos Magyarország természetfotós pályázatát.
- Helyet biztosítunk a Kecskeméti Világjáró Klub Egyesület rendezvényeinek, ahol ismeretterjesztő előadásokat tartunk.
- A Magyar Természetbarát Szövetség tagjai részére kedvezményes belépést biztosítunk a nemzeti park által szervezett terepi programokra, illetve a szálláshelyeinket kedvezményrel vehetik igénybe.
- A Természet Házában működő Zöld Könyvtár heti 5 alkalommal fogadja a külső látogatókat.
- Kapcsolatépítés és közös rendezvények szervezése Bugacon a Duna-Tisza Magyar Pásztorkutyás Egyesülettel.
- Jeles napok szervezésében, lebonyolításában együttműködünk a Kecskemét és Szeged város zöld szervezeteivel, mozgalmáival, intézményeivel.
- ÉDOSZ KINIZSI Sport és Természetjáró Szakosztállyal közösen a Duna-Tisza köze turistautak jelzéseinek a pótlása, Kápolnák útja túraútvonal kijelölése, információs táblák készítése.

- MOL Kiskunhalasi Termelési Üzemegységgel közösen szervezünk őszi–tavaszi szakmai kirándulásokat, és részt veszünk TeSzedd akcióban.
- Porta Egyesülettel közösen Hulladékmentesítési akció a Kiskunságban: Kelemen-szék környékének takarítása, környezetvédelmi jeles napok.
- Zöld Szikla Egyesület: Hulladékmentesítési akció a Kiskunságban: Mártélyi TK.
- Csongrád Megyei Természetvédelmi Egyesület (CSEMETE): Hulladékmentesítési akció a Kiskunságban: Körös-éri TK; közös rendezvények (Föld napja); regionális természetvédelmi versenyek; oktatási intézmények zöld témájú rendezvényeinek közös segítése.

Konferenciák, szakmai programok 2014-ben:

- Zöld óvoda – Ökoiskola Regionális Fórum
- Nemzeti parki termék védjegy szakmai képzés
- FM által szervezett szakmai képzések lebonyolítása (Lakitelek, Mórahalom, Kecskemét)
- Nemzeti Parkok Hete programjának szervezése
- MOL: tavaszi–őszi terepi rendezvény segítése
- Falugondnokok szakmai képzésében való részvétel (Falugondnokok Duna–Tisza Közi Egyesülete)
- Háztájit az asztalra... gazdafórumok Kecskemét kistérség 5 településén

Kapcsolat az oktatási intézményekkel:

Középiskolai, egyetemi terepgyakorlatok: Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar, Debreceni Egyetem, Szegedi Egyetem, Szent István Egyetem, Kecskeméti Főiskola, Bedő Albert Erdészeti Szakiskola, Ásotthalom, Bársony István Mg. Szakközépiskola, Csongrád, Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola, Szeged, Baksay Gimnázium Kunszentmiklós, Vargha Domokos ÁMK, Kunszentmiklós, Fehér Ignác Általános Iskola Algyő, Madaras, Bácsalmás, Jánoshalma általános iskolái stb.

Középiskolások közösségi szolgálata: 19 Bács-Kiskun és Csongrád megyei középiskolával van szerződéses kapcsolat. 2014-ben főleg egyéni formában 1750 munkaórát dolgoztak a KNPI területén a középiskolás közösségi szolgálat keretében a diákok.

Tervezett fejlesztések (2014)

- Boróka füzetek sorozat részeként egy, a Fejetéki-mocsarat és a turjánvidéket bemutató könyv kiadása.
- A kunhalmok és földvárak KEOP projekt keretében a dunatetőtleni Csárda-halom, a Vaskúti-halmok, az érsekhalmi földvár és a tiszalparti földvár területén tanösvények, információs füzet kiadása.
- Nemzeti Parki Termék védjegy adományozásának folytatása.
- Nemzeti park PR és imázs fejlesztése, arculat kialakítása.
- Naprózsa erdei iskola épületének felújítása.
- KEHOP pályázat keretében a NATURA 2000 területekhez kapcsolódva tematikus bemutatóhelyek tervezése, a pályázatok előkészítése, beadása (Naprózsa ház – Fülöpháza, Kurgán bemutatóhely – Szegedi Fehér-tó, Kolon-tavi fürkésző – Izsák).

Együttműködési megállapodások

A KNPI működési területén levő zöld óvodákkal és ökoiskolákkal folyamatos az együttműködés. Az iskolai közösségi szolgálat keretében 18 Bács-Kiskun és Csongrád megyei középiskolával kötöttünk megállapodást. A helyi értéktár folyamatos bővítése érdekében együttműködünk a KNPI működési területén levő önkormányzatokkal.

Fontosabb események

- Szervezői vagyunk a Kaán Károly Országos Természet- és Környezetismereti Verseny megyei, az MME Madarak és Fák Napi országos verseny területi fordulójának, zsűritagként részt veszünk a Lehoczky János Komplex Környezeti Emlékverseny a Kárpát-medencében döntőjében.
- A saját szervezésben Tavaszköszöntő címmel rendezünk 4 fordulós regionális természetismereti vetélkedőt általános iskolások részére.
- Kecskeméti Bozsó Gyűjtemény koordinálásával „Múzeumok éjszakája” rendezvény szervezése a Természet Házában, a Tisza-völgyi bemutatóházban
- 24. alkalommal szerveztünk regionális természetismereti képzőművészeti pályázatot és kiállítást a kecskeméti Corvina Mátyás Általános Iskola (Kecskemét) közreműködésével.
- Kiskunsági Környezet- és Természetvédelmi Egyesület közös környezetvédelmi középiskolai vetélkedőt szerveztünk a környezetvédelmi világnap alkalmából.
- Megrendeztük a „Tűzökünnep”, a Bugaci Pásztornapok, a III. Futó-homok félmaraton, a III. Fehér-tavi Darvadozás elnevezésű rendezvényeket.
- A Természet Házában négy időszaki kiállítást rendeztünk.
- Részt vettünk hét helyszínnel a TeSzedd Önkéntesen a tiszta Magyarországért akcióban.
- Részt vettünk díszvendégként a Tatai Vadlúd Sokadalom rendezvényén előadásokkal, gyermek programmal.
- A Machaon International szervezet megkeresésére 3 napos továbbképzést szerveztünk Oroszország nemzeti parkjaiban dolgozó 20 szakember részére.

Médiamegjelenés

Média	Megjelenések száma	
	írott	elektronikus
helyi	209	78
regionális	73	76
országos	21	179

2014-ben a Kecskeméti Kínáló, és a Szuperinfó regionális kiadójával voltunk szerződéses kapcsolatban, ahol kedvezményesen jelentek meg a KNPI aktuális programjai. A Kecskeméti TV kéthetente sugárzott műsort „Hírek a természetből” címmel (26 megjelenés). A természetvédelmi örök rendszeresen adnak riportokat a települési, kistérségi írott és elektronikus médiában a területüket érintő, vagy közérdeklődésre számot tartó kérdésekben.

A regionális médiumok közül a Kecskeméti Televízió, a Gong Rádió, a Szegedi TV; az írott sajtó közül a Petőfi Népe (Bács-Kiskun Megye) és a Délmagyarország (Csongrád Megye) tudósított a legtöbbször a KNPI eseményeiről. Hírlevelet küldünk havonta az érdeklődőknek. Az éves programokról programfüzetet jelentettünk meg, amit az Igazgatóság látogató központjainkon kívül Tourinform irodákban, közművelődési intézményekben terjesztünk.

Kapcsolatban állunk a www.programturizmus.hu, a www.muzeum.hu, és a www.iranymagyarorszag.hu honlapokkal is.

1.3. Az év folyamán az intézményen belül a szervezeti és feladatstruktúra korszerűsítésére tett intézkedések bemutatása

Az állattartó telepeken, erdészeti telepítési, és művelési munkákban, építményeken, tanösvényeken rendszeres karbantartási, takarítási feladatokat végeztek a közmunkásaink.

Az Igazgatóság üzemanyag felhasználása igen magas, illetve a területünk szétszabdaltsága miatt a hatékonysági tényezők vizsgálatát teszi lehetővé, hogy 2014. évtől az erőgépekbe GPS-ek kerültek beszerelésre, mely alapján a jogosulatlan üzemanyag kivételek, valamint a mezőgazdasági munkát végző erőgépek elemzése alapján hatékonyabbá válhat a gépi órák tervezése, kiszűrésre kerülhetnek az üres járatok.

A munkajogi szabályozások nehézségei miatt hatékonyabb megoldásként a Pusztaszeri állattartó telep mintájára kiszervezésre került további két állattartó telep(Izsák, Bugac) vállalkozás által történő üzemeltetése.

2. Előirányzatok alakulása

A Kiadási előirányzatok átfogó alakulását az 1. sz. melléklet mutatja.

Kiadási előirányzat módosítások 2014. évben hatáskörönkénti megoszlásban

Kiemelt előirányzat megnevezése	Előirányzat módosítás hatásköre			
	Országgyűlés (eFt)	Kormány (eFt)	Irányító szervi (eFt)	Intézményi (eFt)
Személyi juttatások		8.338		171.489
Munkaadókat terhelő járulékok		2.239		25.421
Dologi kiadások	0	3.848	31.560	986.817
Intézményi beruházások		0	188.062	740.058
Felújítások	0	0	0	30.554
Támogatásértéktű működési kiadások				
Támogatás értékű felhalmozási kiadások				
Működési célú pe. átadások			5.400	-1.586
Felhalmozási célú pe. átadások				4.339
Előző évi maradványok átadása				0
Munkáltatói támogatás számla				
Összesen:	0	14.425	225.022	1.957.092

Eredeti előirányzatok módosításának változása %-ban

Kiemelt előirányzat megnevezése	Eredeti (eFt)	Módosítás összesen (eFt)	Módosított előirányzat (eFt)	Változás %-a
Személyi juttatások	415.763	179.827	595.590	143,2
Munkaadókat terhelő járulékok	132.485	27.660	160.145	120,1
Dologi kiadások	334.731	1.022.225	1.356.956	405,3
Intézményi beruházások	119.662	928.120	1.047.782	898,1
Felújítások	0	30.554	30.554	
Támogatásértéktű működési kiadások				-
Támogatás értékű felhalmozási kiadások				-
Működési célú pe. átadások		3.814	3.814	-

Felhalmozási célú pe. átadások		4.339	4339	
Előző évi maradványok átadása				-
Munkáltatói támogatás számla				
Összesen:	1.002.641	2.196.539	3.199.180	319

Az eredeti előirányzatokhoz képest jelentős előirányzat módosítások jellemzik a költségvetésünket az alábbi okok miatt.

- Támogatás értékű MVH bevételekből finanszírozzuk a vagyonkezelési feladatokat ellátó fizikai állományú dolgozók munkabér fedezetét és járulékait. Mely éves szinten mintegy 50 millió forintos személyi juttatások módosítását jelentik.
- Pályázatokhoz kapcsolódóan a projektmenedzsment költségeknél elszámolható személyi juttatások és járulékok összege kb. 38,5 millió forintos előirányzat módosítást jelent.
- A közmunkaprogramok támogatásaként az elszámolt munkavállalók személyi juttatásai és járulécai közel 102,8 millió forintos előirányzat módosítást jelentett.
- Kormányzati hatáskörben a prémium évek program keretében, illetve a jogszabály alapján járó illetménykompenzációk fedezetére az előirányzat módosítás 10.557 eFt-al növelte a személyi juttatások és járulékok előirányzatát.
- Dologi kiadásoknál a jelentős előirányzat módosítások főként a vagyonkezelési feladatokhoz kapcsolódó agrártámogatásokból finanszírozott mezőgazdasági illetve állattartáshoz kapcsolódó dologi költségek fedezetét biztosította.
- A beruházási kiadások jelentős növekedését a KEOP, LIFE élőhely-rekonstrukciók megvalósításából adódóan 225.640 Eft beruházási előirányzat változás okozza, továbbá a Vszt. hatálya alá tartozó földterületek kisajátítására 2014 évben 167 millió forintot kaptunk.

2.1 A főbb kiadási tételek feladatteljesítéssel összefüggő alakulásának bemutatása, részletezve a kiemelt tételeken belül elsősorban azokat a tételeket, ahol az előző évi eredeti, illetve módosított adatokhoz képest jelentős változás vagy eltérés tapasztalható

Személyi juttatások előirányzatának változása:	179.827 Eft,
Járulékok előirányzat változásai.	27.660 Eft

Ennek okai:	Személyi jutt.	Járulékok
Kormány hatáskörű módosítások:	8.338 Eft	2.239 Eft
- Bérkompenzáció miatt:	5.753 Eft	1.553 Eft
- Prémium évek program 1 fő	2.585 Eft	686 Eft
Irányítószervi előirányzat módosítások:	5.400 Eft	
MVH DSZ/186-2014 megállapodás ellenőrzésekre	5.400 Eft	
Intézményi hatáskörben:	171.489 Eft	25.421 Eft
bér fedezetének megteremtése 2grártámogatásból:	47.233 Eft	8.121 Eft
Előző évek maradványából	372 Eft	
Közmunka programra	90.493 Eft	12.272 Eft

KEOP pályázatokra	8.391 Eft	1.828 Eft
IPA	25.000 Eft	3.200 Eft

Dologi kiadások: előirányzat változások mindösszesen: 1.022.225 Eft

Ennek főbb jogcímei:

- Kormány hatáskörben:	3.848 Eft
-	
- 1811/2014. (XII..19.)Korm.hat. alapján	3.848 Eft
-	
- Irányítószervi hatáskörben:	31.560 Eft
- Feladatterv alapján monitoringra	7.370 Eft
- Vsz. Földvásárlás dologira	3.000 Eft
- Feladatterv alapján értekezletekre	6.600 Eft
- Bevételi többlet KF80/2015. műk. bev.:	12.000 Eft
- Intézményi hatáskörben összesen:	986.817 Eft
- Belső átcsoportosítás intézményi hat.körben	46.110 Eft
- MVH agrárbevételekből működés, és vagyonkezelés finanszírozására:	391.421Eft
- Előző évi maradványok felhasználása:	492.514 Eft
- Közmunka programra	11.994 Eft
- Tűzok ünnepre támogatásból	20 Eft
- KEOP, ÁROP pályázatok	40.366 Eft
- Life programok	220 Eft
- IPA pályázatok	6.762 Eft

Beruházások előirányzat változása összesen: 928.120 Eft

Irányító szervi hatáskörben: 188.062 Eft

- Bevételi többlet KF646/2014. felh.bev.:	21.062 Eft
- Vsz. Földvásárlásokra KGF/998/2014. Fejkez: 20/02/09/000 Tvi-kártalanítások	167.000 Eft

Intézményi hatáskörű módosítások összesen: 740.058 Eft

- KEOP pályázatok élőhely rekonstrukciókra	225.640 Eft
- Előző évi maradványból(Kisajátítás is)	324.784 Eft
- Közmunka beruházásokra	7.281 Eft
- MVH (mgi. erdészeti, tvi. Őrszolg., térinformatikai eszközökre,)	153.872 Eft
- 2014. évi Lakásalap számla átvezetése	
- költségvetési bevételre:	28.481 Eft

2.1.1 Az előirányzatok évközi változásainak, illetve a tényleges teljesítéseket befolyásoló főbb tényezők bemutatása

Igazgatóságunk évközi előirányzatok módosításának főbb tényezői:

Kormányzati hatáskörben igazgatóságunkat 2014. év végén a 1811/2014 (XII.19.) Kormányhatározat alapján a dologi kiadások fedezetére 3.848. Eft egyszeri támogatást kapott. Az évközben végrehajtandó KEOP, IPA, LIFE pályázatok megvalósítása biztosította természetvédelmi célú fejlesztéseinket, melyek 225.640 Eft összegben teljesültek 2014. évben. E tétel aránya függ az adott évben nyert, és azokból megvalósult projektek nagyságrendjétől, a kifizetések ütemezésétől.

Az elmúlt évi pályázatokból megvalósuló beruházások az előző évi 1 milliárdos összeghez képest alacsonyabb szinten realizálódott, mivel a támogatott pályázatok jelentősebb arányú megvalósítása 2015-ben várható.

Az agrártámogatásokból 2014. évben összesen: 911,3 millió forint érkezett, az eredeti költségvetésben tervezett 235 millió forinttal szemben, így a többletként előirányzatosított 676,3 millió forint szintén jelentős arányú előirányzat módosítást eredményezett.

E támogatások tervezése kiszámíthatatlan, így ezek évközi előirányzatosításként kerülnek rendezésre.

A kifizetések nagyban függenek az MVH ellenőrzések megállapításaitól, így ezek időbeni érkezése bizonytalan.

Jelentős tétel még az előző évi maradványok előirányzatosítása, mely 2014. évben 817.672 eFt összeggel növelték az előirányzatainkat.

2.1.2 Személyi juttatások és munkaadókat terhelő járulékok alakulása, létszámváltozások, illetve az ahhoz kapcsolódó személyi juttatási előirányzatok alakulása, előző évhez viszonyított átlagilletmény, (juttatás) változása

Személyi juttatások eredeti előirányzata:	415.763 Eft
Módosított előirányzat:	595.590 Eft
Teljesítés:	591.702 Eft

Módosítások:

Személyi juttatások előirányzatának változása: 179.827 Eft

Ennek okai:

Kormány hatáskörű módosítások: 8.338 Eft

- Bérkompenzáció miatt: 5.753 Eft

- Prémium évek program 1 fő 2.585 Eft

Irányítószervi hatáskörben:

MVH DSZ/1862014. megállapodás ellenőrzésekre 5.400 Eft

Intézményi hatáskörben: 171.489 Eft

bér fedezetének megteremtése agrártámogatásból: 47.233 Eft

Előző évek maradványából 372 Eft

Közmunka programra 90.493 Eft

KEOP pályázatokra	8.391 Eft
IPA pályázatok	25.000 Eft

Munkaadókat terhelő járulékok változásai a személyi juttatások jogcímeihez igazodva változtak.

Eredeti előirányzat:	132.485 Eft
Módosított előirányzat:	160.145 Eft
Teljesítés:	158.405 Eft

Kormány hatáskörű módosítások: 2.239 Eft

- Bérkompenzáció miatt:	1.553 Eft
- Prémium évek program 1 fő	686 Eft

Intézményi hatáskörben: 25.421 Eft

Közmunka programra	12.272 Eft
KEOP pályázatokra	1.828 Eft
IPA	3.200 Eft
MVH támogatásokból	7.500 Eft
Belső átcsoportosításból járulékokra	621 Eft

Átlagilletmény alakulása:

Beszámoló időszakban foglalkoztatottak száma alapján statisztikai átlaglétszámra számítva az 1 főre eső átlagos személyi juttatás 2013. évben az átlagos statisztikai létszámra vetített személyi juttatások átlaga: **214.941 Ft/fő/hó, 2014 évben pedig 230 fő átl. statisztikai létszámra vetítve 214.384 Ft/fő / hó.**

A 0,3 %-os csökkenés oka, hogy az éves statisztikai létszámot növeli az év végén állományban lévő 90 fő közfoglalkoztatottak létszáma, melyek bérjárandóságai alacsonyak, így összességében csökkentik az 1 főre jutó juttatásokat, valamint a béren kívül adható juttatások jutalmak a korábbi évekhez hasonlóan tiltás alatt van, így csak a jogszabályokon alapuló juttatások kifizetése valósult meg.

2.1.3. A dologi kiadások előirányzat változásának alakulása, ehhez kapcsolódó takarékosági intézkedések. Dologi kiadások összetételének vizsgálata 2012-2014. években
Dologi és egyéb folyó kiadások 2014. években

Megnevezés	2012. évben			2013. évben			2014. évben			Teljesítés indexe % (bázis 2012. év.)
	Eredeti előir.	Mód. előir.	Teljesítés	Eredeti előir.	Mód. előir.	Teljesítés	Eredeti előir.	Mód. előir.	Teljesítés	
Készletbeszerzés	63 300	237 286	191 666	143 720	291 982	213 474	148 250	332 155	227 690	118,8
Kommunikációs szolg.	8 400	8 850	8 155	7 300	9 022	7 360	18 000	9 063	9 011	110,5
Szolgáltatási kiadás	48 870	457 121	257 495	106 700	504 374	315 268	95 910	657 708	432 883	168,1
ebből: Egyéb üzemeltetési, fenntartási szolgálat. Kiadás (2014. K337)	5 000	352 835	177 028	36 620	266 615	176 491	9 800	374 073	224 255	126,7
Vásárolt közszolgáltatás				-	-	-	-	-	-	
ÁFA	37 700	271 861	198 343	67 939	256 492	141 002	55 571	276 316	182 573	92,0
Kiküldetés, repr., reklám	6 700	27 383	25 922	16 200	38 917	27 774	17 000	36 126	22 221	85,7
Szellemi tev.végz.kifizetés					1 000	835				
Egyéb dologi kiadás					5 000			45 588	41 696	
Dologi kiadások összesen	182 470	1 033 301	709 344	373 059	1 163 987	748 790	334 731	1 356 956	916 074	129,1
Befizetési kötelezettség					2 000	1 449				
Adók, díjak, egyéb befiz.	17 500	30 800	27 763	31 200	55 200	41 628				0,0
ebből: Munkált. SZJA befiz.				7 000	7 000	4 589				
Egyéb folyó kiadások összesen	17 500	30 800	27 763	31 200	55 200	41 628				0,0
Mindösszesen	182 470	1 033 301	709 344	373 059	1 163 987	748 790	334 731	1 356 956	916 074	105,6

A Dologi kiadások jelentős nagyságrendet képviselnek a kiadásaink között éves szinten közel 748,8 millió forint összeget jelentenek. A 2012. évi bázishoz képest 5,6 %-os növekedést mutatnak a dologi kiadások, melyek egyrészt a téli takarmányok nem voltak elegendőek, illetve az almozási célra vásárolni kellett szálas takarmányt ennek többlet költsége jelentkezik készletbeszerzéseknél.

Növekedtek az erőgépek szerviz költségei is, mivel KEOP programból 5 db nagy teljesítményű mezőgazdasági erőgéppel, és 11 db munkagéppel bővült a gépparkunk. Az évek óta tartó jármű beszerzési tilalom miatt a járművek üzemelési költségei jelentősen emelkedtek.

A vagyonbiztosításunk felülvizsgálatából adódóan, főként az EU-s forrásból megvalósuló vagyonnövekedés miatt 10 millió forinttal magasabbak a biztosítási díjak, járművek, erőgépek, egyéb vagyon elemeknél.

A dologi kiadásokon belül jelentős tétel a készletbeszerzés, mely a mezőgazdasági és állattartási tevékenységünk volumenével függ össze, mezőgazdasági szolgáltatások, takarmány betakarítása, és bála szállítása, mintegy nettó 180 millió forint. Továbbá az állatokhoz kapcsolódó készletek, takarmány, és egyéb állattartáshoz, mezőgazdasági tevékenységhez kapcsolódó beszerzések, szervizszolgáltatások, üzemanyagok költsége (85 millió forint).

2014. évi dologi kiadások előirányzatának alakulása:

Eredeti előirányzat:	334.731 Eft
Módosított előirányzat:	1.356.956 Eft
Teljesítés:	916.074 Eft

Módosítások okai:

Dologi kiadások: előirányzat változások mindösszesen: 1.022.225 Eft

Ennek főbb jogcímei:

- Kormány hatáskörben dologi kiadásokra korm.hat. alapján **3.848 Eft**
- **Irányítószervi hatáskörben:** **31.560 Eft**
 - Feladatterv alapján monitoringra 10.370 Eft
 - Feladatterv alapján értekezletekre 6.600 Eft
 - Bevételi többlet KF80/2015. műk. bev.: 14.590 Eft
- **Intézményi hatáskörben összesen: 986.817 Eft**
 - Belső átcsoportosítás intézményi hat.körben 43.520 Eft
 - MVH agrárbevételekből működés, és vagyonkezelés finanszírozására: 391.421Eft
 - Előző évi maradványok felhasználása: 492.514 Eft
 - Közmunka programra 11.994 Eft
 - Tűzok ünnepre támogatásból 20 Eft
 - KEOP, ÁROP pályázatok 40.366 Eft
 - Life programok 220 Eft
 - IPA pályázatok 6.762 Eft

Takarékossági intézkedések

Az állattartó telepeken, erdészeti telepítési, és művelési munkákban, építményeken, tanösvényeken rendszeres karbantartási, takarítási feladatokat végeztek a közmunkásaink.

Az Igazgatóság üzemanyag felhasználása igen magas, illetve a területünk szétszabdaltsága miatt a hatékonysági tényezők vizsgálatát teszi lehetővé, hogy 2014. évtől az **erőgépekbe GPS-ek kerültek beszerelésre**, mely alapján a jogosulatlan üzemanyag kivételek, valamint a mezőgazdasági munkát végző erőgépek elemzése alapján hatékonyabbá válhat a gépi órák tervezése, kiszűrésre kerülhetnek az üres járatok.

A munkajogi szabályozások nehézségei miatt hatékonyabb megoldásként a Pusztaszeri állattartó telep mintájára **kiszervezésre került további két állattartó telep** (Izsák, Bugac) vállalkozó által történő üzemeltetése, sajnos a közbeszerzés eredményének elhúzódása miatt csak 2014. februártól.

2.1.4. A felhalmozási kiadások előirányzatának alakulása az eredeti előirányzathoz képest, a változások okai, felújítások és azok változásainak összefoglaló bemutatása

Kisebbségi arányú volt 2014. évben a LIFE, IPA pályázati forrásból megvalósuló fejlesztés, illetve 8 %-os nagyságrendű volt a saját forrásból megvalósult beruházások nagysága, melyek általában a mezőgazdasági, ill. állattartáshoz szükséges gépek, berendezések beszerzéséhez kapcsolódtak.

KEOP pályázatokból megvalósuló 1 db 60 millió forint értékű erdészeti erőgép beszerzése történt, mely 2013. évi közbeszerzési eljárás elhúzódnak miatt 2014. évben történt meg.

Intézményi beruházások eredeti előirányzat:	119.662 Eft
Módosított előirányzat:	1.047.782 Eft
Teljesítés:	729.821 Eft

Módosítások:

Beruházások előirányzat változása összesen: 928.120 Eft

Irányító szervi hatáskörben: 188.062 Eft

Vszt. Földvásárlásokra	167.000 Eft
Felhalmozási c. bevételi többlet jóváhagyása:	21.062 Eft

Intézményi hatáskörű módosítások összesen: 740.058 Eft

KEOP pályázatok élőhely rekonstrukciókra	225.640 Eft
LIFE pályázatokból	1.992 Eft
Előző évi maradványból	324.784 Eft
Közmunka beruházásokra	7.281 Eft
MVH erdőszerkezet átalakítási támogatásra	8.548 Eft
MVH (mgi.erdészeti, tvi. Örszolg., térinformatikai eszközökre,	143.332 Eft
Egyéb felhalmozási bevételekből (lakásalap átcso.)	28.481 Eft

A beruházások tételes felsorolását az E jelű táblázat tartalmazza, a teljesült összeg: 729.821 Eft, ez alacsonyabb 400 millió forinttal az előző évhez képest, mely oka, hogy az élőhely-rekonstrukciós pályázatok kisebb arányú megvalósítása történt az előző évhez képest.

A főb jogcímek az alábbiak voltak:

- KEOP élőhelyrekonstrukciós beruházások	225.640 Eft
- KEOP erdőgazdasági gép-munkagépek beszerzése	203.327 Eft
- LIFE pályázatok megvalósítása	1.992 Eft
- IPA pályázatok megvalósítása:	17.683 Eft
- Közmunka pályázatokból fűkasza, motorfűrész, bozótívágók	7.281 Eft
- Erdőtelepítések megvalósítása	15.644 Eft
- Ökoturisztikai beruházások, interaktív eszközök,	4.128 Eft

- Igazgatósági ingatlanok beruházásai	5.742 Eft
- informatikai, térinformatikai eszközök vásárlása	10.265 Eft
- - Elővásárlási jog gyakorlása földvásárlásokra	15.609 Eft
-mezőgazdasági és erdőgazdasági eszközök vás. (szivattyúk, motorfűrészek, karámok, stb)	13.540 Eft
fényképezők, tvi. Őrszolgálat eszközeire	5.853 Eft
Tenyészállat vásárlása	826 Eft

Beruházási kiadások forrásszerkezete 2014. év

Megnevezés	Előirányzat (eFt)	Teljesítés (eFt)
Eredeti beruházási előirányzat	119.662	119.662
Zárolás, elvonás	0	0
2013. évi előirányzat maradvány	303.728	230.239
Évközi felhalmozási költségvetési támogatás(Vszt.földvás)	167.000	0
Támogatásértékű felhalmozási bevétel	436.830	379.920
Felhalmozási többletbevétel	21.062	
Összesen:	1.047.782	729.821

Az elhúzódó kisajátítási eljárás miatt (Baksi pusztá) 2013. évi maradványból Vszt.-s Földvásárlás realizálása 2014. március hónapban történt 165 millió forint összegben, a 2013. évi maradványból nem teljesült 73.489 Eft, mivel peres eljárás van folyamatban a kisajátítás miatt további kártalanítást kérnek, illetve vitatják az eljárás jogosságát.

A 2014. évben e kisajátítás folytatására kapott 167.000 Eft-ot a peresítés miatt nem költöttük el, melyről folyamatos egyeztetés volt az irányító szerv illetékes főosztályával.

Felújítások:

Eredeti előirányzat:	0 Eft
Módosított előirányzat:	30.554 Eft
Teljesítés:	30.552 Eft

Módosítások okai:

Intézményi hatáskörben:	30.554 Eft
Forrása: maradványból	483 Eft

MVH bevételből:

30.071 Eft

Megvalósultak az alábbi épületek és építmények felújítása:

Az Igazgatóság épületei közül 2 kutatóépület, valamint 2 szolgálati lakás felújítása fejeződött be, melyek műemlék jellegű épületek.

A baleset megelőzése érdekében az alábbiakban felsorolt helyszíneken történt, megfigyelő tornyok javítása, illetve épületeink állagmegóvási munkák elvégzése.

Az igazgatóság székházában a kémény felújítást kellett végrehajtani az illetékes szervezet nem adta meg a továbbműködési engedélyt a kéményre, így annak felújítását soron kívül el kellett végezni.

<i>ezer forintban</i>	
Létesítmény, eszköz megnevezése	Felújítás összege
S. Nagy tanya, Kerekegyháza	483
Borda tanya, Fülöpszállás	444
Szolgálati lakás, és kutatóház Mártély	18 846
Madárvárta, Izsák	2 533
Erdésház, Bócsa	1 715
Kutatóház, Fehér-tó	2 889
KNPI székház, Kecskemét	952
Madármegfigyelő torony, Kunszentmiklós	152
Esőbeálló, Fehér-tó	569
Magasmegfigyelő torony, Fehér-tó, Beretzki P.	1 519
Magasmegfigyelő torony, Fehér-tó, Kutatóház	450
Előirányzat teljesítése összesen:	30 552

2.1.5 Egyéb működési célú támogatások (pénzbeli juttatás, pénzeszközátadás, támogatásértékű kiadások) felhasználásának bemutatása

2014. évben működési célú pénzeszköz átadásunk 3.814 Eft összegben történt, mely az agrártámogatások utólagos ellenőrzései során korrekciók miatt visszautaló határozat alapján történő visszafizetések voltak.

Az érintett támogatások visszavonása az előző éveket érintette, így nem támogatás csökkenésként, hanem az MVH részére történő pénzeszköz átadásként jelennek meg a kiadások között.

2.2. Bevételek alakulása, jellege, típusai, rendszerezése

Igazgatóságunk bevételi típusai az alábbiak szerint teljesültek:

- Az **intézményi működési bevételeink** jelentősek, hiszen több mint 25 ezer ha területet adunk évente haszonbérbe, melyből mintegy 486,3 millió bevétel realizálódott, ez 5 %-al már alacsonyabb, mint az előző évi ilyen jellegű bevételünk.

- Jelentős állatállománnyal rendelkezünk, így évente a tenyésztésre nem alkalmas állatokat értékesítjük, Ennek éves nagyságrendje változó. 2014. évben 87,9 millió forint realizálódott.

- Több mint 10 ezer ha erdőterületet kezelünk, melyhez kapcsolódó éves **fahasználatok miatt értékesítési bevételeink** realizálódik, ez évben a korábbi évben leéget Bugaci ősborkás fahasználatából származó erdészeti bevételek jelentős nagyságrendű bevételt eredményeztek 2014. évben összes erdészeti bevételeink 42,8 millió forint volt.

- 2 **erdei iskolát** működtetünk, illetve 1 látogató központot, ezekkel kapcsolatos bevételeink elenyésző kb. **12-13 millió** forintot tesz ki évente a kiadványok értékesítésével együtt.

- **támogatás értékű bevételek** nagyságrendje is jelentős, **összesen működési célú támogatás értékű bevételeink 878,8 millió forint**, mely egyrészt a vagyonkezelési **agrár-célprogramokkal** összefüggő támogatásokból, a KEOP, közmunka program **pályázatok megvalósításával** összefüggésben pedig 130,6 millió forint.

Felhalmozási célú támogatás értékű bevételeink összesen 436,8 millió forint, melyből a KEOP és közmunka pályázatok beruházásaira millió forint, a fennmaradó millió forintot az agrár-célprogramok, valamint az erdőszerkezet átalakításra kaptunk.

- Meghatározott célokra, **Áht-n kívül átvett pénzeszközök**, melyek a források átadója meghatározott feladatra LIFE, IPA pályázatokhoz, ezek összege 2014. évben működési célú **30,6 millió** forint, valamint a számviteli változások miatti **28,5 millió** forint összegű lakásalap számla 2014. évi nyitó és forgalmi tételeit.

- végül a **költségvetési támogatások** csupán **304,1 millió**s nagyságrendet jelentettek a 2014. évi költségvetésünkben, mely tartalmazta a célhoz kötött 170 millió forint Vszts.-s földvásárlásokra kapott összeget is, a költségvetési támogatás aránya az összes bevételhez képest 9,5 %.

Bevételeink összetétele az alábbiak szerint alakult 2014. évben

		Teljesítés (e Ft)
Működési bevételek	intézményi működési bevételek	679.872
	támogatás értékű működési bevétel	878.808
	előző évi működési c. maradvány átvétele	0
	működési célú pénzeszközátvétel ÁHT-n kívül	30.603
Felhalmozási bevételek	tárgyi eszközök, immateriális javak értékesítése	23.910
	támogatás értékű felhalmozási bevétel	436.830
	előző évi felhalmozási c. maradvány átvétele	
	felhalmozási célú pénzeszközátvétel ÁHT-n kívül	28.481
Költségvetési támogatás	működési	67.395
	felhalmozási	236.690
Pénzforgalom nélküli bevételek (előző évi maradvány felhasználás)		817.672
Bevételek összesen		3.200.261

2.2.1.Közhatalmi és intézményi működési bevételek elemzése, főbb tételei, felhalmozási bevételek

Közhatalmi bevételeink nincsenek, saját intézményi működési bevételeink főbb jogcímei az alábbiak:

A vagyonkezelésünkbe tartozó földterületek bérbeadásából származó haszonbérleti díjak (szántó, gyep, nádas) bevételei, mely 2014. évben teljesült összege: 486.276 Eft.

2014. évi saját bevételek alakulása(működési, felhalmozás)ezer forintban			
Egyedi gyűjtő megnevezése	Nettó (eFt)	ÁFA(B406)	Bruttó(eFt)
Tüzifa	1 440,00	388,00	1 828,00
Egyéb készlet értékesítés	538,00	146,00	684,00
Szalámi értékesítés	1 778,00	480,00	2 258,00
Lábonálló fűtermés értékesítése	5 612,00	1 515,00	7 127,00
kitermelt fa értékesítés	32 277,00	8 715,00	40 992,00
Bögre értékesítés	2,00		2,00
szarvasmarha trágya	10 661,00	2 879,00	13 540,00
Marha értékesítés	45 043,00	12 161,00	57 204,00
Könyv	133,00	8,00	141,00
Kiadványok	652,00	173,00	825,00
Marhahús értékesítés	265,00	72,00	337,00
Vadhús értékesítés	902,00	244,00	1 146,00
Lábon álló nád	5 500,00	1 485,00	6 985,00
Készletértékesítés bevételei	3,00	1,00	4,00
B401 összesen:	104 806,00	28 267,00	133 073,00
Földterület bérlet	473 562,00		473 562,00
Terembérlet	168,00	45,00	213,00
Lakásbérlet	102,00		102,00
Egyéb ingatlan hasznosítás	2 361,00	638,00	2 999,00
Szállásdíj	5 544,00	1 497,00	7 041,00
Egyéb bérlet	9 113,00	2 460,00	11 573,00
Nádterület bérlet	12 714,00		12 714,00
Lakbér	306,00		306,00
rezi	108,00	29,00	137,00
telefon	215,00	58,00	273,00
magáncélú gk. használat	48,00	13,00	61,00
Belépőjegy	1 746,00	472,00	2 218,00
Védett természeti ért. bemutatása	676,00	183,00	859,00
Oktatás	884,00	239,00	1 123,00
Kerékpár kölcsönzés	4,00	1,00	5,00
Egyéb szolgáltatások nyújtása miatti bevételek			
B402 összesen:	526 408,00	5 092,00	537 135,00
Államháztartáson belülről továbbszámlázott	334,00	2,00	336,00
B403 összesen:	334,00	2,00	336,00
Lakbér	368,00	2,00	370,00
Rezi	127,00	34,00	161,00
Telefon térítés	256,00	69,00	325,00
Mgk használat	124,00	34,00	158,00
B405 összesen:	875,00	139,00	1 014,00
Államháztartáson kívüli adott kölcsön, visszatérítendő támogat.	0		-
Államháztartáson kívüli egyéb kamatbevételek	31,00		31,00
B408 összesen:	31,00		31,00
Foglalkoztatott, ellátott, hallgató, tanuló kártérítési bevétele	56,00		56,00
Késedelmi kamat, kötbér, bánatpénz bevételek előirányzata	162,00		162,00
Egyéb költség-visszatérítések, utólagos egyéb térítések	156,00		156,00
Egyéb különféle működési bevételek	1 451,00	2,00	1 453,00
B410 összesen:	1 825,00	2,00	1 827,00
Tenyészállat értékesítésének bevételek ÁFA-ja		6 456,00	6 456,00
Intézményi működési bevételek összesen	634 279,00	45 593,00	679 872,00
			-
			-
Felhalmozási működési bevételek			
Tenyészállat értékesítésének bevételei	23 910,00		23 910,00
Intézményi saját bevételek összesen:	658 189,00	45 593,00	703 782,00

Felhalmozási bevételek alakulása:

Eredeti költségvetésünkben az előirányzat 2.500 Eft- volt, mely teljesítése 23.910 Eft-ban teljesült.

Az állatállomány felülvizsgálata során a további tenyésztésre nem alkalmas, vagy a vérvonal miatt összeférhetetlen egyedek értékesítésre kerültek. Többször bevételünk 21.062 Eft származott, melyet az irányítószerv részére jóváhagyásra megküldtünk, és a felhasználást irányítószervünk a KF/646/2014. ügyiratszámú levél alapján jóváhagyta.

2014. évben 8 db tenyészbika értékesítése történt, valamint selejt tehén, és tinó értékesítése összesen: 23.910 Eft értékben.

2.2.2. A közhatalmi és intézményi működési többletbevételek alakulása, a tervezettől való eltérés okai, azok egyszeri, illetve tartós jellege, többletbevételek felhasználása, többletbevételek elmaradása miatti kiadások átütöztetése, elhalasztása

Működési bevételek

<u>Megnevezés</u>	<u>Összeg e Ft</u>
Eredeti előirányzat	664.851
Módosítás évközi	14.590
Módosított előirányzat összesen	679.441
Teljesítés	679.872
Bevételi túlteljesítés	431

Bevételi többletünk év végén 14.590 Eft összegben realizálódott, irányítószerv részéről a KF 80/2015. ügyiratszám 2015. január 22-én történt meg a jóváhagyása.

Intézményi működési bevételünk jelentős részét 71 %-át jelentik a földterület, illetve nádterület haszonbérletek, mely 2014.évben az előző évhez képest 5 %-al alacsonyabb összegben teljesült. Bevételi többlet az állattérítések miatt keletkezett.

2.2.3. Az ÚMVP és HOP egyes jogcímeihez kapcsolódó realizált bevételek, és azok felhasználásuk, közvetlen európai uniós mezőgazdasági támogatások felhasználása

Az Igazgatóság a vagyonkezelésében lévő területek 37,1 %-át (19.867 ha) földhaszonbérlet útján kezeli. A 2014-es gazdasági évben 476 hatályos haszonbérleti szerződésünk volt. Az előző évhez képest a haszonbérbe adott területek nagysága jelentősen visszaesett, mely a 2014. augusztus 31-én lejárató haszonbérleti szerződésekkel magyarázható, melyekből 2.932 ha 2015. február hónapban került újra megkötésre.

Az Igazgatóság a haszonbérbe adott területeken fokozott ellenőrzést végez, elsősorban azt vizsgálja, hogy a földhasználók a haszonbérleti idő tartama alatt eleget tesznek-e a haszonbérleti szerződésben foglalt természetvédelmi előírásoknak.

Földhaszonbérletekből, és nádterület bérbeadásából 2014. évben összesen 486.276 Eft bevételünk realizálódott.

Az Igazgatóság az állami tulajdonú, saját vagyonkezelésű területek több mint felén (62,9%-án) saját hatáskörben maga végzi az élőhely-fenntartási, természetvédelmi célú területkezelést a Természetmegőrzési Osztály és a Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével. 2014-ben 6.276,32 hektár saját hasznosítású területre igényeltünk SAPS támogatást, ebből 4.836,23 hektárral az AKG célprogramjaiban is részt vettünk. Az Igazgatóság gazdálkodási tevékenysége kapcsán folyósított földalapú támogatásból (SAPS), Agrár Környezetgazdálkodási Program (AKG) keretében kapott támogatásból, anyaállat-támogatásból, illetve az „öshonos és magas genetikai értéket képviselő állatfajták támogatása” jogcímből finanszírozza a védett élőhelyek kezelését, védett területek fenntartását. Ebből a pénzügyi forrásból az élőhely-kezelésben nagy szerepet játszó magyar szürke szarvasmarha-, bivaly- és lóállomány fejlesztését, az állatállomány takarmányozásához szükséges szálas takarmány betakarítását és a kezelési tevékenységek elvégzéséhez szükséges mezőgazdasági gépek beszerzését és működtetését is finanszírozta az Igazgatóság.

Agártámogatásokból 2014. december 31-ig összesen 1.100.039 eFt érkezett számlánkra melyből a 2015. évi SAPS előlege: 188.762 eFt

Az előirányozatosított agrártámogatások az alábbi jogcímekre érkeztek:

- 2013. évi SAPS elszámolása:	412.238 eFt
- 2014. évi SAPS	14.770 eFt
- MVH kérődő szerkezetátalakítás 2012. évi:	83.065 eFt
- MVH AKG 2013.	223.291 eFt
- MVH szaktanácsadásra	192 eFt
- MVH erdőszerkezet átalakításra	8.459 eFt
- MVH Nukleusz támogatás 2011-2014	169.637 eFt
- MVH visszakövetelő határozat alapján visszafizetés:-	375 eFt

Agrártámogatások összesen: 911.277 Eft

MVH állati hulla ártalmatlanítás 1.200 eFt

A működési célú támogatások fedezték a fizikai dolgozók személyi és járulékok finanszírozását, továbbá a mezőgazdasági és állattartással összefüggő dologi kiadásokat, szerviz, betakarítás, telepek működtetési kiadásait.

Működési célú agrártámogatásokból finanszírozzuk a tevékenységek jelentős részét, mivel a költségvetési támogatásunk aránya a bevételeken belül csupán

2.2.4. Egyéb külföldi és belföldi pályázati bevételek (támogatásértékű bevételek, átvett pénzeszközök) bemutatása és felhasználásuk

A jelenleg folyamatban lévő KEOP, IPA, LIFE+, közmunka programok pályázatainak pénzügyi bevételei az alábbiak szerint alakultak:

Működési célú bevételeként összesen: 170.235Eft

LIFE, IPA pályázatok, tűzok program támog. átvett működési pénzeszközök: 30.603 Eft

Felhalmozási célú és átvett pénzeszközök összesen: 232.921Eft

A működési költségek, jellemzően az adott pályázathoz kapcsolódó egyéb díjak, továbbá elszámolt személyi költségek.

Felhalmozási célú átvett pénzeszközök az alábbi pályázatok megvalósítás érdekében az alábbiak szerint valósultak meg:

		Eft
Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal	Közfoglalkoztatási program támogatása	7 281
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0018 KEOP Bugac-Kelemenszék (2. forduló)	12 010
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0037 KEOP Soltszentimrei szikes pusztá élőhelyrekonstrukciója (2. forduló)	7 692
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2012-0006 Tájidegen inváziós növények visszaszorítása a Duna-Tisza köze legértékesebb homokterületein	124 208
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.2.0/11-2012-0005, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő száraz és nedves gyepek, természetvédelmi céllal művelt szántók és vizes élőhelyek kezelésére szolgáló gépek beszerzése	57 788
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0019 Halmok, földvárak a természetközeli állapotra való visszaállítása a Duna-Tisza közén	14 469
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0040, Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályozó műtárgyak segítségével (2. forduló)	5 790
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.1.3.2/09-11-2011-0019, Vizes élőhelyek rekonstrukciója a Kiskunsági Nemzeti Park területén (1. forduló - tervezés)	764

Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0026, Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalpäri Nagy-tó területén (1. forduló - tervezés)	1556
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0020, Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályzó műtárgyak segítségével (1. forduló - tervezés)	390
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2-09-11-2011-0018, Soltszentimrei szikes pusztai élőhely- rekonstrukciója (II. ütem) (1. forduló - tervezés)	973
Összesen:		232.921

B7 Felhalmozási célú átvett pénzeszköz fejezeten kívüli		
OTP Lakáslap számla	OTP Lakáslap számla 2014. január 1-jei nyitó egyenlege	28 361
OTP Lakáslap számla	Dolgozói visszatörlesztések	120
Összesen:		28 481

Működési célú átvett pénzeszközök

Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal	Közfoglalkoztatás támogatása	114 751
Miniszterelnökség (ME) KEOP		724
	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0026 Vizes élőhely rekonstrukció és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalpäri Nagy-tó területén	
Miniszterelnökség (ME) KEOP		820
	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0017 KEOP Gátéri Fehér-tó vízrendezése	

Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0018 KEOP Bugac-Kelemenszék (2. forduló)	2 774
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2012-0006 Tájidegen inváziós növények visszaszorítása a Duna-Tisza köze legértékesebb homokterületein	1 011
Miniszterelnökség (ME) ÁOP	ÁROP-1.2.18/A-2013-2013-0034 Szervezetfejlesztés a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságnál	21 852
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.2.0/11-2012-0005, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő száraz és nedves gyepek, természetvédelmi céllal művelt szántók és vizes élőhelyek kezelésére szolgáló gépek beszerzése	2 684
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0019 Halmok, földvárak a természetközeli állapotra való visszaállítása a Duna- Tisza közén	3 766
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0040, Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályozó műtárgyak segítségével (2. forduló)	2 857
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0037 KEOP Soltszentimrei szikes puszta élőhelyrekonstrukciója (2. forduló)	4 378
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.1.3.2/09-11-2011-0019, Vizes élőhelyek rekonstrukciója a Kiskunsági Nemzeti Park területén (1. forduló - tervezés)	1 500

Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0026, Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalpäri Nagy-tó területén (1. forduló - tervezés)	4 088
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0020, Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályzó műtárgyak segítségével (1. forduló - tervezés)	1 011
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2-09-11-2011-0018, Soltszentimrei szikes pusztai élőhely- rekonstrukciója (II. ütem) (1. forduló - tervezés)	2 000
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0025, Élőhely-rekonstrukció az izzási Kolon-tavon (2. forduló - megvalósítás)	1 120
VÁTI Magyar Regionális és Fejlesztési Urbanisztikai Nonprofit Kft.	Csölyospálos IPA (HUSRB/1203/212/117/02), Kormányzati társfinanszírozás	4 318
VÁTI Magyar Regionális és Fejlesztési Urbanisztikai Nonprofit Kft.	IPA (HURO/1101/162/1.3.1/02), Kormányzati társfinanszírozás	581

B6 Működési célú átvett pénzeszköz		
- b) Fejezetén kívüli tételek (más tárcától, ELKA-tól)		
Ságvári Nebulókért Alapítvány	Működési célú pénzeszk. együttműk. megáll. alapján	60
OTIS Bt.	Tűzok program támogatása	20
STI Petőfi Nyomda Kft.	köt.váll. közérdekű célra Bugaci Erdészkerületben erdőgazdálkodási tevékenység	240
Csölyospálos Község Önkormányzata	IPA támogatás (HUSRB/1203/212/117)	24 815

Mórahalom Városi Önkormányzat	Támogatási összeg ECOREHAB2, HURO/1101/162/1.3.1	5 249
Böddi Life devizaszámla	Böddi szék Life+ (LIFE12 NAT/HU/001188) keretében szállásdíj kifizetés	219
Összesen:		30 603

Közfoglalkoztatási programok támogatás összesen 122.032 Eft volt 2014. évben

Pályázat alapján támogatás értékű működési bevétel: 114.751Eft

Pályázat alapján támogatá értékű felhalmozási bevétel: 7.281 Eft

Igazgatóságunk 2014-ben 2 db közmunkaprogramban vett részt, ezek:

2013. évi országos közfoglalkoztatási program 2013. 11. 05. – 2014. 04. 30. 89 fő

2014. évi országos közfoglalkoztatási program 2014. 05. 12. – 2014. 09. 30. 91 fő

A program meghosszabbítva 2014. 10. 01. – 2015. 02. 28. 90 fő

A 2014. évi közfoglalkoztatási program esetében 12 fő volt a fluktuáció (11 fő talált állást, 1 fő munkaviszonyát felmondtuk). 2014-ben 11 fő talált állást (1 fő az Igazgatóság szerződéses dolgozója lett). A program meghosszabbításának ideje alatt 9 fő munkaviszonya szűnt meg (6 fő talált állást, 2 fő esetében az Igazgatóság szüntette meg a munkaviszonyt). Mindhárom időszakban a programok során a létszámot folyamatosan tudtuk tartani pályázatnak megfelelően. Munkahelyi baleset nem történt. A pályázatokban foglaltak szerinti az eszközök és munkaruházat beszerzése megtörtént, melyet a közfoglalkoztatottak át is vettek. A szerződés szerinti keretet jól kihasználtuk, a közfoglalkoztatási programban adódó lehetőségeket maximálisan kihasználtuk. 2015. január 29-én a Belügyminisztérium monitoring ellenőrzést tett a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságán a közfoglalkoztatási programmal kapcsolatban, mindent rendben találtak.

Projektek (természetvédelmi, informatikai, turisztikai stb. projektek célja, előrehaladása, eredményei)

KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0040 – (2. forduló – kivitelezés)

- „A kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszint szabályozó műtárgyak segítségével” - KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0040
- A projekt kivitelezési időszaka tervezetten: 2014. május 15. –2015. augusztus 31.
- A projekt kivitelezésére (2. forduló) elnyert támogatás: 98.973.650 Ft
- 2014-ben benyújtott kifizetési kérelmek összege: 8.647.500 Ft
- 2014-ben a KSZ által kifizetett összeg: 8.647.500 Ft
- A projekt célja: A Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár TT-n vízszintszabályozó műtárgyak segítségével történő élőhelyrekonstrukciós fejlesztés.

2014. évben megkezdődtek a résfal építési kivitelezési munkálatai, elkezdődött a természetvédelmi célú földvásárlás.

Szerződéskötések:

- 1 db Adásvételi szerződés - Földvásárlás
- 1 db Vállalkozási szerződés (közbeszerzés útján) - Építési kivitelezés
- 1 db Vállalkozási szerződés - Közbeszerzési tanácsadó
- 1 db Vállalkozási szerződés - Tájékoztatási és kommunikációs feladatok
- 1 db Vállalkozási szerződés - Régészeti szakfelügyelet
- 1 db Vállalkozási szerződés - Műszaki ellenőr
- 1 db Vállalkozási szerződés - Kiadványok elkészítése

KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0019 – (2. forduló – kivitelezés)

„Halmok az évszázadok sodrásában – Halmok, földvárak természetközeli állapotba való visszaállítása a Duna-Tisza közén” - KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0019

A projekt kivitelezési időszaka tervezetten: 2013. november 1. –2015. május 31.

A projekt kivitelezésére (2. forduló) elnyert támogatás: 202.516.348 Ft.

2014-ben benyújtott kifizetési kérelmek összege: 18.234.190 Ft

2014-ben a KSZ által kifizetett összeg: 18.234.190 Ft

A projekt célja: A projekt négy projektterületet (Tiszaalpári-földvár, Érsekhalmi-földvár, Vaskúti-halmok és dunatetőtleni Csárda-halom) ölel fel, mely során cél a kunhalmokat és földvárakat ért bolygatások, roncsolások, károsító (illegális anyagnyerés és hulladéklerakás, ill. a mezőgazdasági művelés következtében erózió visszagyepesítéssel történő megakadályozása) nyomainak megszüntetését szolgáló rekonstrukció megvalósítása.

A 2014. évben megkezdődtek a projekt területek állapotörögzítő kiviteli beavatkozásai, tanösvények kialakítása, természetvédelmi célú ingatlanvásárlás és a monitoring eszközök beszerzése.

Szerződések:

- 2 db Vállalkozási szerződés - Közbeszerzési tanácsadó (kivitelezés és eszközbeszerzés)
- 1 db Vállalkozási szerződés – Építési kivitelezés (közbeszerzési eljárás útján)
- 7 db Adásvételi szerződés – Földvásárlás
- 1 db Vállalkozási szerződés – Műszaki ellenőr
- 1 db Vállalkozási szerződés – Tájékoztatás és nyilvánosság
- 1 db Régészeti szolgáltatási szerződés – Régészeti dokumentáció elkészítése
- 1 db Vállalkozási szerződés – Értékbecslés
- 1 db Vállalkozási szerződés – Ingatlan telekátalakítás
- 1 db Megbízási szerződés – Tervezői művezetés

KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0026 – (1. forduló – előkészítés)

„Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszaalpári Nagy-tó területén”:

A projekt előkészítés tervezett időszaka: 2012.07.19. – 2013.07.31. volt, mely a tervezés előre nem látható, külső körülmények miatti elhúzódása miatt 2012.07.19. - 2014.02.05.-re módosult, a záró kifizetési kérelem benyújtására 2014. március 17-én, kifizetésére 2014. május 23-án került sor.

A projekt előkészítésére (1. forduló) megnyert támogatás: 24.833.624 Ft.

2012-ben nem történt kifizetési kérelem benyújtása.

2013-ban benyújtott kifizetési kérelmek összege: 18.225.600 Ft.

2013-ban a KSZ által kifizetett összeg: 18.225.600 Ft.

2013-ban a KNPI által kifizetett összeg (ezek utófinanszírozott tételek), melynek elszámolására a záró kifizetési kérelem benyújtásakor került sor 2014-ben: 5.644.919 Ft.

2014-ben a KSZ által szállítói finanszírozásként kifizetett összeg 723.900 Ft.

A projekt célja a tiszalpäri Nagy-tó revitalizációja, mozaikos élőhely kialakítása, a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése. A projekt keretében kialakításra kerül egy kb. 7 ha-os, 1-1,5 m mély nyílt vízfelület, sor kerül a Nagy-tó és a tiszalpäri Holt-Tisza közötti kapcsolatot biztosító, de szinte teljesen beiszapolódott féltermészetes ér kikotrására, a rajta lévő zsílip felújítására, így lehetővé válik a víz - és ebből kifolyólag a halak - ki- és beeresztése, egy fokgazdálkodási mintaterület kialakítása. A projekt harmadik eleme a Nagy-tóhoz szervesen kapcsolódó Tőzegbánya-tó megtisztítása a gumiabroncsoktól és összekapcsolása a vizes élőhelyekkel féltermészetes ér kialakításával és átereszek behelyezésével.

Az előkészítésre elnyert támogatásból történt a belső projektmenedzsment, a terület-előkészítéshez kapcsolódó tanulmányok (geodéziai felmérés, talajvédelmi terv, talajmechanikai szakvélemény), a kiviteli terv elkészítésének és az engedélyezéseknek a finanszírozása.

2012-ben közbeszerzési tanácsadásra, a geodéziai felmérés, talajvédelmi terv elkészítésére vonatkozóan, 2013-ban a kiviteli és vízjogi engedélyes tervek, az RMT, CBA és a 2. forduló projekt dokumentáció, az előzetes vizsgálati dokumentáció, az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésére vonatkozóan kötöttünk vállalkozási szerződést. A 2. forduló pályázat benyújtására 2013. szeptember 30-án került sor, mely forráshiány miatt elutasításra került.

2014.-ben készült el a 2. fordulóra vonatkozóan a közbeszerzési ajánlattételi dokumentáció, illetve érkeztek meg az engedélyek.

KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0017 – (1. forduló – előkészítés)

„A Gátéri Fehér-tó vízrendezése”:

A projekt előkészítés időszaka: 2012.07.19. – 2013.08.30., mely a tervezés előre nem látható, külső körülmények miatti elhúzódása miatt 2012.07.19. - 2014.03.15.-ére módosult, a záró kifizetési kérelem benyújtása 2014. március 31-éig tervezett.

A projekt előkészítésére (1. forduló) megnyert támogatás: 32.062.960 Ft.

2012-ben benyújtott kifizetési kérelmek összege: 3.556.000 Ft.

2012-ben a KSZ által kifizetett összeg: 3.556.000 Ft.

2013-ban benyújtott kifizetési kérelmek összege: 15.591.790 Ft.

2013-ban a KSZ által kifizetett összeg: 15.591.790 Ft.

2013-ban a KNPI által kifizetett összeg (ezek utófinanszírozott tételek), melynek elszámolására a záró kifizetési kérelem benyújtásakor került sor 2014-ben: 11.759.422-2.210.570 Ft előleg, azaz 9.548.852 Ft.

2014-ben a KSZ által szállítói finanszírozásként kifizetett összeg 820.103 Ft.

A projekt célja: A Gátéri Fehér-tó keleti oldalán végigfutó Csukás-éri főcsatorna vízállásától függően képes a tómedret átszelő, valamint a Gátér felől érkező Pálmonostorai csatorna vizét befogadni, így gyakran többé-kevésbé tisztított, nagy szerves anyag tartalmú szennyvíz kerülhet a tóba, ezért a tervezési területen igen fontos természetvédelmi kezelési feladat a csatornák vizének tómederbe kerülését megakadályozni. A fenti csatornákhöz még néhány névtelen árok csatlakozik, gyorsítva a vizek lefolyását, megbontva a szikes tómeder egységes jellegét, ezzel a tómederben zajló vízáramlásokat (különös tekintettel a szél általi mozgás jelentőségére), végeredményben a nyíltvíz kialakulásának esélyét akadályozva. A fehérvízű szikes tó helyreállítása a jelentősebb árkok felszámolása, a tómedret érintő szakasz betemetése, és ezzel párhuzamosan az elkerülő szakasz szélesítése, burkolása, továbbá műtárgyak kiépítése nélkül nem valósítható meg.

Az előkészítésre elnyert támogatásból történt a belső projektmenedzsment, a terület-előkészítéshez kapcsolódó tanulmányok (geodéziai felmérés, talajvédelmi terv, talajmechanikai szakvélemény), a kiviteli terv elkészítésének és az engedélyezéseknek, tájékoztató szórólapoknak és a 2. forduló közbeszerzési dokumentáció elkészítésének a finanszírozása.

2012-ben közbeszerzési tanácsadásra, a geodéziai felmérés és talajmechanikai szakvélemény, talajvédelmi terv elkészítésére vonatkozóan, 2013-ban a kiviteli és vízjogi engedélyes tervek, a CBA, az előzetes vizsgálati dokumentáció, az előzetes régészeti dokumentáció elkészítésére, földvásárláshoz kapcsolódó értékbecslés elvégzésére vonatkozóan kötöttünk vállalkozási szerződést. A 2. forduló pályázat benyújtására 2013. szeptember 30-án került sor, mely forráshiány miatt elutasításra került.

2014-ben készült el a 16 oldalas szórólap és a 2. forduló közbeszerzési dokumentáció és fejeződtek be az engedélyezési eljárások.

KEOP-3.1.2/2F/09-11-2012-0006 – (2. forduló – megvalósítás)

„Tájidegen inváziós növények visszaszorítása a Duna-Tisza köze legértékesebb homokterületein”:

A projekt megvalósítás időszaka: 2012.07.19. – 2015.06.10.

A projekt megvalósítására (2. forduló) megnyert támogatás: 791.899.161 Ft.

2012-ben benyújtott kifizetési kérelmek összege: 198.000 Ft.

2012-ben a KSZ által kifizetett összeg: 198.000 Ft.

2013-ban benyújtott kifizetési kérelmek összege: 609.679.339 Ft.

2013-ban a KSZ által kifizetett összeg: 609.679.339 Ft.

2014-ben szállítói finanszírozás keretében a KSZ által kifizetett összeg: 128.174.151 Ft.

2013-ban a KNPI által kifizetett összeg (ezek utófinanszírozott tételek), melynek elszámolására 2015-ben kerül sor: 11.445.851 Ft.

2014-ban a KNPI által kifizetett összeg (ezek utófinanszírozott tételek), melynek elszámolására 2015-ben kerül sor: 6.234.112 Ft.

A projekt specifikus célja: Inváziós fás- és lágyszárú növények irtása négy területi egységen, a Kiskunsági Nemzeti Park *Bócsa-Bugac buckavilága* és a homokpuszta egységén, *Fülöpháza, Ágasegyháza-Orgoványi rétek* valamint *Kéleshalom* közép-európai szinten is egyedülállóan értékes homokbuckás területein.

A megvalósításra elnyert támogatásból történik a belső projektmenedzsment, a közbeszerzési tanácsadó, az invazív növényirtási munkák, növényvédelmi szakmérnök, monitoring eszközök beszerzésének, kommunikációs feladatok ellátásának, szemléletformáláshoz kapcsolódó eszközök beszerzésének, tanösvények kialakításának a finanszírozása.

2012-ben a közbeszerzési tanácsadó, a monitoring eszközök közül egy fotófelszerelés beszerzése történt meg.

2013-ban megkötött szerződések: tanösvény táblák, szemléletformáláshoz szükséges eszközök elkészítése, PR tevékenység, invazív növényirtás kivitelezése, növényvédelmi szakmérnök, monitoring eszközök.

A kivitelezésre vonatkozóan a terület átadás-átvételére 2013. szeptember 10-én került sor, melyet követően rögtön kezdeményeztük is a szerződések módosítását, mert a közbeszerzési eljárás elhúzódása miatt a selyemkóró 2013. évi irtására már nem kerülhetett sor, illetve a vállalkozó javaslatára az indikációs mérőszámok biztonságosabb teljesíthetősége érdekében 2014 helyett 2013. őszén került sor az akácirtásra. A KFF és a Közreműködő Szervezet is jóváhagyta a szerződés módosítását, így a 2013-as teljesítés ennek megfelelően történt.

2014-ben az invazív növényirtási feladatok a projektütemezésnek és a terveknek megfelelően haladtak. 2014-ben történt 3 db térinformatikai szoftver beszerzése.

KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0018 számú

„Vizes élőhelyek rekonstrukciója a Kiskunsági Nemzeti Park területén” című projekt (megvalósítási szakasz)

A projekt megvalósítás időszaka: 2013. 07. 19. – 2015. 09. 30. (jóváhagyás alatt)

A pályázatot 2013. június 24-én az Irányító Hatóság támogatásra érdemesnek ítélte, az elnyert támogatási összeg 172.667.886 Ft. (Azóta a támogatás 168.077.388 Ft-ra csökkent egy szabálytalansági eljárás jogkövetkezménye miatt.) A támogatási szerződés megkötésének feltétele volt a megvalósításhoz szükséges összes engedély megléte, emiatt a támogatási szerződés aláírására 2013. október 15-én kerülhetett sor.

2013-ban benyújtott és a Közreműködő Szervezet által kifizetett kifizetési kérelmek összege: 11.036.120 Ft, melyből 6.650.000 Ft kifizetésére 2013-ban, 4.386.120 Ft kifizetésére 2014-ben került sor.

2014-ben benyújtott és kifizetett kifizetési kérelmek összege: 10.397.417 Ft.

2013-ban a KNPI által kifizetett tételek, melynek elszámolására 2015-ben kerül sor: 2.712.378 Ft.

2014-ban a KNPI által kifizetett tételek, melynek elszámolására 2015-ben kerül sor: 64.259.415 Ft.

A projekt két helyszínen, Bugacon és a Kelemen-széken valósul meg. A kelemen-széki kivitelezésre vonatkozóan a közbeszerzési eljárás lezárult, a vállalkozási szerződés aláírására 2013. november 8-án került sor, a 2013. őszi – 2014. év eleji munkálatok a tervezett ütemben

megvalósultak. 2013-ban kötött szerződések: műszaki ellenőr, régészeti szakfelügyelet, PR cég.

A Kelemen-széki kivitelezésre vonatkozóan a 2014. őszi munkálatok befejezését a nyár végi – őszi rendkívüli csapadékos időjárás miatt kialakult szokatlan mértékű, kiterjedésű és mélységű felszíni vízborítások megakadályozták, emiatt a határidő meghosszabbítása vált szükségessé. A bugaci élőhely-rekonstrukcióra vonatkozóan a kivitelezővel megkötött szerződést fel kellett bontani, a közbeszerzési eljárás ismételt lefolytatására 2015-ben kerül sor.

Kelemen-széken elkészült a tanösvény és a szikes tavak különleges madárvilágának megfigyelésére megépült egy leskunyhó is.

A projekt keretében megvalósult további beszerzések 2014-ben: a vízminőség-vizsgáló berendezés, a roll-upok, a leporelló és a terepi munkafüzet beszerzése.

A projekt specifikus célja: A Kiskunsági Nemzeti Park területén, Natura 2000 oltalom alatt élőhelyeken a degradálódott élőhelyek természetességének helyreállítása, a terület eszmei értékeinek növelése. A természetes felszíni vízmozgásokat akadályozó, az élőhelyek szárazodását okozó és a védett fajok életkörülményeit korlátozó művi létesítmények megszüntetése, továbbá a Kelemen-szék részterületen természetkímélő turizmus fellendítése új tanösvény kialakításával és madármegfigyelő leskunyhó, madármegfigyelő magasles tervezésével.

A megnyert támogatásból történik a közbeszerzési tanácsadó, az élőhely-rekonstrukció kivitelezése, madármegfigyelő leskunyhó, műszaki ellenőrzés, PR tevékenység, monitoring eszközök és szemléletformálás eszközei beszerzésének, régészeti szakfelügyelet és belső projektmenedzsment finanszírozása.

KEOP-3.1.2/2F/09-2013-0037 számú

„A soltszentimrei szikes puszta élőhely-rekonstrukciója (II. ütem)” című projekt

A projekt megvalósítás időszaka: 2014. 01. 31. – 2015. 05. 28.

A 2. fordulós pályázat benyújtására 2013. június 27-én került sor. A pályázatot az Irányító Hatóság 2013. október 25-én támogatásra érdemesnek ítélte, az elnyert támogatási összeg 234.607.394 Ft. Időközben kiderült, hogy humuszméntésre nincs szükség, így az ehhez kapcsolódó tételek kikerültek a költségvetésből, a projekt bruttó összköltsége 119.707.154 Ft-ra változott. A támogatási szerződés aláírására 2014. február 5-én került sor.

2013-ban kifizetési kérelem benyújtására nem került sor.

2014-ben benyújtott és kifizetett kifizetési kérelmek összege: 12.069.440 Ft.

2013-ban a KNPI által kifizetett tételek, melynek elszámolására 2015-ben kerül sor: 669.148 Ft.

2014-ban a KNPI által kifizetett tételek, melynek elszámolására 2015-ben kerül sor: 4.132.486 Ft.

A megnyert támogatásból történik a közbeszerzési tanácsadó, az élőhely-rekonstrukció kivitelezése, madármegfigyelő torony, műszaki ellenőrzés, PR tevékenység, monitoring eszközök és szemléletformálás eszközei beszerzésének, régészeti szakfelügyelet és belső projektmenedzsment finanszírozása.

A projekt célja, hogy a Kiskunsági Nemzeti Park Felső- Kiskunsági szikes tavak területéhez délről csatlakozó, országos védelemre tervezett, Natura 2000 védettség alatt álló soltszentimrei szikes pusztán a természetes felszíni vízmozgásokat akadályozó és a védett fajok életkörülményeit korlátozó művi létesítmények megszüntetése.

A projekt eredményeként a vizes élőhelyek leromlott természeti állapotának, mesterségesen befolyásolt vízháztartási helyzetének javulása várható, emellett az életfeltételek javulásával, a pusztai tájkép beláthatóbbá, nyíltabbá válásával - többek között- a fokozottan védett tűzokélettere is kibővül.

Az élőhely-rekonstrukciós munkákra vonatkozóan a szerződés megkötésére 2014. augusztus 29-én, a munkaterület átadására 2014. szeptember 1-én került sor. A kivitelezés a tervezett ütemben haladt, az átlagosnál csapadékosabb időjárás és felszíni vízborítások ellenére is sikerült befejezni a terveknek megfelelően 2015. február végéig.

A projekt keretében 2014-ben megvalósított további beszerzések: közbeszerzési tanácsadó, műszaki ellenőrök, régészeti szakfelügyelet, PR cég, valamint a tervezett monitoring eszközök közül a vízminőség-vizsgáló berendezés, 4 db kameracsapda és a fényképezőgép beszerzése.

LIFE09NAT/HU/000384

„A kerecsensólyom védelme ÉK-Bulgáriában, Magyarországon és Szlovákiában”

A projekt alapadatai:

Projekt főkedvezményezett: Bükki Nemzeti Park Igazgatóság

Projekt társkedvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Projekt időszak: 2010.10.01.-2014.12.31.

Partnerségi Megállapodás aláírásának dátuma: 2011. március 22.

Összes KNPI költsége: 28 206 euro, melyből 10 051,62 euro uniós támogatás, 16 219,41 euro önrész és 1935 euro VM támogatás.

A főkedvezményezett részéről kifizetett összegek: 4187,36 euro, a fennmaradó összeg 5864,26 euro kifizetése 2015. évben várható.

LIFE09NAT/HU/000384 számú „A kerecsensólyom védelme ÉK-Bulgáriában, Magyarországon és Szlovákiában” című LIFE+ pályázatunk zárására 2014. december 31-én került sor. A védelmi tevékenység az országos fajvédelmi koordinátorokkal való kapcsolattartásra és fajvédelmi tervre alapult, a megvalósított tevékenységek: Szabadszállásra ürgetelepítés, vezetékek szigetelése, zsákmányállat vizsgálat fotócsapdával, gazdálkodók tájékoztatása szórólapokkal.

2014 májusában az alábbi feladatok valósultak meg: 2 db fotócsapda kirakása; 3 kerecsenfióka meggyűrzése, 1 kirepülés előtt álló kerecsenfióka műholdas jeladóval történő ellátása; a zsákmányösszetétel megállapítása fotócsapda segítségével; fotócsapda leszerelése és átvétele a MAVIR-tól.

LIFE13NAT/HU/000183

„A parlagi sas és a kerecsensólyom táplálékbázisának biztosítása a Kárpát-medencében”

A projekt alapadatai:

Projekt Koordináló Kedvezményezett: Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság

Projekt Társult Kedvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

A pályázat megvalósításának időtartama: 2014.07.01.-2018.12.31.

Partnerségi Megállapodás aláírásának dátuma: 2015.01.09.

Összköltségvetése: 405.905 euro, amelyből 301.864 euro Európai Unió támogatás mértéke, 45.288 euro önrész és 58 753 euro FM támogatás.

Rövid leírás:

Az Európai Unió LIFE+ program finanszírozásának keretében megvalósuló projekt a globálisan veszélyeztetett parlagi sas és a kerecsensólyom európai bázispopulációinak megerősítését tűzte ki céljául. Ezen két faj védelme az EU Madárvédelmi Irányelve és a LIFE+ Nature projektek szempontjából is prioritás fajnak számít.

A korábbi védelmi törekvéseknek köszönhetően a parlagi sas és a kerecsensólyom populációk megerősödése tapasztalható a Kárpát-medencében. Ezzel szemben a fontos táplálékbázisukat képző kisemlős fajok, főleg a közönséges ürge, délvidéki földikutya, csíkos szőcskegér, hörcsög, mezei nyúl egyedeinek száma viszont egyre csökken. A ragadozóknak egyre nagyobb problémát jelentene a táplálékforrásukat alkotó kisemlősök számának további csökkenése, mely ismét visszavehetné az eddigi, védelmükre irányuló erőfeszítések eredményeit. Ennek megelőzésére a projekt közvetlenül az említett kisemlősök populációinak megerősítésére törekszik, ezen keresztül járul hozzá a ragadozófajok védelméhez.

LIFE13NAT/HU/000081

„A szalakóta védelme a Kárpát-medencében”

A projekt alapadatai:

Koordináló Kedvezményezett: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Társkedvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

A pályázat megvalósításának időtartama: 2014.09.01-2020.03.31.

Partnerségi Megállapodás aláírásának dátuma: 2014.09.26.

Összköltségvetése: 755.458 euro, amelyből 384.006 euro Európai Unió támogatás mértéke, 148.863 euro önrész és 222.589 euro FM támogatás.

Rövid leírás:

A természetes élőhelyek visszaszorulása miatt napjainkban a mozaikos gyepekkel, szántókkal, facsoportokkal, öreg magányos fákkal tarkított élőhelyen találja meg az életfeltételeit. Koltásra elsősorban nagy testű harkályok elhagyott odúit használja, de megtelepíthető mesterséges odúban is. Évente egyszer kolt, május vége és július vége között. Zsákmánya főleg rovarokból áll, de rágcsálókkal, hüllőkkel és kétéltűekkel is táplálkozik. Vártamadár, vagyis egy kiemelkedő ponton ülve les prédájára, majd hirtelen lecsapva kapja el azt.

A LIFE+ projekt célja: A projekt során magyarországi és romániai szakemberek dolgoznak együtt a Kárpát-medence szalakótaállományának védelme és megerősítése érdekében.

A projekt célja, hogy 2019-re 20%-kal növekedjen a szalakótapopuláció mindkét ország különleges rendeltetésű madárvédelmi területein.

Tevékenység:

A projekt keretében megvalósuló fő tevékenységek a következők: fészkelőhelyek kialakítása Különleges Rendeltetésű Madárvédelmi Területeken Magyarországon (17 területen) és Romániában (15 területen), fészkelő- és táplálkozóhelyek állapotának javítása három karakterisztikus projekt területen, a madarak mortalitását csökkentő beavatkozások (20 kV-os oszlopok szigetelése), hosszú távú fenntartható fajvédelem biztosítása a „Farmers for Roller”

program keretében, szalakótabarát gazdálkodási módszerek használatának népszerűsítése Natura 2000 területeken, szemléletformálás (Szalakóta Látogató Központ építése a Szegedi Fehér-tónál)

LIFE12 NAT/HU/001188

„Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban”

A projekt alapadatai:

Projekt főkezdvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Projekt társkezdvezményezettek:

Dunatáj Természet- és Környezetvédelmi Közalapítvány

Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület

Projekt időszak: 2013. október 1.-2019. június 30.

Projekt tervezett költségvetése: 7 199 323 euro, melynek 75%-a (5 399 492 euro) uniós támogatás és mintegy 20%-a (1 424 805 euro) FM társfinanszírozás.

Támogatási szerződés aláírásának dátuma: 2013. szeptember 6.

A projekt fő célkitűzései

A projekt a Kárpát-medence egyik legnagyobb jelentőségű időszakos szikes taván és vízgyűjtő területén célozza az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítását a Kiskunság középső részén. A projekt célterületén található Böddi-szék kiemelt jelentőségű részét képezi a Natura 2000 hálózathoz, s 1997. január 1. óta hazai védelemben is részesül. Területi kiterjedése igen jelentős, a magyarországi 1530-as nyílt vízfelszínű időszakos szikes tavak 18%-át teszi ki.

A szikes tó és vízgyűjtő területe a mintegy 50 évvel ezelőtti megindult beruházás, a Duna-völgy középső szakaszának belvízrendezésre hivatott V. számú Sós-éri belvízelvezető főcsatorna és mellékcsatorna rendszerének kiépítése következtében jelentős mértékben sérült. A vízrendezés legjobban a legmélyebb fekvésű Böddi-széket érintette, mivel az V. számú csatornát a meder középvonalán vezették keresztül. A csatorna tápanyagban dús vize a gátakon átszivároghatva megváltoztatja a szikes tó vízháztartását, mely szerves anyag feldúsulást, eutrofizációt és a tó fokozatos feltöltődését eredményezi. A csatorna megépítése az eredetileg egységes víztest felszabdolásával izolációs tényező, gátolja a természetes vízmozgásokat és jelentős kedvezőtlen szegélyhatással bír.

A projekt megvalósítása során nagy hangsúlyt kívánunk fektetni a tudományos alapokon nyugvó monitoring tevékenységekre, így felhasználjuk a LIFE07NAT/H/000324 projekt keretében az egész Pannon ökorégióra kidolgozott ökológiai kritériumrendszert és referencia eredményeit.

Fontos célunk továbbá a helyi lakosság szemléletformálása, a Pannon szikes területek közösségi szintű fontosságának kihangsúlyozása, valamint a szikes vízi élőhelyek ökológiai rendszerének megismertetése, különös tekintettel sérülékenységeikre, valamint a társadalmi felelősségre hosszú távú fenntartásuk érdekében.

Tevékenység:

Folytatódott a projekt egyik legfontosabb alapozó akciója, a földvásárlás, melynek keretében 2014-ben 74 349 869 Ft értékben mintegy 136 hektár megvásárlására került sor.

2014-ben az alábbi szerződéseket kötötte meg az Igazgatóság a projekt keretében:

Információ biztosítása a média részére (2014.03.13.-2019.06.30., bruttó 4 483 100 Ft)

Projekt weboldal elkészítése (2014.07.11.-2014.08.15., bruttó 410 000 Ft)

Projekt weboldal rendszeres frissítése (2014.10.27.-2019.05.31., bruttó 1 050 000 Ft)

Projekt film elkészítése és 1000 példányban történő sokszorosítása (2014.10.27.-2018.11.30.)

Projekt logó és arculat tervezése (2014.10.27.-2014.11.07., bruttó 490 000 Ft, 2014-ben pénzügyileg teljesült)

6 db tájékoztató tábla grafikai tervezése és kivitelezése (2014.10.27.-2014.12.03., bruttó 900 000 Ft, 2014-ben pénzügyileg teljesült)

Iskolásoknak szóló foglalkoztató füzet és matricás beragasztó készítése (2014.10.27.-2015.03.31., bruttó 900 000 Ft)

A projektben tervezett eszközbeszerzések közül a GPS eszközök és szoftverek beszerzése indult 2014. szeptember 9-én a közbeszerzés előzetes jóváhagyásának elindításával. Az eljárás eredményes volt, az eljárást lezáró döntés 2014. december 23-án született meg, a szerződéskötés és a teljesítés 2015. évre áthúzódott.

ÁROP-1.2.18/A-2013-2013-0034

Támogatási szerződés hatályba lépésének dátuma: 2014. január 20.

A projekt megvalósítás időszaka: 2013.10.01-2014.06.30. (Módosítva lett, eredetileg 2014.04.30. volt a záró időpont.)

Az elnyert támogatás összege: 26 779 450 Ft

A projekt célja a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI) hatékonyabb szervezeti működésének kialakítása, a tudásmegosztást támogató, és a változásokhoz igazodni képes szervezeti kultúra biztosítása, mely hozzájárul ahhoz, hogy az Igazgatóság a szűkös létszámkeret mellett és a változó jogszabályi környezetben is eredményesen tudja ellátni feladatait.

2014-ben 2 db időközi és egy záró kifizetési kérelem került benyújtásra. (Az alábbi összegek a finanszírozás forrását jelentő két prioritástengely közötti megosztást mutatják.)

1. kifizetési kérelemmel igényelt összeg: 2.118.550 Ft + 4.943.285 Ft, melyet a KSZ 2014.11.07-én teljesített.

2. kifizetési kérelemmel igényelt összeg: 4.437.128 Ft + 10.353.292. Ft, melyet a KSZ 2014.12.04-én teljesített.

Záró kifizetési kérelemmel igényelt összeg: 1.478.159 Ft + 3.449.036 Ft, mely 2014-ben nem került még kifizetésre.

Mindösszesen: 26.779.450 Ft.

A projekt keretében megvalósult tevékenységek:

Stratégiai vezetési tanácsadási tevékenység, projekt menedzsment, nyilvánosság biztosítása, közbeszerzési tanácsadói tevékenység, szervezetfejlesztési tevékenység, rendezvényszervezés, KNPI dolgozói részéről biztosított általános menedzsment és szakmai tevékenység.

LIFE12 NAT/HU/001188

„Pannon szikes vízi élőhelyek helyreállítása a Kiskunságban”

A projekt alapadatai:

Projekt főkedvezményezett: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

Projekt társkedvezményezettek:

Dunatáj Természet- és Környezetvédelmi Közalapítvány

Kiskunsági Madárvédelmi Egyesület

Projekt időszak: 2013. október 1.-2019. június 30.

Projekt tervezett költségvetése: 7 199 323 euro, melynek 75%-a (5 399 492 euro) uniós támogatás és mintegy 20%-a (1 424 805 euro) FM társfinanszírozás.

Támogatási szerződés aláírásának dátuma: 2013. szeptember 6.

A projekt fő célkitűzései

A projekt a Kárpát-medence egyik legnagyobb jelentőségű időszakos szikes taván és vízgyűjtő területén célozza az eredeti vízviszonyok és a természetes élőhelyek helyreállítását a Kiskunság középső részén. A projekt célterületén található Böddi-szék kiemelt jelentőségű részét képezi a Natura 2000 hálózathoz, s 1997. január 1. óta hazai védelemben is részesül. Területi kiterjedése igen jelentős, a magyarországi 1530-as nyílt vízfelszínű időszakos szikes tavak 18%-át teszi ki.

A szikes tó és vízgyűjtő területe a mintegy 50 évvel ezelőtt megindult beruházás, a Dunavölgy középső szakaszának belvízrendezésre hívatott V. számú Sós-éri belvízelvezető főcsatorna és mellékcsatorna rendszerének kiépítése következtében jelentős mértékben sérült. A vízrendezés legjobban a legmélyebb fekvésű Böddi-széket érintette, mivel az V. számú csatornát a meder középvonalán vezették keresztül. A csatorna tápanyagban dús vize a gátakon átszivároghatva megváltoztatja a szikes tó vízháztartását, mely szerves anyag feldúsulást, eutrofizációt és a tó fokozatos feltöltődését eredményezi. A csatorna megépítése az eredetileg egységes víztest felszabdolásával izolációs tényező, gátolja a természetes vízmozgásokat és jelentős kedvezőtlen szegélyhatással bír.

A projekt megvalósítása során nagy hangsúlyt kívánunk fektetni a tudományos alapokon nyugvó monitoring tevékenységekre, így felhasználjuk a LIFE07NAT/H/000324 projekt keretében az egész Pannon ökorégióra kidolgozott ökológiai kritériumrendszert és referencia eredményeit.

Fontos célunk továbbá a helyi lakosság szemléletformálása, a pannon szikes területek közösségi szintű fontosságának kihangsúlyozása, valamint a szikes vízi élőhelyek ökológiai rendszerének megismertetése, különös tekintettel sérülékenységeikre, valamint a társadalmi felelősségre hosszú távú fenntartásuk érdekében.

Tevékenység:

Folytatódott a projekt egyik legfontosabb alapozó akciója, a földvásárlás, melynek keretében 2014-ben 74 349 869 Ft értékben mintegy 136 hektár megvásárlására került sor.

2014-ben az alábbi szerződéseket kötötte meg az Igazgatóság a projekt keretében:

Információ biztosítása a média részére (2014.03.13.-2019.06.30., bruttó 4 483 100 Ft)

Projekt weboldal elkészítése (2014.07.11.-2014.08.15., bruttó 410 000 Ft)

Projekt weboldal rendszeres frissítése (2014.10.27.-2019.05.31., bruttó 1 050 000 Ft)

Projekt film elkészítése és 1000 példányban történő sokszorosítása (2014.10.27.-2018.11.30.)

Projekt logó és arculat tervezése (2014.10.27.-2014.11.07., bruttó 490 000 Ft, 2014-ben pénzügyileg teljesült)

6 db tájékoztató tábla grafikai tervezése és kivitelezése (2014.10.27.-2014.12.03., bruttó 900 000 Ft, 2014-ben pénzügyileg teljesült)

Iskolásoknak szóló foglalkoztató füzet és matricás beragasztó készítése (2014.10.27.-2015.03.31., bruttó 900 000 Ft)

A projektben tervezett eszközbeszerzések közül a GPS eszközök és szoftverek beszerzése indult 2014. szeptember 9-én a közbeszerzés előzetes jóváhagyásának elindításával. Az

eljárás eredményes volt, az eljárást lezáró döntés 2014. december 23-án született meg, a szerződéskötés és a teljesítés 2015. évre áthúzódott.

2.2.5. A követelés állomány (adósok, vevők, egyéb követelések) alakulásának bemutatása lejárát szerint, a követelések nyitóállományához viszonyított változásainak okai

Előző évi követelés állományunk 168.748eFt volt, tárgyévben 2014. év végén 198.257 Eft volt a követeléseink állománya. A követelés állományunk előző évhez viszonyítva 17 %-al nőtt, melynek oka, hogy az állatértékesítésből származó év végi követelésünk 28,2 millió forint, valamint 75 millió forint ÁFA követelésünk van év végén.

Ezeket a követeléseket a vevők elfogadták, azokra az elmúlt évben részletfizetést, vagy halasztást kértek pénzügyi nehézségeik miatt. Sok esetben a késve érkező, vagy MHV ellenőrzés lezárásáig nem tudják kifizetni a haszonbérleti díjakat.

A nem fizetőket rendszeresen felszólítjuk, amennyiben kérnek részletfizetést, azt engedélyezzük, de elengedést nem engedélyezünk, illetve a késedelmes napokra a késedelmi kamatot felszámítjuk.

A 360 napnál régebbi követelésünk 2 vállalkozót érint szinte teljes összegében, mely felszámolás miatt még nem vezethető ki a nyilvántartásunkból.

A vevő követeléseink az alábbi lejárát szerintiek:

	2013 év.	2014.év	Változás %-a
360 napnál régebbi követelésünk:	26.059 Eft	31.856 Eft	22,2 %
181-360 napos követelések:	5.448 Eft	7.083 Eft	30,0 %
91- 180 napos követelések:	9.746 Eft	25.759 Eft	264,0 %
0-90 napos	51.569 Eft	8.029 Eft	15,56 %

Nem esedékes	1.813 Eft	50.016 Eft	2758 %
---------------------	------------------	-------------------	---------------

A 0-90 napos követelések az év végi számlázások miatt emelkedett nádhaszonbérletek főként, valamint a 360 napnál régebbi követelésünk növekedett egy fakitermelésből adódó vállalkozó fizetésképtelenné vált, minden jogi lépést megteszünk, de nem vezetett eddig eredményre a tartozás beszedése.

Sajnos a régebbi követeléseink továbbra is fennállnak, így látszódik, hogy jelentősen megnőtt a 90-180 napos követelésünk állománya előző évhez képest, mely néhány nagyobb területet bérlő fizetési haladéka miatt jelentkezett. A szóveges beszámoló idejében már a 90 napos lejárt követelésünk csupán 1 milliós nagyságrendű, a 91-180 napos pedig 12 millióra csökkent.

2.3. A költségvetési támogatások alakulása 2012-2014. között

Megnevezés	Eredeti(eFt)	Módosított(eFt)	Teljesítés(eFt)
2012. év	84.520	116.620	116.620
2013. év.	59.600	238.650	238.650
2014. év	100.290	304.085	304.085
Változás %-a (2012. év bázishoz)		260,1	260,1

Az Igazgatóság költségvetési támogatása az utóbbi 3 évben erős csökkenő tendenciát mutat, a 2013. évi emelkedést is a Vszt. hatálya alá tartozó földvásárlásokra kapott 194 millió forintos támogatás miatt növekedett, valamint 2014. évben is 170 millió forintot kaptunk e jogcímen. A működésre kapott fennmaradó támogatásunk a teljesített összes bevételünk 9%-át jelentik csupán.

E támogatási összeg az Igazgatóság bevételi arányában a csekély nagyságrendűek, gyakorlatilag a működésünket a saját bevételek, illetve az agrártámogatásokból származó bevételek finanszírozták.

2.4. Költségvetési maradvány

2.4.1. A 2013. évi költségvetési maradvány főbb felhasználási jogcímei kiemelt előirányzatokként

2013. évi jóváhagyott maradványok az alábbi jogcím szerinti bontásban:

Személyi juttatások:	75 Eft
Járulékok:	0 Eft
Dologi kiadások:	415.198 Eft
Felhalmozási kiadások:	312.183 Eft
Felújítások:	483 Eft
Bevételi túlteljesítés	38.175 Eft
Előző évről áthúzódó maradványok	51.558 Eft

Összesen: 817.672 Eft

Fenti maradványból a ténylegesen felhasznált összeg: 817.672 Eft

Főbb felhasználási jogcímek az alábbiak:

- Beruházási célú maradványokból 78 millió forint összegben maradvány keletkezett, melyből a saját ingatlanok beruházási szerződéseiből áthúzódó teljesítések miatt, illetve a megrendelt, de nem teljesült beszerzések fedezetét biztosítja, mezőgazdasági, és állattartó telepekhez kapcsolódó gép-berendezések vásárlását finanszírozzuk a maradvány összegéből
- Bűrü felújítása, és egyéb építmények felújítása 17.834 Eft
- Dologi kiadásoknál jelentős nagyságrendű maradvány keletkezett az alábbiak főbb tételek szerint:
- Bugaci erdő fakitermelésének kiadásai a vállalkozó szerződésének értelmezési problémái miatt csak késve számlázott így a 2013 évben befolyt faanyag érték kitermelési költségei mintegy 48 milliót forint összegben a 2014. évben teljesültek:
- É végi számlák áthúzódó kifizetéseire: 63.912 Eft
- Pusztaszeri állattartó telep kötelezettségvállalására
- közbesz. elj. alapján 19.685 Eft
- Gépek berendezések megrendelésére: 13.877 Eft
- Fordított Áfa befizetésére 14.038 Eft
- Természetvédelmi Őrszolgálat eszközbeszerzések
- száll. szerz. 9.522 Eft

- Fuvarozási közbesz. elj. kötvállra:	36.000 Eft
- Fakitermelési munkák közbesz. szerz. alapján(Bugac)	55.445 Eft
- -Erdőfelújítási munkák szerződés alapján	48.434 Eft
- Monitoring, kutatási szerződések	14.546 Eft
- Információs pont létesítése 28 db	7 041 Eft
- Mezőgazdasági gépek szerviz szolg. közbesz.elj.	38.100 Eft
- Izsáki állattartó telep üzemeltetése vállalkozóval közbesz.	54.864 Eft
- Állattartó telepekre karám, és vill. pásztorok	6.985 Eft

A fennmaradó 73.489 Eft felhasználása áthúzódik 2015. évre az alábbiak miatt:

A Vszt-s. földvásárlásokra kapott 200 millió forintból a kisajátítási eljárás peres eljárása miatt nem zárult le, a peres eljárásban a kisajátításban érintettek peres követelésük több mint 500 millió forint, így e maradványt az esetleges peres eljárásban fizetendő kártérítés fedezetét szolgálná.

Személyi juttatások és járulékok maradványa:

Áthúzódó európai uniós forrásból finanszírozott (Vipera LIFE) többlet feladat személyi juttatása, és annak járulékai, illetve megbízási díjak áthúzódó tételeit finanszírozta.

Dologi kiadások maradványai főbb jogcímek szerint az alábbiakra került felhasználásra:

Jelentős nagyságrendűek, melyek a megindított közbeszerzési eljárások miatti előzetes, és MÁK felé bejelentett kötelezettségvállalásokat jelentik az alábbiak szerint:

Takács Ferenc nádazási munkák keretszerződés	10.147 Eft
Aquila folyóirat VM-től kapott forrás maradványa	4.500 Eft
Commercio Cavalli di Simon L. Kft. 5 hó állattartás	10.033 Eft
Valkon 2007 Kft. 05.15-ig bejelentés erőgépek szervíz	31.733 Eft
Androvicz István 06.12-ig bejelentett bálaszállítás, állat szállítás	32.780 Eft
Gépjármű szerviz közbesz. I. félévi	6.000 Eft
Föld könyv vásárlása földhiv. elektronikusan	6.141 Eft
Tűzok LIFE utánkövetési feladatokra	1.500 Eft
MOL Nyrt üzemanyag költség	37.573 Eft
Áthúzódó számlák, megrendelők:	43.745 Eft
Földmunka Alpár-Bokrosi öbl. KIOP miatt	3.175 Eft
Társasági ruha tvi.öröknek	5.140 Eft
Téli ruha tvi. őrszolg.	2.827 Eft
Natura 2000 táblák gyártása	7.125 Eft
Natura 2000 táblákhoz oszlopok	1.650 Eft
KEFAG boróka mag tisztítás, bugaci tűz miatt	4.445 Eft
Vadháló beszerzése	8.737 Eft
Befizetési kötelezettség meghiúsult maradvány miatt	6.615 Eft
Előző évek maradványa	17.203 Eft
Bérelt földterület díja(mezőgazd. feladatokhoz)	21.672 Eft
Agrártámogatásokból állattartás kiadásai, mezőgazdasági munkákra:	89.480 Eft

2.4.2. A 2014. évi költségvetési maradványok alakulása, összetétele, keletkezésének okai (maradványtartási kötelezettség, feladat-elmaradás, áthúzódó kötelezettségek, bevételi többletek)

2014. évi költségvetési maradvány az alábbiak szerint alakult

Megnevezés	Módosított		maradvány
	előirányzat e Ft	e Ft	e Ft
Személyi juttatások	595.590	591.702	3.888
Munkaadókat terhelő járulékok	160.145	158.405	1.740
Dologi kiadások	1.356.956	916.074	440.882
Támogatás értékű működési kiadás	3.814	3.814	0
Felújítás	30.554	30.552	2
Intézményi beruházások	1.047.782	729.821	317.961
Támog.értékű felh. kiadások			
ÁHT-n kívüli felhalmozási célú pénzeszk. átad.	4.339	89	4.250
Kiadások összesen:	3.199.180	2.430.457	768.723
Működési bevételek	679.441	679.872	431
Működési célú átvett. pénzeszk. ÁHT-n kívül	30.303	30.603	300
Támogatásértékű műk. bev.	878.808	878.808	0
Támogatás értékű felh. bev.	436.830	436.830	0
Felh. c. pénzeszköz átvételek ÁHT-n kívül	28.481	28.481	0
Felhalmoz. és tőke jellegű bev.	23.562	23.910	348
Támogatás	304.085	304.085	0
Pénzforg. nélküli bev.	817.670	817.672	2
Bevételek összesen.	3.199.180	3.200.261	1.081
Költségvetési maradvány:			769.804
Ebből előző évi keletkezett előirányzat maradvány			129.287
Kötelezettségvállalással, feladattal terhelt maradvány:			769.804

Az Igazgatóság költségvetési maradványa jelentős nagyságrendű, melynek oka egyrészt, hogy a 2013. 2014. években Vszk. földvásárlás kisajátítási eljárásokra kapott összegek a kisajátítás peresítése miatt nem zárult le, így a források elköltése nem valósult meg az alábbiak szerint:

Fejezeti kezelésű előirányzatok maradványa:

- 2013. évről Vszt. földvásárlás maradványa Baksi pusztá per alatt: 73.489 Eft
- 2014. évben kapott összeg maradványa Baksi pusztá peresítés alatt: 170.000 Eft

Jelenleg szakértői kijelölés alatt van, várható per lezárulásának legrövidebb ideje, 2015. szeptember a felperes 550 millió forintos további kártérítést követel az Igazgatóságtól.

Irányítószervtől meghatározott feladatokra kapott összegek maradványai:

- célfeladatokra kapott összeg Monitoring Vszt. földvás. 7.370 Eft
- Tématervek alapján értekezletekre, szakmai feladatokra 6.600 Eft

Az Igazgatóság mező- és erdőgazdálkodási tevékenységével összefüggésben jelentős összegű közbeszerzési eljárások zajlottak, melyek a következő kötelezettségvállalások terhelik a maradványainkat:

- áthúzódó decemberi bérkifizetések és járulékai: 5.628 Eft
- Tömegtakarmány, vetőmag beszerzés közbesz. elj. 81.468 Eft
- szakmai anyag beszerzések erdészet, állattartás, karámokhoz, vadvédelmi kerítés, 26.252 Eft
- Üzemeltetési anyagok és mezőgazdasági tevékenység(gépj.alkatrész, erdészeti anyagok) 22.432 Eft
- Erő-és munkagépek közbeszerzési eljárás javítások 37.900 Eft
- Monitoring, terepi felmérések, 21.044 Eft
- Erdészeti tevékenységek (fakitermelés, csemete) 10.102 Eft
- Mezőgazdasági tevékenysége szolgáltatások 110.198 Eft
- Vállalkozó általi állattartó telep üzemeltetése 16.887Eft
- Állatok fuvarozása 10.359 Eft
- Takarmányok fuvarozása közbeszerzéssel 21.996 Eft
- Hatósági díjak, biztosítások áth. számlái 3.470 Eft
- mezőgazdasági szolg., szárazítás szántás 30.595 Eft
- Magazinműsor, Kecskeméti Tv 14.295 Eft
- Telephelyek őrzése, GPS szolg. 29.773 Eft
- Karámok karbantartása 5.572 Eft

Beruházások, felújítások

- Erdősítések 2015. tavaszi 13.910 Eft
- Selyem Tanya felújítási tervei: 5.438 Eft
- Nyakvágó csárda felújítás tervei: 7.500 Eft
- Pusztaszeri emlékmű felújítása 3.807 Eft
- Izsáki Kolon-tó oktatás kp. kialakítási tervek: 5.524 Eft

Fülöpszállás és Izsáki állattartó telepek és karámok felújítása:	900 Eft
Bugaci kilátó torony építése	42.000 Eft
Ökoturisztika Tili –toli játék beszerzés:	2.885 Eft
szerver szobába klíma beszerelés	654 Eft
Tárgyi eszközök beszerzései számlázott	2.800 Eft

3. Egyéb

3.1. A belső számviteli szabályozásban, illetve a belső kontrollok működtetésében végrehajtott évközi változások összefoglaló értékelése

Az új számviteli rendszer bevezetése, és az ahhoz kapcsolódó számviteli programok használata szükségessé tette, hogy még inkább több információval, és dokumentummal lássák el a szakmai osztályok a szerződéseket, számlákat, megrendelőket.

Ez tovább növeli az adminisztrációs terhet valamennyi szereplő számára, továbbá a késedelmes fizetéseknél bevezetett ún. 40 eurós behajtási költségátalány fizetésének elkerülése érdekében bevezetésre került az átutalásoknál a 30 napos fizetési határidő.

A kifizetésekhez államháztartási törvényben elrendelt átláthatósági nyilatkozatok beszerzése is okozott némi nehézséget az első időszakban.

Az Igazgatóság belső kontrollrendszer jobb működtetése érdekében a 2012. év végén jóváhagyott SZMSZ alapján a vagyonkezelési feladataink volumene, ennek hatékony, és jól ellenőrizhetősége érdekében a területet a Területkezelési Igazgató helyettes koordinálja, és felügyeli.

Az ellenőrzések alapján megállapított hiányosságokra intézkedéseket tettünk, a szerződések ellenjegyzése, talán már teljeskörűvé vált, törekszünk, hogy a már feltárt hiányosságok ne ismétlődjenek, illetve egy-egy új feladatnál közösen az érintett osztályokkal egyeztetve kerüljenek kialakításra az eljárási szabályok.

Az igazgatóság igen összetett, és a szétszabdalt területi elhelyezkedése miatt nehezebb a kontrollokat a működésünkbe hatékonyan beiktatni, de javuló tendencia mutatkozik, valamennyi belső szabályaink betartásában, és azok kontrolljában.

1.2 A gazdálkodás és a vagyonváltozás (azaz az előirányzat- teljesítés és a mérleg záró állományának összefüggései) az intézményi vagyon állományváltozásának értékelése, nagy értékű vagyontárgyak, tárgyi eszközök értékesítése

Az állatállomány felülvizsgálata során a további tenyésztésre nem alkalmas, vagy a vérvonal miatt összeférhetetlen egyedek értékesítésre kerültek. Többletbevételünk 21.062 Eft származott, melyet az irányítószerv részére jóváhagyásra megküldtünk, és a felhasználást irányítószervünk a KF/646/2014. ügyiratszámú levél alapján jóváhagyta.

2014. évben 8 db tenyészbika értékesítése történt, valamint selejt tehén, és tinó értékesítése összesen: 23.910 Eft értékben.

2013. évi eszközök bruttó értéke összesen: 11.446.322 Eft volt, 2014. év végén 12.993.180 Eft.

Az eszközök bruttó értéke előző évhez képest 13 %-os növekedést mutat.

A növekedés alapvetően a KEOP pályázatokból megvalósuló építmény jellegű beruházások megvalósítása okozza, de növekedett az állatállományunk is.

Az eszközök nettó értéke összesen 2013. évben 8.693.910 Eft, 2014. évben pedig 10.046.029 Eft, mely az előző évhez képest összességében 15,5 %-os növekedést jelent. A legrosszabb helyzet a gépjármű park további avulása, mivel évek óta nincs lehetőségünk gépjárművek beszerzésére, a beszerzési tilalom miatt.

3.3. A 2014. évben végrehajtott kincstári vagyon hasznosítások(kincstári vagyon bérbeadása, elidegenítése) a befolyt bevétel és felhasználásuk

Tárgyi eszközt kizárólag tenyészállatot értékesítettünk, azok a tenyésztési célból már utódot nem adó tenyészállatok, valamint olyan tenyészbikák értékesítése történt, mely a vonaltenyésztésben nem megfelelőek. Értékesítésükből összesen: 23.910 Eft bevétel realizálódott.

Az idei évben az apai vonalak megfelelő eloszlása miatt 4 új (2 egyed „K” vonalú, 1 egyed „A” vonalú, 1 egyed „M” vonalú) tenyészbikát vásároltunk, illetve 5 apaállatot értékesítettünk.

Az értékesítésből beérkező bevételeket egyrészt a megfelelő vonalú tenyészbikák vásárlására, másrészt pedig a Furioso-North star lótenyésztés számának növelésére fordítottuk.

Az Igazgatóság a vagyonkezelésében levő ingatlanok, javarészt legelő művelési ágú földeket haszonbérleti szerződés útján látja el a természetvédelmi célú kezelési feladatokat, zömmel legeltetéssel, illetve kaszálóként, kisebb területen nád haszonbérlet útján történik a hasznosításuk.

Földhaszonbérletekből, és nádterület bérbeadásából 2014. évben összesen 486.276 Eft bevételünk realizálódott.

Az Igazgatóság az állami tulajdonú, saját vagyonkezelésű területek több mint felén (62,9%-án) saját hatáskörben maga végzi az élőhely-fenntartási, természetvédelmi célú területkezelést a Természetmegőrzési Osztály és a Természetvédelmi Őrszolgálat közreműködésével. 2014-ben 6.276,32 hektár saját hasznosítású területre igényeltünk SAPS támogatást, ebből 4.836,23 hektárral az AKG célprogramjaiban is részt vettünk. Az Igazgatóság gazdálkodási tevékenysége kapcsán folyósított földalapú támogatásból (SAPS), Agrár Környezetgazdálkodási Program (AKG) keretében kapott támogatásból, anyaállat-támogatásból, illetve az „őshonos és magas genetikai értéket képviselő állatfajták támogatása” jogcímből finanszírozza a védett élőhelyek kezelését, védett területek fenntartását.

A földhaszonbérletekből befolyt működési bevételeink biztosítják a működési kiadásaink, beleértve a személyi juttatások fedezetét, is hiszen már évek óta tendencia, hogy a költségvetési támogatásunk célhoz kötött támogatásokkal együtt, is 10-15 %-ot tesz ki az összes bevételeinkhez képest.

Az új haszonbérleti pályázatok alapján a központilag meghatározott bérleti díjak csökkenésének hatása 2016. évtől fog jelentőse érződni a bevételeinken, mely várhatóan 260

millió forintos bevétel kieséssel kell számolni a jelenlegi nagyságrendű bérleti díjakkal szemben.

Saját vagyongazdálkodású területek használata, kezelése az alábbiak szerint valósult meg 2014. évben:

Művelési ág	Terület (ha)	Saját használatban (ha)	Haszonbérbe (hasznosításba) adva (ha)
Erdő	6.701	6.701	0
Fásított terület	309	271	38
Gyep (legelő)	25.337	11.722	13.615
Rét (kaszáló)	6.934	3.604	3.330
Gyümölcsös	3	2	1
Halastó	753	724	29
Kivett	7.341	6.536	805
Nádas	2.959	2.054	905
Szántó	3.199	2.057	1.142
Szőlő	8	7	1
Összesen	53.545	33.678	19.867

Az Igazgatóság a vagyongazdálkodásában lévő területek 37,1 %-át (19.867 ha) földhaszonbérlet útján kezeli. A 2014-es gazdasági évben 476 hatályos haszonbérleti szerződésünk volt. Az előző évhez képest a haszonbérbe adott területek nagysága jelentősen visszaesett, mely a 2014. augusztus 31-én lejárató haszonbérleti szerződésekkel magyarázható, melyekből 2.932 ha 2015. február hónapban került újra megkötésre.

Az Igazgatóság a haszonbérbe adott területeken fokozott ellenőrzést végez, elsősorban azt vizsgálja, hogy a földhasználók a haszonbérleti időtartama alatt eleget tesznek-e a haszonbérleti szerződésben foglalt természetvédelmi előírásoknak.

3.4. A gazdasági társaságokban való részvétel és indokainak bemutatása

A Kunszentmiklósi Földtulajdonosi közösség Vadászati Közössége részére a jogszabály alapján földtulajdoni hányadunk 40 %-os, pénzügyi forrást 2014. évben nem biztosítottunk.

3.5 Lakásépítési munkáltatói támogatására fordított kiadások alakulása, a kölcsönben részesítettek száma

2014. évben nem volt új kölcsön kihelyezése, előző években nyújtott kölcsönök törlesztő részleteiből 123 eFt folyt be, valamint a számla kezelési költsége 42 eFt volt.

3.6. A humánszolgáltatások ellátására biztosított normatív állami hozzájárulások felhasználása, amelyeknél tételesen be kell mutatni a feladatmutatók tervezett és tényleges nagyságát
Nem volt ilyen jellegű hozzájárulás, illetve támogatásunk

3.7. A letéti számlák nyitó és záró állománya, valamint az évközi forgalom tartalmi értékelése
Igazgatóságunk nem rendelkezik letéti számlával

3.8. A kincstári finanszírozás továbbfejlesztése, az előirányzat-gazdálkodási rendszer, a feladatfinanszírozás, a kincstári információ-szolgáltatás tapasztalatai.

2014. évben az új számviteli szabályok miatt, mind a számviteli programok, mind a kincstári adatszolgáltatások új rendszerében voltak értelmezési, illetve adatszolgáltatási, vagy információs problémák. A KGR rendszer év végi verzió váltásai, ellenőrző listák javítgatásai, valamint az év végi kincstári egyezőség megvalósítás rovatok szintjén, igen bonyolult folyamat volt, valamint az év eleji korrekciós időszakban beadott módosításokról, azok elfogadásáról semmi információt nem kaptunk vissza, mely nehezítette az év végi zárásnál egyező voltának ellenőrzését.

3.9. A KESZ-en kívül lebonyolított pénzforgalom és ügyletek alakulása (deviza, lakásalap számla)

A Munkáltatói lakásalap számlát az OTP –nél vezetjük, mely pénzforgalom alapján 123 Eft kölcsöntörlesztés, 42 Eft kezelési költség. Újabb kölcsön nyújtására 2014. évben nem került sor.

Három LIFE programhoz kapcsolódóan vezetünk a Magyar Államkincstárnál devizaszámlát, melyhez kapcsolódóan az elszámolási időszakhoz kapcsolódó közvetlen EU-s támogatások érkeznek.

3.10. Az intézmény vállalkozási tevékenységének bemutatása

Intézményünk alapító okirata alapján végezhet vállalkozási tevékenységet, de 2014. évben nem végeztünk vállalkozási tevékenységet.

3.11. Költségvetésből kiszervezett tevékenység bemutatása

- Pusztaszeri állattartó telep működtetését végeztetjük már évek óta vállalkozóval melynek éves költsége 24.000 Eft. Pusztaszeri állattartó telepen 391 db magyar szürke, és 226 db bivaly legeltetését, és téli tartását végzi a vállalkozó.

- 2014. évtől vállalkozó által működtetett az Izsáki telep, génmegőrző, nukleusz tenyészet, sok nukleusz tehénnel, 263 tehén, 42 növendék üsző, 30 tenyészbika alkotja az állományt. Fenotípusos megjelenésében az állomány inkább a tömegesebb, robosztusabb típust képviseli. A tenyészetben a tömegességet leginkább hordozó M, V, T vonalak a meghatározóak. Izsákon

a vásárolt, valamint az Igazgatóság egyes állattartó telepéről átszállított állatállomány fogadásához szükséges karantén is működik. Ezen a telepen történik a tenyészbikák teleltetése is.

- Az **apaji bikatelep** kezelését és fenntartását vállalkozó látja el. Az STV jelölt bikák kihelyezésére az apaji bikatelep mellett a Fertő–Hanság Nemzeti Park Igazgatóság által működtetett bikatelepet 2014-ben is igénybe vettük.

- **Téli takarmány betakarítása:** A saját állatállomány részére saját hasznosítású területünkről betakarított takarmány (bálák) behordását szállító jármű hiánya, valamint jelentősen elszórt kaszáló területeink miatt közbeszerzéssel kiválasztott vállalkozóval szállítatjuk az állattartó telepekre, ennek 2014. évi költsége közel 48.939 Eft volt.

2014. évben a saját betakarításból származó szálas takarmány a csapadékos időjárás miatt a betakarítást nehezítette, így nem túl jó minőségű, valamint a szükségesnél kevesebb mennyiségű téli takarmányt sikerült betakarítani.

2014. telén és 2015. év elején nagyobb mennyiségű téli takarmány beszerzésére volt szükség.

3.12. Intézmény alapítói/vagyonkezelői felügyelete alá tartozó alapítványok, közalapítványok, közhasznú társaságok bemutatása

A Kiskunsági Nemzeti Park Alapítvány 1990-ben alakult 13 alapítóval, összesen 1.673.000 ft tőkével, melyből a Kiskunsági NPI 500.000 ft pénzbeli hozzájárulást fizetett.

Az alapítvány célja a természetvédelem, környezeti nevelés segítése főként az iskoláskorúak, illetve természetkedvelők körében, versenyek, vetélkedők szervezése.

Az Igazgatóság ezen kívül semmilyen pénzbeli támogatást nem nyújtott az Alapítvány részére.

Kecskemét, 2015. május „29”.

Ugró Sándor
Igazgató

Az intézmény szakmai felügyeletét ellátó főosztály záradéka:

Az intézmény 2014. évi költségvetési előirányzataival és létszámával összefüggésben jóváhagyott feladatainak szakmai teljesítését a szöveges beszámoló figyelembevételével:

- Jóváhagyom
- Nem hagyom jóvá, ezért céllenörzés lefolytatását kezdeményezem.

Budapest, 2015. év 07. hó 17. nap

Főosztály vezetője

Átadó fejezet száma, megnevezése (pl. XII. FM fejezet, XXIII. MTA fejezet, stb.)	Az átadó előirányzat megnevezése (amennyiben ismert, pl. Fejlesztési általános tartalék, Agrárkutatás támogatása, Természetvédelmi kártalanítás, stb.)	A felhasználás célja	Előirányzat- módosítás összege (ezer Ft)	Elszámlolás határideje	Elszámolt összeg (ezer Ft)
XII. FM fejezet	20/02/09/00 Természetvédelmi kártalanítás	Vszl. Földvásárlás	170 000,0	2015.05.31	0
XII. FM fejezet	20/02/09/00 Természetvédelmi kártalanítás	Védett és védelemre tervezett természeti területek állapot-felmérése a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján	7 370,0	2015.05.15	0
Összesen:			177 370,0		0

*B jelű tábla***Lakásépítés, lakásvásárlás támogatása***ezer forintban*

Lakásépítési, lakásvásárlási számla nyitó (előző évi záró) egyenlege	28 361
Saját költségvetési forrásból a lakásépítési keret növelése	0
Saját költségvetésbe visszapótlás miatt a keret csökkentése	0
2014. évi kifizetésekfő részére összesen:	0
Visszatörlesztések, kamatok összesen	123
Kezelési költség, egyéb elszámolt kiadások	42
Lakásépítési, lakásvásárlási számla záró egyenlege	28 442
Kölcsönök állománya 2014. XII. 31-én	256

Átvett pénzeszközök
2014. évben

ezer forintban

Átadó intézmény, szervezet, fejezeti kezelésű előirányzat megnevezése	Átvett pénzeszköz célja, rendeltetése	Összege
B1 Működési célú támogatások államháztartáson belülről		
- a) Fejezeten belüli tételek (FM-től)		
1. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	Őshonos mezőgazdasági állatfajták tenyésztésben történő támogatása	169 639
2. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	Egységes területalapú támogatás	231 649
3. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	AKG támogatás	222 828
4. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	MVH támogatás kérődző szerkezet átalakítás	83 065
5. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	EMVA szaktanácsadás	192
6. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	MVH támogatás állati hulla ártalmatlanítására	1 200
- b) Fejezeten kívüli tételek (más tárcától, ELKA-tól)		
Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal	Közfoglalkoztatás támogatása	114 751
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0026 Vizes élőhely rekonstrukció és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszaaipári Nagy-tó területén	724
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0017 KEOP Gátéri Fehér-tó vízrendezése	820
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0018 KEOP Bugac-Kelemenszék (2. forduló)	2 774
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2012-0006 Tájidegen inváziós növények visszaszorítása a Duna-Tisza köze legértékesebb homokterületein	1 011

Miniszterelnökség (ME) ÁOP	5. oldal ÁROP-1.2.18/A-2013-2013-0034 Szervezetfejlesztés a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságánál	21 852
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.2.0/11-2012-0005, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő száraz és nedves gyepek, természetvédelmi céllal művelt szántók és vizes élőhelyek kezelésére szolgáló gépek beszerzése	2 684
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0019 Halmok, földvárak a természetközeli állapotra való visszaállítása a Duna-Tisza közén	3 766
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013- 0040, Kiskunhalasi Fejetéki- mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályozó műtárgyak segítségével (2. forduló)	2 857
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0037 KEOP Soltszentimrei szikes puszta élőhelyrekonstrukciója (2. forduló)	4 378
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.1.3.2/09-11-2011-0019, Vizes élőhelyek rekonstrukciója a Kiskunsági Nemzeti Park területén (1. forduló - tervezés)	1 500
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0026, Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalpäri Nagy- tó területén (1. forduló - tervezés)	4 088
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0020, Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályozó műtárgyak segítségével (1. forduló - tervezés)	1 011
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2-09-11-2011-0018, Soltszentimrei szikes puszta élőhely-rekonstrukciója (II. ütem) (1. forduló - tervezés)	2 000

Miniszterelnökség (ME) KEOP	5. oldal KEOP-3.1.2/2F/09-2010-0025, Élőhely-rekonstrukció az izsáki Kolon-tavon (2. forduló - megvalósítás)	1 120
VÁTI Magyar Regionális és Fejlesztési Urbanisztikai Nonprofit Kft.	Csolyospálos IPA (HUSRB/1203/212/117/02), Kormányzati társfinanszírozás	4 318
VÁTI Magyar Regionális és Fejlesztési Urbanisztikai Nonprofit Kft.	IPA (HURO/1101/162/1.3.1/02), Kormányzati társfinanszírozás	581
Összesen:		878 808

B2 Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről		
- a) Fejezeten belüli tételek (FM-től)		
1. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	EMVA erdőszerkezet átalakítási támogatás	8 459
2. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	Egységes területalapú támogatás	195 361
3. Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	AKG támogatás	89
- b) Fejezeten kívüli tételek (más tárcától, ELKA-tól)		
Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal	Közfoglalkoztatás támogatása	7 281
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0018 KEOP Bugac-Kelemenszék (2. forduló)	12 010
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0037 KEOP Soltszentimrei szikes puszta élőhelyrekonstrukciója (2. forduló)	7 692
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2012-0006 Tájidegen inváziós növények visszaszorítása a Duna-Tisza köze legértékesebb homokterületein	124 208
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.2.0/11-2012-0005, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő száraz és nedves gyepek, természetvédelmi céllal művelt szántók és vizes élőhelyek kezelésére szolgáló gépek beszerzése	57 788

Miniszterelnökség (ME) KEOP	5. oldal KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0019 Halmok, földvárak a természetközeli állapotra való visszaállítása a Duna-Tisza közén	14 469
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0040, Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályozó műtárgyak segítségével (2. forduló)	5 790
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.1.3.2/09-11-2011-0019, Vizes élőhelyek rekonstrukciója a Kiskunsági Nemzeti Park területén (1. forduló - tervezés)	764
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0026, Vizes élőhely rekonstrukciója és a fokgazdálkodás lehetőségének megteremtése a tiszalpäri Nagy-tó területén (1. forduló - tervezés)	1556
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2/09-11-2011-0020, Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása vízszintszabályozó műtárgyak segítségével (1. forduló - tervezés)	390
Miniszterelnökség (ME) KEOP	KEOP-7.3.1.2-09-11-2011-0018, Soltszentimrei szikes pusztai élőhely-rekonstrukciója (II. ütem) (1. forduló - tervezés)	973
Összesen:		436 830
B6 Működési célú átvett pénzeszköz		
- a) Fejezeten belüli tételek (FM-től)		
- b) Fejezeten kívüli tételek (más tárcától, ELKA-tól)		
Ságvári Nebulókért Alapítvány	Működési célú pénzeszk. együttműk. megáll. alapján	60
OTIS Bt.	Tűzok program támogatása	20
STI Petőfi Nyomda Kft.	köt.váll. közérdekű célra Bugaci Erdészkerületben erdőgazdálkodási tevékenység	240
Csolyospálos Község Önkormányzata	IPA támogatás (HUSRB/1203/212/117)	24 815

	5. oldal Támogatási összeg	
Mórahalom Városi Önkormányzat	ECOREHAB2, HURO/1101/162/1.3.1	5 249
Böddi Life devizaszámla	Böddi szék Life+ (LIFE12 NAT/HU/001188) keretében szállásdíj kifizetés	219
Összesen:		30 603
B7 Felhalmozási célú átvett pénzeszköz		
- a) Fejezeten belüli tételek (FM-től)		
- b) Fejezeten kívüli tételek (más tárcától, ELKA-tól)		
OTP Lakásalap számla	OTP Lakásalap számla 2014. január 1-jei nyitó egyenlege	28 361
OTP Lakásalap számla	Dolgozói visszatörlesztések	120
Összesen:		28 481

D jelű tábla

**Intézményi beruházási kiadások előirányzatából megvalósított
beruházások
2014. évben**

ezer forintban

Beruházás megnevezése	Beruházás összege
Térinformatikai szoftver, ArcGIS for Desktop Basic Single Use Unk, 3 db	1 758
Földterület	276 293
Erdősítés	11 833
Naprózsa ház terv. munkái	4 612
KNP Bugac "kapuja fogadóép.terv.munkái	7 874
Naprózsa Erd.Iskola, Fülöpháza, fűtőkorszerűsítés	122
Nyakovágó csárda, Ksztmiklós, bejárati ajtók	230
KNPI székház, Kecskemét, gyalogjárók kiép.	6 066
Tanya épület Kunadacs 0123/2 hrsz.	1 059
Izsáki állattartó telep, nyílászárók	285
Szolgálati lakás, előtető, Nagyállás	400
Szolgálati lakás, bejárati ajtó, Nagyállás	240
Bócsai erdészház, nyílászáró	894
Sós tanya, Bugac, tető	1 835
Sós tanya, Bugac, tető	131
Borda tanya, Fülöpszállás, kemence beép.	228
Madarász leskunyó Fülöpszállás 0411/13	4 959
Kilátó torony Bugac 0401/18, kiv.terv átdolg.	76
Kilátó torony Bugac 0401/18, tartószerkezet	180
Kilátó torony Bugac 0401/18 kiv.terv.	876
Kilátó torony Bugac 0401/18 eng.terv.	394
Tűzifatóroló, kenutatóroló, kerítés, Kontyvirág Erd.Iskola	4 045
Madármegfigyelő les, 4 db, Fülöpszállás, Apaj, Csaj-tó	1 570
Rétegvízkút Borda tanya	845
Féltetős melléképület Fülöpháza 035/74	318
Betonitató, gémeskút Baks 0359	244
Tanösvény bűrű Izsák	7 138
Melléképület VITUKI állomás, Fülöpháza	443
Kerítés, Bócsai erdészház	1 060

Tájidegen inváziós növények visszaszorítása a Duna-Tisza köze legértékesebb homokterületein, c. pályázat, KEOP-3.1.2/2F/09-11-2012-0006	122 448
A soltszentimrei szikes pusztai élőhelyrekonstrukciója c. pályázat, KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0037	7 025
Kiskunhalasi Fejetéki-mocsár vízellátásának javítása, KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0040	5 790
Vizes élőhelyek. a KNP területén, Kelemen-szék, KEOP-3.1.2/2F-09-11-2013-0018	54 852
Halmok az évszázadok sodrásában, Halmok, földvárak természetközeli állapotba való visszaállítása a Duna-Tisza közén, KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0019	14 214
Cassette Feeding ADI, kísértékű eszköz.	201
Canon iRAC5030i másoló, kísértékű eszköz.	248
Online pénztárgép, kísértékű eszköz.	165
Magyar szürkemarka bika 32141-4795-4	422
Lovak (Furioso, North Star) 6 db	3 620
Magyar szürkemarka bika 33163-2935-1	405
Lovak (Furioso, North Star) 4 db	2 700
Magyar szürkemarka bika 32124-9526-2	381
Magyar szürkemarka bika 32511-1626-3	381
Magyar szürkemarka bika 32511-5180-8	381
Bivaly bika 33163-3463-4	381
VALTRA S323 mg-i vontató	80 772
Élőállatszállító pótkocsi	5 684
MT traktor, 3 db	4 077
Önjáró nádvágó gép	2 567
Kubota traktor B2420	4 763
Légrugószett FORD Ranger gépkocsihoz, 2 db	551
Honda EU/201 aggregátor, 2 db	867
BT 130 Talajfúrógép fúrószárral	399
Jártató kocsi	1 588
Lószerszám, 2 db	1 308
Oldalfolyosós állatfelhajtó	406
Víz tisztító berendezés	495
Csörlőfelszerelés, 2 db	569
Áramfejlesztő	292
Homlokrakodó, 2db	3 531
Bálarendező, 2db	584
Terménykanál kopóéllal BR20SL	362
Krokodil cserélhető kovácsolt fogakkal M20SL	775
Honda aggregátor	470
Bontókalapács fúró és vésőkészlet	377
Kombi kalapács, fúró és véső készlettel	255
FVT 9 tárcsa	508

Honda aggregátor, 2 db	940
Stihl BT 121 gödörfúró+fúrószárak, 4 db	1 500
BT gödörfúró+fúrószárak, 5 db	2 873
HB685 rotációs kapa	270
KOWA TSN-833 spektív, "KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0018" Vizes élőhelyrek. a KNP területén - Kelemen-szék	491
Vízminőségvizsgáló berendezés, "KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0037" A soltszentimrei szikes puszta élőhely-rekonstrukciója	667
Csőrlő szolgálati autóhoz, 4 db	1 560
Fűkasza 175 cm-es alternáló	470
Gödörfúró kistraktorhoz	279
Pótkocsi kistraktorhoz Komondor	470
Csempekandalló	350
Vízminőségvizsgáló berendezés+tartozékai, "KEOP-3.1.2/2F/09-11-2013-0018" Vizes élőhelyrek. a KNP területén - Kelemen-szék	1 894
Tükörrelaszkóp metrikus skálával	549
Bitterlich-féle tükrös relaszkóp, 2 db	1 098
Dig.fényképezőgép (Nikon, Canon) 7 db	3 793
Objektív (Nikon, Canon) 6 db	2 937
Leica spektív, 8db	6 120
Kisértékű eszközök	42 738
Előirányzat teljesítése összesen:	729 821

**Felújítások előirányzatának felhasználása
2014. évben**

<i>ezer forintban</i>	
Létesítmény, eszköz megnevezése	Felújítás összege
S. Nagy tanya, Kerekegyháza	483
Borda tanya, Fülöpszállás	444
Szolgálati lakás, Mártély	18 846
Madárvárta, Izsák	2 533
Erdésház, Bócsa	1 715
Kutatóház, Fehér-tó	2 889
KNPI székház, Kecskemét	952
Madármegfigyelő torony, Kunszentmiklós	152
Esőbeálló, Fehér-tó	569
Magasmegfigyelő torony, Fehér-tó, Beretzi P.	1 519
Magasmegfigyelő torony, Fehér-tó, Kutatóház	450
Előirányzat teljesítése összesen:	30 552

